

Årsredovisning 2017

Kristianstads
kommun

Innehållsförteckning

Tivoliparken har fått en ny inbjudande infart mot den vackra teatern.

Layout: PCG Malmö

Tryckeri: Exakta Creative, Hässleholm

Foto & illustrationer: Sven Birkedal/databasen Sländan, C4 Energi AB, Kamilla Danielsson, Fotograf Fredrik, Eva Fridlund, Linda Färdig, Per Gustavsson, Infab Kommunikation, Bo Ingvar Jönsson, Roger Jönsson, Krinova Incubator & Science Park, Kristianstads kommun, Kulturhuset Barbacka, Fredrik Lager, Daniel Larsson, Fredrik Lundgren/Toxicon, Anna Moberg, Eva Mårtensson, Christer Neideman, New Line Arkitekter, Linda Niklasson/databasen Sländan, Jeanette Nilsson, Lena Norén, Lasse Ottosson, Sven Persson/swelo.se, Mattias Roos, Peter Rosengren, Räddningstjänsten, Håkan Røjder, Cecilia Sandén, Claes Sandén, Anders Sandin, Sesam Arkitektkontor, Katrine Svensson, Stadsbiblioteket, Felix Sundbäck, Markus Walkin, Henrik Wester, Ajha Abou Zour

INLEDNING	3-8
Årsredovisningens struktur	4
Förord	5
Fem år i sammandrag	6
Fördelning, kostnader & intäkter	7
Kommunens och koncernens organisation	8
FÖRVALTNINGBERÄTTELSE	9-36
God ekonomisk hushållning	10-13
Medborgare	14-21
Utveckling	22-24
Medarbetare	25-28
Ekonomi	29-36
RÄKENSKAPER	37-50
Resultat- och balansräkning	38
Kassaflödesanalys	39
Drift- och investeringsredovisning	40
Noter	41-48
Redovisningsprinciper	49-50
Ord- och begreppsförklaringar	50
VERKSAMHETSBERÄTTELSE	51-90
Kommunen	52-83
Ledning & Styrning	52-54
Risk & Säkerhet	55-57
Barn & Utbildning	58-61
Vård & Omsorg	62-65
Arbete & välfärd	66-69
Teknik & Infrastruktur	70-73
Kultur & Fritid	74-77
Planering & Samhällsbyggande	78-80
Miljö & Hälsa	81-83
Kommunala bolag	84-90
AB Kristianstadsbyggen	84
C4 Energi AB	85
Renhållningen Kristianstad	86
Åhus Hamn & Stuveri AB	87
Kristianstad Airport AB	88
Krinova AB	89
Kristianstads Industribyggnads AB	90

1. Inledning

BARN I KRISTIANSTAD

Målgrupper

Kristianstads kommuns årsredovisning avlämnas av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Den vänder sig också till externa intressenter i form av kreditgivare, leverantörer, andra offentliga myndigheter och medborgare. Årsredovisningen produceras av kommunledningskontoret för kommunstyrelsen.

Inledning

I det första avsnittet beskrivs först årsredovisningens struktur och därefter ger det samverkande styret sin syn på det gångna året. Vidare redovisas vad medborgarna får för sina skattepengar och hur detta finansieras. Här finns också en översikt i siffror för de fem senaste åren tillsammans med kommunens politiska sammansättning de senaste fem mandatperioderna. Avsnittet avslutas med en schematisk beskrivning av kommunens och kommunkoncernens organisation.

Förvaltningsberättelse

Det andra avsnittet innehåller förvaltningsberättelsen som enligt 4 kap i den kommunala redovisningslagen ska upprättas i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen börjar med att sammanfattningsvis värdera begreppet god ekonomisk hushållning mot bakgrund av kommunens styrmodell. Därefter redovisas måluppfyllelse för kommunens övergripande styrkort, omvärldsanalys och viktiga händelser under året uppdelat på de fyra perspektiven, Medborgare, Utveckling, Medarbetare och Ekonomi. I perspektivet Medborgare beskrivs också kommunens miljöarbete och i perspektivet Ekonomi redogörs för koncernförhållanden i kommunen.

Räkenskaper

Avsnitt tre redogör för det ekonomiska utfallet av kommunens och koncernens verksamhet (resultaträkning), verksamhetens finansiering (kassaflödesanalys) och den ekonomiska ställningen vid årets slut (balansräkning). Dessutom återfinns noter som ger ytterligare förklaringar till poster som återfinns i ovan uppräknade modeller. Därefter redovisas utfallet för drift- och investeringsbudgeten och till sist redogörs för vilka redovisningsprinciper som använts, samt förklaringar av relevanta ekonomiska termer.

Verksamhetsberättelser

I det fjärde och sista avsnittet beskrivs kommunens verksamhet lite mer utförligt sektorsvis. De nio sektorerna (Ledning & Styrning, Risk & Säkerhet, Barn & Utbildning, Vård & Omsorg, Arbete & Välfärd, Teknik & Infrastruktur, Kultur & Fritid, Planering & Samhällsbyggande, Miljö & Hälsa) beskriver sitt uppdrag, kommenterar årets händelser, redovisar måluppfyllelse i både text och styrkort, samt ger sin syn på framtida utveckling. Även de kommunala bolagen kommenterar året på ett snarligt, men lite mer förenklat sätt.

Till dig som bor i Kristianstads kommun!

En årsredovisning är mycket innehållsrik. Den ska på ett tydligt sätt informera om både ekonomin i siffror och verksamheten i ord. Du som kommuninvånare ska ha möjligheten att få en god uppfattning om allt det som kommunen sysslar med, om hur dina skattemedel förvaltas och omsätts i olika verksamheter.

I vårt förord tar vi upp några exempel på allt det som skett under 2017. Årsredovisningen i sin helhet innehåller väldigt mycket mer.

VI BLIR ALLT FLER I KOMMUNEN

Under 2017 blev vi fler än 84 000 invånare i kommunen och vid årsskiftet 2017/18 uppgick antalet till 84 151 personer. Samtidigt ökar nu bostadsbyggandet och ligger på en nivå om cirka 600 nya bostäder om året. Målsättningen är att den nivån ska hållas de närmaste åren, för att rusta oss för ett växande Kristianstad.

NYA OMRÅDEN FÖR BOSTÄDER PLANERAS OCH TAS I BRUK

Bostadsbyggandet på det nya området i Hammar har påbörjats. I Önnestad planläggs ett nytt bostadsområde nära stationen och nya bostäder planeras i Tollarp och på flera platser i Åhus.

Samtidigt som befolkningen växer behövs nya förskolor och skolor. Under året blev den nya förskolan Diamanten klar i Tollarp. Beslut om en ny förskola finns bland annat i Arkelstorp. Bygget av Lingenässkolan har påbörjats och även av en skola på Kulltorp. I augusti togs de första spadtagen på de här skolorna av elever och med en stor och entusiastisk publik.

KRISTIANSTAD VÄXER PÅ MÅNGA SÄTT

En förutsättning för ett växande Kristianstad är att antalet arbetstillfällen växer, att vi får fler och växande företag. Det är glädjande att se den stora efterfrågan på att etablera sig i verksamhetsområdena vid Tälletleden och Nya Ångamöllan. Fler medarbetare behövs till företagen. Vi behöver öka intresset, både bland unga och vuxenstuderande, för kvalificerade yrkesutbildningar.

Under året påbörjades TÖS-projektet. TÖS, som betyder Tillväxt i Östra Skåne, är ett samarbete mellan 12 kommuner i östra Skåne där 100 företag deltar. Det handlar främst om att hitta metoder för

att öka sysselsättningen och rekrytera kompetenta medarbetare.

För Krinova Incubator & Science Park är mat ett av tre profilområden. Ett mycket gott betyg till Krinovas arbete är nu att det statliga Vinnova har beslutat om ett treårigt stöd om nio miljoner kronor. Syftet är att Krinova tillsammans med ett tjugotal projektpartners runt om i landet inom projektet "Foodinova" ska, som ett led i regeringens åtgärds paket för svensk mat, stärka konkurrenskraften i svensk livsmedelsproduktion.

KRISTIANSTADS KOMMUN ÄR BÅDE STAD OCH LAND

När Kristianstad ska växa innebär det att hela kommunen ska ha förutsättningar att växa. Bredbandsutbyggnaden betyder mycket för det. 83 procent av kommunens fastigheter nås nu av bredband. Om ytterligare ett par år kommer den siffran att vara 95 procent. Under året inrättades även en landsbygdsfond, som syftar till att stödja projekt som bidrar till lokal utveckling.

En klimatanpassningsplan och en klimat- och energistrategi togs fram under året. Kristianstads kommun ska ta sitt ansvar för att bygga hållbart och för att minska människans negativa påverkan på klimatet.

KRISTIANSTADS KOMMUN HAR BLIVIT DE STORA EVENEMANGENS KOMMUN

Åter igen kan vi konstatera att många sökt sig hit för att delta i eller besöka något evenemang. Några exempel: För fjärde gången arrangerade scoutrörelsen ett stort scoutläger på Rinkabyfältet. Kartingklubben arrangerade framgångsrikt EM-finaler i Karting, med deltagare från 35 länder. För andra gången anordnade RFSL en Pridefestival med tillhörande Prideparad. Det har blivit en riktig folkfest! Sommarturnén med Rix FM slog publikrekord på Stora Torg en dag i juli.

ETT STARKT EKONOMISKT RESULTAT

Avslutningsvis vill vi kommentera det ekonomiska resultatet för 2017. Resultatet visar ett överskott med inte mindre än +173,9 miljoner kronor. Det är mycket tillfredsställande! En avgörande grund är förstås skatteintäkter tack vare många arbet och välfungerande företag. En annan är ordning och reda i våra verksamheter. Det klarar vi bara med kompetenta och engagerade medarbetare. Vi vill rikta ett stort Tack till er för ert bidrag till en fin kommunal verksamhet 2017!

Till dig som tar del av årsredovisningen önskar vi en intressant läsning!

Pierre Månsson (L)

Lena Holst (C)

Anders Tell (S)

Fem år i sammandrag

	2013	2014	2015	2016	2017
Invånare					
Folkmängd	81 009	81 826	82 510	83 191	84 151
folkökning	502	817	684	681	960
födda	894	922	940	942	948
döda	782	810	750	791	814
födelsenetto	112	112	190	151	134
inflyttning	3 775	4 261	4 088	4 090	4 290
utflyttning	3 383	3 557	3 604	3 560	3 459
flyttningsnetto	392	704	484	530	831
flyttningsnetto från utlandet	355	532	605	774	658
Skattesats					
Primärkommunal skattesats	20,86	21,46	21,46	21,46	21,46
Total kommunal skattesats	31,25	32,15	32,15	32,15	32,15
Omslutning/Ekonomiskt resultat					
Årets resultat, mkr	55,0	34,6	10,5	61,4	173,9
Årets resultat/invånare, kr	679	423	127	738	2 066
Nettokostnader/skatteintäkter och statsbidrag, %	98,6	99,2	99,8	98,6	96,3
Nettodriftkostnader, mkr	3 892	4 095	4 276	4 492	4 627
Personalkostnader, mkr	3 018	3 205	3 366	3 569	3 746
Investeringar					
Nettoinvesteringar, mkr	726	544	467	493	745
Självfinansiering av investeringar, %	41	52	51	75	59
Låneskuld/soliditet					
Långfristig låneskuld, mkr	501	819	1 098	1 200	1 316
Soliditet exkl. pensionsskuld, %	66,6	63,6	59,7	57,2	54,6
Soliditet inkl. pensionsskuld, %	30,8	31,4	30,4	30,9	31,4

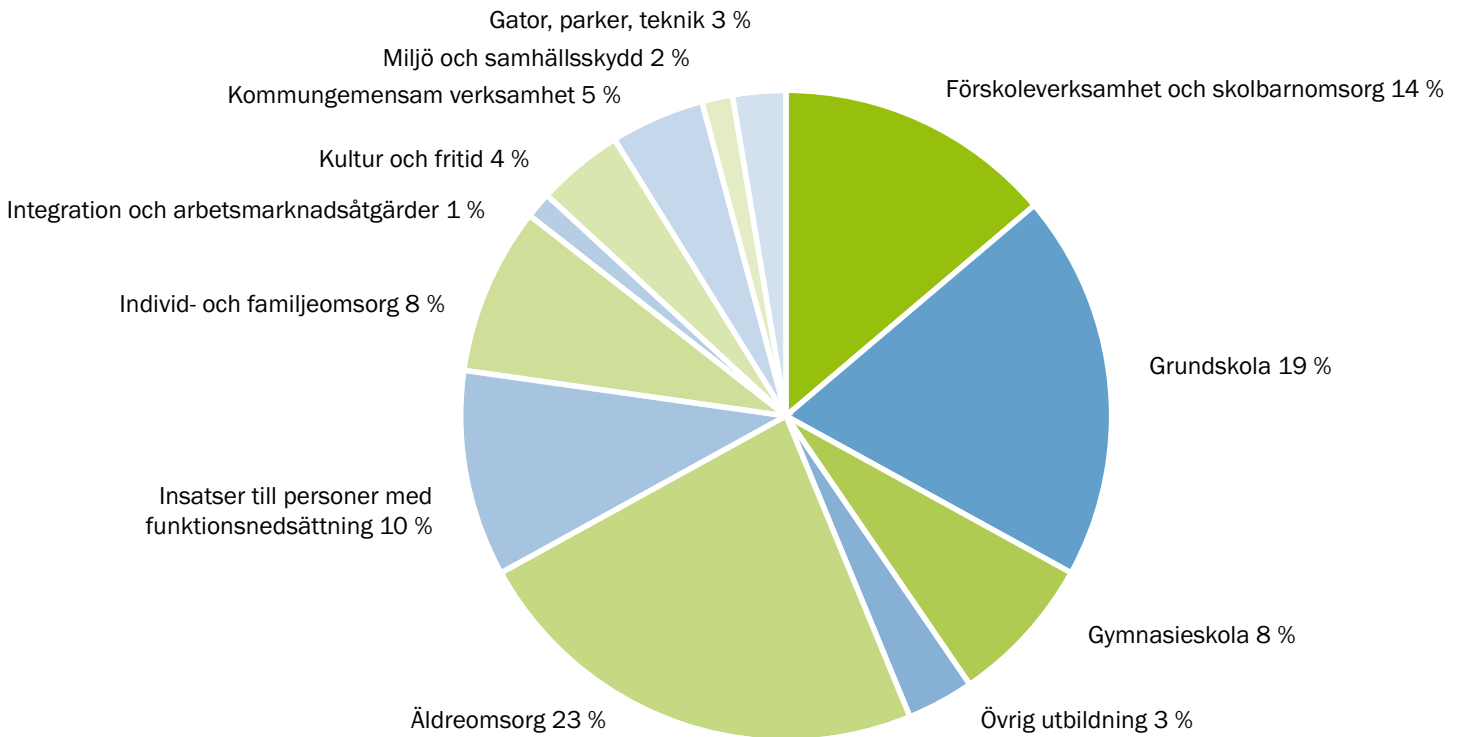
Mandatfördelning i kommunfullmäktige

Parti	1999-2002	2003-2006	2007-2010	2011-2014	2015-2018
Socialdemokraterna	26	28	25	21	23
Sverigedemokraterna	-	-	3	9	14
Moderata samlingspartiet	15	12	14	17	11
Folkpartiet liberalerna	6	11	11	10	10
Centerpartiet	4	4	5	4	5
Miljöpartiet de gröna	3	1	3	4	4
Vänsterpartiet	5	4	1	2	2
Kristdemokraterna	6	6	3	2	1
Åhuspartiet	2	1	2	1	1
Kristianstadsbygdens framtid	4	4	4	1	-
Totalt	71	71	71	71	71

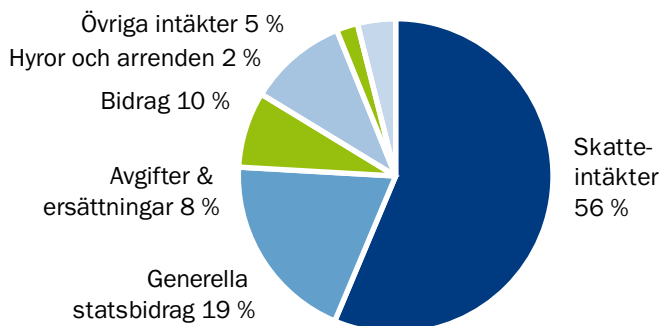
Skuggade siffror visar majoritet

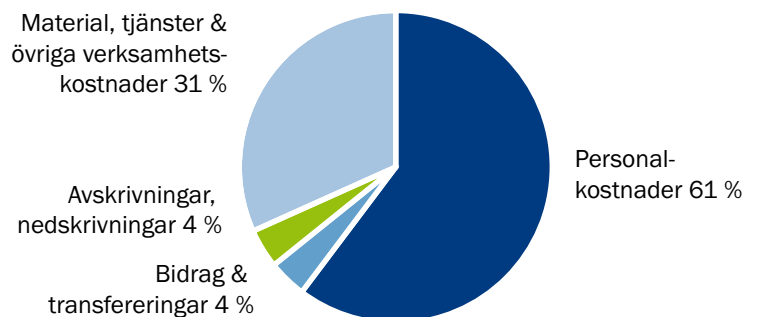
Vad används pengarna till?

Var kommer pengarna ifrån?

Hur används pengarna?

Kristianstads kommun och koncern

2. Förvaltningsberättelse

UNGDOMAR I KRISTIANSTAD

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Varje år i samband med budget fastställer kommunfullmäktige i Kristianstad de finansiella och verksamhetsmässiga målen, i form av ett övergripande styrkort, som ligger till grund för uppföljning och värdering av kommunens ekonomiska hushållning för nästkommande år. Varje nämnd ska också fastställa sitt styrkort på liknande sätt.

Förvaltningsberättelsen är en uppföljning av det övergripande styrkortet, med tillhörande text, uppdelat i styrkortets fyra olika perspektiv. Förvaltningsberättelsen utgör, tillsammans med räkenskapsavsnittet och verksamhetsberättelsernas text och styrkort en helhetsbild av Kristianstads kommun 2017. I detta avsnitt förs bland annat ett resonemang som utmynnar i värdering av god ekonomisk hushållning.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Styrmodell

Ekonomi- och verksamhetsstyrning är en målmedveten och systematisk process för att påverka kommunens samlade verksamhet i riktning mot önskat resultat, effektivitet och ekonomisk ställning.

Styrningen ska präglas av ett helhets-tänkande, d.v.s. Kristianstads kommuns bästa är överordnat verksamhetsmässiga särintressen. Styrning sker genom dialog med inriktning på samsyn och samförstånd.

Styrmodellen i Kristianstads kommun utgår från kommunallagens krav på att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Styrmodellen bygger på metoden balanserad styrning, i Kristianstad kallad "STYRKAN".

Kommunfullmäktige fastställer årligen, i samband med budgetbeslutet för kommande år, kommunens övergripande styrkort för hela kommunkoncernen. Styrkortet omfattar förutom visionen, strategiska mål, mål och indikatorer i fyra olika perspektiv, Medborgare, Utveckling, Medarbetare och Ekonomi, som speglar olika dimensioner i verksamheten. Balans mellan dessa perspektiv eftersträvas.

PERSPEKTIV I STYRKORTEN:

- » **Medborgare** – hur kommuninvånarna med flera intressenter ser på Kristianstads kommun utifrån ett externt perspektiv, hur kommunen uppfyller

behov och önskemål, att kommunen gör rätt saker.

- » **Utveckling** – hur kommunen bejakar utveckling och förnyelse, uthållighet utifrån vad som sker i omvärlden och inom verksamheterna, hur kommunen rustar för framtiden.
- » **Medarbetare** – kommunen i rollen som arbetsgivare, hur kommunen är som arbetsgivare och arbetsplats, på vilket sätt kommunen arbetar, rutiner, processer, förhållningssätt m.m.
- » **Ekonomi** – hur kommunen uppfyller kraven på en god ekonomisk hushållning, hur kommunen uppfyller kraven på en sund och uthållig ekonomi, hur kommunen använder och förvaltar gemensamma resurser, prisvärdhet, värdeskapande och valuta för pengarna.

Den huvudsakliga inriktningen är att oavsett var man befinner sig i organisationen så är vision, perspektiv och strategiska mål gemensamma delar fastställda av kommunfullmäktige. Mål och indikatorer ska inte vara för många så att helhetssyn och överblickbarhet försvåras.

Visionen är en stark viljeinriktning för hur kommunen vill utvecklas och vad som ska uppnås. Tidsperspektivet är långsiktigt och sträcker sig över flera mandatperioder. Visionen "VISION KRISTIANSTAD 2030: Vi lyfter tillsammans" beslutades 2014.

Strategiska mål inom varje perspektiv är avgörande för att nå framgång.

Visionen nås inte utan att de strategiska målen har uppfyllts. Under 2015 beslutade kommunfullmäktige om en **strategisk färdplan 2020**, som gäller från och med 2016 till 2020.

Målen visar inriktningen som verksamheterna ska fokusera på inom det aktuella perspektivet. Målen i det övergripande styrkortet ligger till grund för nämndernas målarbete utifrån sitt produktionsansvar. Samtliga mål ska stödja ett eller flera strategiska mål. Mål ska kopplas till resurser. Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska resurserna ska de ekonomiska resurserna alltid vara överordnade verksamhetsmålen.

Indikatorerna ger vägledning vid bedömning av effekterna för gjorda insatser samt ger svar på graden av måluppfyllelse. Indikatorer är mått som ger direkt återkoppling om kommunen är på rätt väg mot de uppsatta målen, eller inte. Indikatorerna ska dock inte ses som hela sanningen vad gäller värdering av målen. Indikatorerna ska vara konkreta, mätbara, realistiska, trovärdiga, aktuella och användbara i styrningen. För alla indikatorer definieras mätmetoder och det målvärde som eftersträvas.

Verksamhetsplaner ska konkret visa vad som ska göras och ska stödja hela styrmodellskedjan som angetts i styrkortet.

Värdering av god ekonomisk hushållning

Kristianstads kommun har med STYRKAN:s hjälp en röd tråd från planering i budgeten till uppföljning i delårsrapport och årsredovisning. Emellertid är målarbete en ständigt pågående process som är en utmaning även framöver. Kommunen måste ha tålamod, envishet och kontinuitet i styrsystemet.

I denna årsredovisning fortsätter Kristianstads kommun att på ett öppet och systematiskt sätt redovisa måluppfyllelsen för kommunens övergripande styrkort (förvaltningsberättelsen, sidorna 9-36). Varje perspektiv, mål och indikator värderas med grön, gul eller röd markering för uppfyllt nivå, delvis uppfyllt nivå respektive ej uppfyllt nivå. Indikatorer kan även värderas med grå markering om det inte gjordes någon mätning under 2017.

Värdering på liknande sätt görs för de nio sektorsvisa nämndstyrkorterna med färgmarkeringar enligt ovan (verksamhetsberättelserna sidorna 51-83). Även de kommunala företagen redovisar sin måluppfyllelse, dock utan styrkort (verksamhetsberättelserna sidorna 84-90).

Målet för Kristianstads kommun är att leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Det finns svårigheter att göra en sammanvägd värdering av god ekonomisk hushållning för kommunens alla verksamheter, såväl på kort sikt som lång. Värderingen ska utgå från både finansiella aspekter och verksamhetsmässiga aspekter. Många mål och indikatorer ger oundvikligen en subjektiv bedömning till sist, bland annat för att olika mål och perspektiv väger olika tungt, beroende på vilka styrkor och svagheter kommunen har. Måluppfyllelsen kan vara tillfredställande, trots att vissa utvalda indikatorer uppvisar svaga måtvärden. Indikatorerna ger just indikationer om måluppfyllelsen och får ses i sitt eget sammanhang, men kan inte anses ge en heltäckande bild av måluppfyllelsen.

Ur ett finansiellt perspektiv har kommunen i grunden haft en stabil ekonomi och finansiell ställning under många år. Ett starkt fokus på ekonomistyrning under 2017 har gett ett gott driftresultat. Resultatet är en följd av att nämnderna

Färgmarkeringar för styrkortens fyra perspektiv 2017

	Medborgare	Utveckling	Medarbetare	Ekonomi
Kommunen, övergripande	●	●	●	●
KS/Kommunledningskontoret	●	●	●	●
KS/Räddningstjänsten	●	●	●	●
Barn- och utbildningsnämnden	●	●	●	●
Omsorgsnämnden	●	●	●	●
Arbete och välfärdsnämnden	●	●	●	●
Tekniska nämnden	●	●	●	●
Kultur- och fritidsnämnden	●	●	●	●
Byggnadsnämnden	●	●	●	●
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	●	●	●	●

var för sig och sammantaget hade en mycket god budgetföljsamhet, vilket är en av de viktigaste förutsättningarna för en budget i balans. Resultatet har också medgett att kommunen kunnat göra nedskrivningar, utrangeringar och avsättningar som ger ekonomiskt positiva effekter åren framöver. Kommunen måste även framöver vara vaksam på den ekonomiska utvecklingen. Det är viktigt att följa och vid behov åtgärda eventuella obalanser i kärnverksamheterna som kan uppstå bland annat genom volymökningar, demografiska förändringar, ökade behov och bristande förmåga till omställning. Även höga investeringsnivåer, med ökande låneskuld och kapitalkostnader, kan urholka det ekonomiska handlingsutrymmet som krävs för en sund ekonomi. Det är av vikt att sysselsättning och skatteunderlag ökar för att garantera finansieringen av välfärden.

Då kommunens mål i det övergripande styrkortet om ekonomisk kontroll, under verksamhetsåret och över tiden, uppnått uppfyllt nivå är bedömningen att utfallen 2017 är förenliga med fullmäktiges finansiella mål. De flesta nämnderna bedömer också att de uppnått uppfyllt nivå för ekonomiperspektivet.

Ur ett verksamhetsperspektiv lägger kommunen stort fokus på att göra verksamheterna mer attraktiva, serviceinriktade, tillgängliga, miljöanpassade och effektiva för medborgarna, ofta i samverkan med andra parter. Det finns många resultat och tendenser att glädjas åt och som ligger helt i linje med kommunens strategiska färdplan. Bostadsbyggandet har tagit rekordfart, liksom bredbandsutbyggnaden. Invånarantalet ökar mer än

på länge. En del undersökningar, bland annat Fokus "Här är det bäst att bo", visar på bättre resultat för Kristianstad. I SKL:s undersökning av företagsklimatet tog Kristianstad ett stort kliv framåt, medan det gick på andra hållet när Svenskt Näringsliv rankade kommunerna. Ett stort antal evenemang, såväl stora som små, arrangeras i kommunen, till glädje för invånare och besökare. Arbetslösheten hamnade även 2017 runt 10 procent, vilket fortfarande är för högt. Utbildningsresultatet för Kristianstads kommun ligger fortfarande generellt under riksgenomsnittet. Det mest oroande är den höga sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare. Samma trend finns i samhället i stort.

Ett sammanfattande omdöme är att det går bra för Kristianstad som draglok i det nordöstra hörnet av Skåne. Bedömningen är att måluppfyllelsen i det övergripande styrkortet är relativt god, liksom för nämnderna, ur såväl verksamhetsmässigt som finansiellt perspektiv. Den samlade bedömningen är att **Kristianstads kommun hade god ekonomisk hushållning 2017.**

Det finns givetvis många saker att förbättra och ett ständigt klimat för utvecklingsarbete måste finnas. För att även nå en god ekonomisk hushållning framöver måste kommunen med fokus arbeta i visionens anda, med avstamp i den strategiska färdplanens utmaningar. Kristianstads kommun ska kraftsamla för att hitta nya arbetssätt, samordna resurser och samverka med andra aktörer, genom trovärdighet, brett engagemang och långsiktigt hållbart arbete.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll inom hela kommunen. Uppsiktspliktens innebörd regleras i reglementet för intern kontroll och i företagspolicyn. Intern kontroll är också en del av kommunens styr- och kvalitetssystem.

Arbetet med intern kontroll ska utmynna i att införa ett strukturerat ramverk för intern kontroll med målsättningen att utveckla den interna kontrollen från mognadsgrad "Informell intern kontroll" till nivån "Övervakad intern kontroll". De fyra kommundemensamma kontrollområden som valdes ut för 2017, efter riskbedömning, var ekonomistyrning/volymuppföljning/effektivitetskrav, avtalshantering, upphandling/inköpsstyrning och arbetsmiljö/rehabilitering/sjukskrivning.

För 2017 lämnade samtliga nämnder, styrelser och bolag in uppföljningsrapporter för intern kontroll till kommunledningskontoret i en standardiserad uppföljningsblankett.

I rapporten gör även varje nämnd en självskattning av intern kontrollarbetet under året. Utfallet av rapporten redo-

visas i nedanstående tabell. Det allmänna intrycket är att den interna kontrollen bedrivits på bra sätt och att utvecklingsarbete pågår. Den sammanfattande bedömningen är att **den interna kontrollen i Kristianstads kommun 2017 var god.**

Intern kontroll redovisas också av

facknämnderna som en naturlig del inför kommunstyrelsens arbetsutskott på bokslutsberedningen.

Där fel och brister upptäckts, föreligger förslag på åtgärder. Självskattningen för 2017 är ungefär densamma som föregående år.

Nämndernas och bolagens självskattning av utfallet för arbetet med intern kontroll 2017

	Svag	Tillfredsställande	God	Mycket god
KS/Kommunledningskontoret			◆	
KS/Räddningstjänsten		◆		
Barn- och utbildningsnämnden			◆	
Omsorgsnämnden		◆		
Arbete och välfärdsnämnden			◆	
Tekniska nämnden			◆	
Kultur- och fritidsnämnden				◆
Byggnadsnämnden			◆	
Miljö- och hälsoskyddsnämnden			◆	
Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd			◆	
Gemensam nämnd			◆	
AB Kristianstadsbyggen			◆	
C4 Energi AB			◆	
Renhållningen Kristianstad			◆	
Åhus Hamn & Stuveri AB				◆
Kristianstad Airport AB			◆	
Krinova AB			◆	

Uppsiktsplikten

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela kommunens samlade verksamheter, för såväl nämnder som kommunala företag.

Budget, flerårsplan och verksamhetsplaner med styrkort är viktiga styrdokument som ger underlag för planerad verksamhet och ekonomi.

Under 2017 rapporterade varje nämnd månadsvis (februari, mars, april, maj, juni/juli, september, oktober och november) sin verksamhet och ekonomi till kommunstyrelsen. Syftet är att tidigt upptäcka eventuella avvikelser och tidigare ha möjlighet att sätta in åtgärder för att komma i balans. Vissa uppföljningar inkluderade även uppgifter om volymförändringar i de större verksamheterna, men även personaluppföljning med anledning av den höga sjukfrånvaron. Där större budgetavvikelser prognostiserades kallades nämnder/förvaltningar in formellt för muntlig rapport till kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU). Åtgärder diskuterades och blev beslutade.

Ett KSAU-sammanträde i månaden var vikt enbart för information om aktuella frågor, utan att beslut tas, som ett uttryck för ökad uppsiktsplikt.

Efter augusti månad lämnades en delårsrapport med uppföljning av såväl verksamhet och ekonomi, i text och åtföljande styrkort. Efter kalenderårets slut avlämnar kommunstyrelsen till kommunfullmäktige en årsredovisning som en sammanfattning av året.

Den årliga bokslutsberedningen är mycket värdefull för uppsiktsplikten. Under en vecka i februari 2017 träffade KSAU samtliga nämnds- och förvaltningsledningarna var för sig. Under dessa samtal rapporterade nämnderna sin verksamhet för det gångna året och hur planeringen löper för innevarande år och utsikter och prognoser för kommande år.

Under 2017 genomförde KSAU ett antal möten med såväl nämnder/förvaltningar som central ekonomifunktion, inför kommande budget för 2018.

Två gånger, på våren och hösten, genomfördes ägardialoger med de kom-

Uppsiktsplikt.

munala bolagen. 2017 har även företagspolicyn reviderats och nya ägardirektiv har beslutats för AB Kristianstadsbyggen, C4 Energi AB och Renhållningen, efter samråd med bolagen.

Utöver alla planerade möten skedde också ett flertal mer informella möten i syfte att samla information om kommunens och de kommunala företagens verksamhetsområden.

Kommunens övergripande styrkort 2017

STRATEGISKA MÅL I FYRA PERSPEKTIV

MÅL

INDIKATOR

VISION 2030: VI LYFTER TILLSAMMANS		MÅL	INDIKATOR
	<ul style="list-style-type: none"> MEDBORGARE <p><i>Strategisk färdplan:</i></p> <p>HÄLSA OCH DELAKTIGHET:</p> <ul style="list-style-type: none"> » God, jämlik hälsa och stärkt delaktighet <p>FRISKA EKOSYSTEM:</p> <ul style="list-style-type: none"> » En rik natur och stärkta ekosystemtjänster 	<ul style="list-style-type: none"> • Nöjda och stolta medborgare 	<ul style="list-style-type: none"> • Ranking bästa boendekommun
		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad utbildningsnivå 	<ul style="list-style-type: none"> • Gymnasiebehörighet • Andel med gymnasieexamen inom 3 år
		<ul style="list-style-type: none"> • Aktiva och trygga medborgare 	<ul style="list-style-type: none"> • Andel invånare med försörjningsstöd • Barnkonventionen
		<ul style="list-style-type: none"> • Information och service med hög tillgänglighet 	<ul style="list-style-type: none"> • NKI Företagsklimat, servicemätning myndighetsutövning • Informationsindex
		<ul style="list-style-type: none"> • Aktiva insatser för hållbar miljö 	<ul style="list-style-type: none"> • Andel förnybar energi för uppvärmning av kommunala lokaler (C4 Teknik) • Andel förnybar energi i koncernens fordon
	<ul style="list-style-type: none"> UTVECKLING <p><i>Strategisk färdplan:</i></p> <p>BOENDEMILJÖ OCH STADSUTVECKLING:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Långsiktigt hållbara boendemiljöer, ökat bostadsbyggande och pulserande stad <p>ARBETSLIV OCH ATTRAKTIONSKRAFT:</p> <ul style="list-style-type: none"> » En stark arbetsmarknad med växande företag 	<ul style="list-style-type: none"> • Växande Kristianstad 	<ul style="list-style-type: none"> • Invånarförändring • Arbetslöshet
		<ul style="list-style-type: none"> • God företagsamhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Nöjt-Näringslivs-Index • Handelsindex
		<ul style="list-style-type: none"> • Förbättrad infrastruktur 	<ul style="list-style-type: none"> • Bostadsbyggande • Bredbandsutveckling
	<ul style="list-style-type: none"> MEDARBETARE <ul style="list-style-type: none"> » Friska och nöjda medarbetare » Effektivt arbetssätt 	<ul style="list-style-type: none"> • God hälsa och hög arbetstillfredsställelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Sjukfrånvaro • Frisktal
		<ul style="list-style-type: none"> • Ökad delaktighet, ökat medskapande och ansvarstagande 	<ul style="list-style-type: none"> • Systematiskt arbetsmiljöarbete • Likabehandling
	<ul style="list-style-type: none"> EKONOMI <ul style="list-style-type: none"> » Hållbar ekonomi » God hushållning 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomisk kontroll under verksamhetsåret 	<ul style="list-style-type: none"> • Nämndernas samlade driftbudgetföljsamhet • Avvikelse mot budgeterat resultat • Genomförandegrad av investeringarna
		<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomisk kontroll över tiden 	<ul style="list-style-type: none"> • Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag över en rullande 5-årsperiod • Självfinansiering av investeringarna över en rullande 5-årsperiod

Medborgare

Kristianstads kommun ger mest livskvalitet för pengarna i hela södra Sverige. När tidskriften Fokus mätte var man bor bäst för bostadspriset kom Kristianstad på fjärde plats i landet.

Många insatser görs för att stärka servicen och tryggheten för medborgarna inom olika områden.

Måloppfyllelse

- Medborgare

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
<ul style="list-style-type: none"> ● Nöjda och stolta medborgare 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ranking bästa boendekommun 	<p>» Kristianstad förbättrade sig med tre placeringar i tidningen Fokus kommunranking "Här är det bäst att bo", från 54 plats 2016 till 51 plats 2017. I kategorin "Hus för pengarna" som visar var det är bäst att bo – givet vad du betalar för själva boendet, rankades Kristianstad på plats 4 av landets 290 kommuner. 2016 rankades kommunen på plats 7.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Ökad utbildningsnivå 	<ul style="list-style-type: none"> ● Gymnasiebehörighet ● Andel med gymnasieexamen inom 3 år 	<p>» Enligt Skolverket visade gymnasiebehörigheten för samtliga huvudmän i Kristianstads kommun 2016 lägre behörighet till gymnasiet, såväl till yrkesprogram som till högskoleförberedande program. Även rikets siffror visade lägre behörighetssiffror. Kristianstads sammanlagda resultat uppgår till 94,6 % av rikssnittet. För 2016 var motsvarande kvot 95,8 %.</p> <p>» Enligt Skolverket visade Kristianstads genomströmningsresultat för andelen elever som slutfört gymnasiet med examen inom 3 år för samtliga huvudmän 2017 totalt 66,9 %, jämfört med riket 66,0 %. Detta ger att Kristianstads resultat uppgår till 101,4 % (2016: 100,2 %) av rikssnittet. Resultaten var högre än föregående år för såväl högskoleförberedande program, som för yrkesprogram och introduktionsprogram.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Aktiva och trygga medborgare 	<ul style="list-style-type: none"> ● Andel invånare med försörjningsstöd ● Barnkonventionen 	<p>» Enligt Socialstyrelsens månadsstatistik var andel vuxna biståndsmottagare (ålder 18-65+) av befolkningen i Kristianstads kommun 1,3 % i november 2017 (november 2015: 1,5 %) Motsvarande siffror för riket i november 2017 var 1,4 % (november 2016: 1,4 %) och Skåne 1,8 % (november 2016: 1,8 %). Bra utvecklingstendens för Kristianstad. Statistik för december 2017 publiceras tidigast i april 2018. Socialstyrelsens årsstatistik för 2017 är inte heller klar. Andelen biståndsmottagare av befolkningen för 2016 var för Kristianstad 5,1 % (2015: 5,6 %), för riket 4,1 % (4,2 %) och för Skåne 5,1 % (5,2 %).</p> <p>» Arbetet med barnets rättigheter kräver att frågorna kontinuerligt är närvarande på olika sätt såväl strategiskt men även i vardagen i verksamheten. Kristianstads kommuns arbete med barnets rättigheter fortlöper i kommunens förvaltningar och en uppdatering av genomförandestrategin pågår för att strukturera upp det fortsatta arbetet framöver i kommunen med barnets rättigheter. En utbildningsinsats har under året erbjudits för målgruppen kommunstyrelsen, nämndernas presidier, förvaltningschefer, bolagschefer samt utvalda chefer och tjänstepersoner.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● Information och service med hög tillgänglighet 	<ul style="list-style-type: none"> ● NKI Företagsklimat, servicemätning myndighetsutövning ● Informationsindex hemsidan 	<p>» SKL:s Nöjd-Kund-Index, Företagsklimat 2016 publicerad under 2017 visade värdet 73, vilket var betydligt högre värde än föregående undersökning 2014 då värdet blev 64. Samtliga myndighetsområden och serviceområden förbättrade index. Motsvarande siffror för de 139 medverkande kommunerna var 70 (2016) och 68 (2014). Kristianstad rankas på plats 53 (2014: 158) av samtliga 139 (2014: 189) medverkande kommunerna och på plats 14 av de 54 medverkande kommunerna över 40 000 invånare.</p> <p>» Undersökningen av innehåll och kvalitet på kommunens webbsidor gav ett mycket gott resultat. På 94 % av de ca 250 frågorna från SKL fanns svaret på kommunens webbplats. Kommunen rankades på delad plats 10 av ca 240 kommuner som gjorde undersökningen i form av självskattning.</p>

Närheten till naturen, till den goda maten och till sport- och musik-evenemang uppskattas av kommuninvånarna.

Omvärldsanalys

Befolkningen i Sverige har ökat rekordsnabbt under några år och ökningen väntas fortsätta ännu en tid. I början av 2017 passerades 10-miljonersstrecket för Sveriges befolkning.

Den snabba befolkningsökningen beror till stor del på en hög invandring men också på att det föds fler än det dör varje år. Just nu finns många i 30-årsåldern, en ålder då det är vanligt att få barn.

Men folkökningen är inte jämnt utbredd över landet. Sveriges befolkning koncentreras alltmer till storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö. Redan i dag bor omkring två miljoner människor i storstadskommunerna och storstädernas befolkning beräknas öka med 40 procent under de närmaste årtiondena.

Kristianstad måste, liksom andra mellanstora kommuner, anstränga sig för att framstå som ett gott alternativ till storstadslivet för invånare i alla åldrar och för företag som kan skapa arbetstillfällen.

Prognoserna för hela landets befolkningsutveckling visar att andelen äldre ökar i snabb takt. År 2060 beräknas var fjärde invånare i Sverige vara över 65 år, medan den arbetande befolkningen mellan 20 och 64 väntas ha minskat till 52 procent. Allra snabbast ökar den äldsta delen av befolkningen. Att fler människor lever ett långt liv är positivt. Men en större andel pensionärer betyder samtidigt att den förvärvsarbetande delen av befolkningen minskar och att färre ska försörja fler.

Medellivslängden var i mitten av 1900-talet ungefär densamma som pensionsåldern men väntas i mitten av

2000-talet ha ökat så att män i snitt lever till 87 och kvinnor till 89 års ålder.

Även om dagens och framtidens äldre har bättre hälsa än tidigare generationer blir det många som drabbas av bland annat demenssjukdomar och behöver mycket vård och omsorg. De mer vårdkrävande äldre kommer att kräva större resurser än i dag.

Den stora utmaningen för Kristianstad är att attrahera fler i arbetsför ålder att stanna kvar eller flytta till kommunen och att få fler unga i studier och arbete, för att kvaliteten i välfärden ska kunna upprätthållas.

En viktig förutsättning för att locka skattebetalare som bidrar till välfärden är att det finns attraktiva bostäder, goda utbildningsmöjligheter, ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter och arbetstillfällen inom rimligt pendlingsavstånd. Vägen till att uppnå sådana förutsättningar går i Kristianstads kommuns färdplan genom utveckling av de fyra strategiska målområdena "Arbetsliv och attraktionskraft", "Boendemiljöer och stadsutveckling", "Friska ekosystem" och "Hälsa och delaktighet".

NÖJDA MEDBORGARE

Hög ranking

Kristianstad är en bra kommun att bo i. I flera år har tidskriften Fokus placerat Kristianstad på den övre fjärdedelen av listan som rankar Sveriges bästa boendekommuner. I SOM-institutets senaste undersökning av Skåne var nordostskåningarna de invånare som var allra mest nöjda. Enligt Kristianstadsbladets undersökning från undersökningsföretaget Ipsos i november, vill 84 procent av Kristianstads invånare rekommendera andra att flytta till kommunen.

Tidskriften Fokus granskar kommunerna med hjälp av ett stort antal variabler från huspriser och arbetslöshet till bredband och sportanläggningar. I toppen på listan hamnar Stockholm med kranskommuner tillsammans med de stora universitetsstäderna, men Kristianstad går också in med gott helhetsresultat. När kommunernas betyg ställdes i relation till boendekostnaden klättrade Kristianstad förbi ända upp till en fjärdeplats och fick den bästa placeringen bland syd- och mellansvenska kommuner.

Nya bostäder

En viktig faktor för att fler ska kunna bosätta sig i kommunen är att de hittar någonstans att bo.

Analyserna i kommunens bostadsförslörjningsprogram visar att Kristianstads kommun för att möta den förväntade befolkningsökningen på en procent behöver cirka 400 nya bostäder årligen på sikt. Eftersom byggtakten de senaste åren har gått långsammare än så, behövs den närmaste femårsperioden ett tillskott om 500-600 bostäder årligen.

Bostadsbyggandet har nu fått fart och målet ser ut att uppnås med marginal. Inte på årtionden har så många flerbostadshus byggts och planerats, men det märks också ett uppsving i småhusbyggandet.

Bostadsbyggandet på det nya området i Hammar har kommit igång. Arbetet med nya detaljplaner pågår och bostäder planeras bland annat vid Tempotorget, på Näsby och längs Vattentornsvägen. Nya bostadsprojekt finns i Önnestad och Tollarp och på flera platser i Åhus, bland annat ett större område vid Transval.

Serveringstillstånd är en myndighetsutövning som får högt betyg.

Erosionsproblemen längs kusten utreds.

AKTIVA OCH TRYGGA MEDBORGARE

Kommunen arbetar tillsammans med andra myndigheter och organisationer på flera sätt för att medborgarna ska känna sig tryggare, bland annat genom det lokala Brotts- och drogförebyggande rådet, Brå, och i samverkansavtal med Polisen.

Flera projekt bedrivs för att öka trygghet och säkerhet. Även kultur- och fritidsförvaltningen, med projektet Säker och trygg förening, och samarbetsorganisationen Handelsstaden Kristianstad, med handlare, fastighetsägare och kommun agerar aktivt i trygghetsarbetet. Alla Kristianstads kommuns elever i årskurs sju bjuds varje år in till en säkerhetsmessa på skoltid, där de under realistiska former får möjlighet att reflektera över frågor som rör säkerhet och brottslighet.

För dem som drabbats av brott utgör Brottsofferjouren stöd och trygghet. Den ideella föreningen får bidrag från kommunen.

Tryggad vattenkvalitet

Arbetet för att trygga kvaliteten på vårt viktigaste livsmedel, dricksvattnet, har intensifierats. Flera veckors vattenkokning efter bakterieförekomst i vattenprover från både Rickarum och Maglehem gav en påminnelse om sårbarheten. Ett kemikalieutsläpp som hotade enskilda brunnar i Nymö påminde också om vattnets utsatthet. Ett nytt vattenverk har under året byggts i Tollarp, verket i

Rickarum har byggts om och det centrala reningsverket i Kristianstad ska genomgå en stor om- och tillbyggnad de närmaste två åren. Utbytestakten i ledningsnätet har trappats upp och under året har omfattande grävning gjorts i centrala Kristianstad för byte av gamla ledningar.

Skydd mot översvämning

En viktig åtgärd för att skapa trygghet åt invånarna i Kristianstad är skyddet mot översvämning.

Stora delar av staden ligger på torrlagd sjöbotten och utmed staden rinner Helgeå, som under vissa väderförhållanden kan stiga snabbt. Bostäder för tusentals personer och flera viktiga samhällsfunktioner hotas av översvämning om staden lämnas oskyddad. Därför bygger Kristianstads kommun skyddsvallar, pumpstationer och dagvattendiken som trygghet för staden. Hela utbyggnaden beräknas vara färdig i mitten av 2020-talet och kostnaden bedöms till mer än en halv miljard kronor. Västra valen vid Lillö står nu färdig och nästa viktiga insats har projekterats. Det handlar om utbyggnaden av Pyntens pumpstation till drygt dubbel kapacitet mot tidigare och med en betydligt säkrare konstruktion. Själva bygget väntas komma igång 2019 och kosta ca 130 miljoner kronor.

Även översvämningshot och risken för stranderosion längs kusten har varit i fokus under året. Januari inleddes med extremt höga havsnivåer, som gav en förvarning om vad resultatet kan bli vid

långsiktigt stigande havsnivåer. I det pågående arbetet med en ny kust- och havsplan ska hoten från havet vägas in.

Oron för stranderosionens konsekvenser väcktes i Åhus när sanden söder om Revhaken hade sköljts bort under sommaren. Vattenmiljökonsulten DHI fick i uppdrag att göra en utredning av erosionshotet mot kommunens kust. Rapporten gav svaret att det inte råder något allmänt och utbrett erosionshot längs kustlinjen, men att enstaka strandpartier är utsatta. DHI ska gå vidare med utredningen och ge förslag till tänkbara åtgärder för de mest sårbara strandpartierna.

En levande landsbygd

En viktig utgångspunkt för Kristianstads kommun är att stad och land ska växa tillsammans, i god balans.

Landsbygdsutveckling bedrivs med höga ambitioner, i enlighet med kommunens landsbygdsstrategi, för att landsbygden ska kunna locka till sig mer människor, kompetens och idéer. Landsbygdsrådet med representanter från offentlig sektor, näringsliv, föreningar och organisationer är drivande och rådgivande. En nyhet för året var utlysningen av en landsbygdsfond, där 200 000 kronor gjordes tillgängliga för organisationer som driver aktiviteter och projekt som bidrar till lokal utveckling och därigenom att kommunens landsbygdsprogram uppfylls.

Aktiviteter för seniorer ökar hälsa och livskvalitet.

En robot gör det möjligt för långtidssjuka elever att hänga med i skolan.

tjänst och vård- och omsorgsboenden fick överlag goda betyg och nöjdheten är ungefär som genomsnittet i landet.

Under året har stora förändringar skett inom omsorgsförvaltningens verksamheter i samband med att alla tjänster har gjorts om till heltid och delade turer avvecklas. Förändringarna har orsakat en del oro både hos medarbetare och hos kunder och deras anhöriga, men avsikten är att skapa större kontinuitet och mindre behov av tillfälliga vikarier i verksamheterna.

Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet blir allt viktigare. I kommunen finns 17 mötesplatser där seniorer deltar i aktiviteter inriktade på social gemenskap, delaktighet, fysisk aktivitet och goda matvanor. I samarbete med Skåne-idrotten ordnas Senior Sport School, som inspirerar till motion och ökad aktivitet.

UTBILDNING

Ett långsiktigt arbete pågår med att höja resultaten både i grundskolan och på gymnasiet. Stärkande metoder och arbetssätt prövas på de tre fokusskolorna Centralskolan, Helgedalskolan och Näsby skola.

Kristianstad är en av de första kommunerna i landet som använder en robot som "stand-in" för en långtidssjuk elev i skolan. Roboten uppehåller på lektionstid elevens plats i klassrummet medan eleven hemifrån styr roboten via sin iPad.

Nya skolor och förskolor byggs för att ge de bästa förutsättningarna för ett ökat antal elever. Under året har Sännaskolan och Kulltorpskolan rivits för att ge plats åt nya skolbyggnader. På Näsby har den helt nya Lingenässkolan börjat byggas och byggen pågår även av nya förskolor.

Högskolan viktig motor

Kristianstads befolkning har en lägre utbildningsnivå än genomsnittet i landet och Högskolan Kristianstad är en viktig motor för att höja utbildningsnivån. Högskolan har många populära utbildningar, som också har fått högt betyg i nationella utvärderingar.

Antalet ansökningar till Högskolan Kristianstad ligger fortsatt på en mycket hög nivå. Flest vill läsa sjuksköterskeprogrammet men även lärarutbildningarna har bättre söktryck än på många andra håll i landet.

Service och tillgänglighet

Medborgare och företagare har fått en enklare och effektivare väg in i kommunen via medborgarcenter i Rådhus Skåne. Verksamheten vässas vidare med målet att alla smidigt ska kunna få korrekt information, rådgivning, vägledning och hjälp med ansökningar och beslut via webb, telefon eller personligt besök i kommunen.

En ny kommunwebb med fler tjänster för självservice lanserades våren 2017. Här ska de i genomsnitt 5 000 dagliga besökarna enkelt hitta information och e-tjänster och kunna välja webben som den primära kontaktvägen till kommunen. Webbplatsen hamnade på en delad tiondeplats i SKL:s jämförelse av kommunala webbplatser. Arbetet med att bygga upp ytterligare e-tjänster fortsätter. Biblioteken och mötesplatserna för seniorer arbetar aktivt för att öka kunskapen om digitala tjänster för mindre datorvana medborgare.

Kommunens företagare gav ett ordentligt förbättrat betyg till kommunens myndighetsutövning i SKL:s mätning av företagsklimat. Resultatet bygger på en enkät till företagare som har haft myndighetsärenden med kommunen. Svaren ger ett Nöjd-Kundindex (NKI). I förra mätningen 2015 hade Kristianstad ett totalt NKI-värde på 64. När resultatet 2017 redovisades hade siffran stigit till

73. Kommunen klättrade därmed mer än 100 platser på rankningslistan. NKI-värdet ökade inom alla de uppmätta myndighetsområdena: brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll samt serveringstillstånd.

I en annan SKL-mätning hamnade Kristianstad på tio-i-topp-listan över beviljade bygglov. Jämförelsen av beviljade bygglov per tusen invånare är en signal om var i landet det finns störst intresse att bygga men visar också på en effektiv handläggning. På topplistan över kommuner med mer än 20 bygglov per 1 000 invånare under åren 2014-2015 låg främst storstäder och pendlingsorter nära storstäder. De enda två mindre städerna på topplistan var Kristianstad och Norrtälje.

Omsorg och utbildning

Mer än tre fjärdedelar av kommunens resurser satsas på förskola, skola, vård och omsorg och stöd till personer med funktionsnedsättning. Inom både omsorgens och utbildningens område bedrivs ett ständigt pågående utvecklingsarbete, som i flera avseenden lett till förbättrade resultat. I förskolan, grundskolan och omsorgen har antalet elever ökat påtagligt på senare tid.

OMSORG

Äldreomsorgen i Kristianstad får gott betyg i den riksomfattande enkät som Socialstyrelsen genomför. Både hem-

Medborgare – miljö

Året som gått har fokuserat på fortsatt arbete med antagna handlingsplaner såsom miljömålsprogrammet och naturvårdsprogrammet samt framtagande av både Grönplan och Klimat- och energistrategi. Kommunen har arbetat brett för att nå alla fem målområdena i det lokala miljömålsprogrammet som gäller fram till 2020. Miljömålsprogrammet är ett kommunövergripande styrdokument och har en tydlig koppling till kommunens Strategiska färdplan 2020 och "Vision Kristianstad 2030, Vi lyfter tillsammans".

Måloppfyllelse

- Medborgare – Miljö

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Fältpiplärka är en av kommunens ansvarsarter.

MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
<ul style="list-style-type: none"> ● Aktiva insatser för hållbar miljö 	<ul style="list-style-type: none"> ● Andel förnybar energi för uppvärmning av kommunala lokaler (C4 Teknik) ● Andel förnybar energi i koncernens fordon 	<ul style="list-style-type: none"> » Andel förnybar energi för uppvärmning av kommunens egna lokaler ökade med 4 procentenheter från 91 % till 96 %. ABK hade samma höga andel förnyelsebar energi som under 2016, 98 %. AB Allön ökade andelen förnyelsebar energi i uppvärmningen från 86 % 2016 till 90 % 2017. » Andel förnybara drivmedel i kommunkoncernens fordon var 58 % (2016: 49 %). Skolbussar har nu övergått till att köra på biodrivmedel HVO och klimatväxlingsavgift är införd för att skynda på avveckling av fossilbränsleanvändning.

Kristianstads miljöarbete i ett nationellt perspektiv

Sedan 2009 har Aktuell Hållbarhet utfört en ranking över svenska kommuners miljöarbete via en kommunenkät. Kristianstad kommun hamnade 2017 på plats 30 av totalt 290 kommuner, vilket är en förbättring från plats 34 för 2016. Jämfört med andra kommuner i Skåne hamnade Kristianstad på plats 5 av de 33 skånska kommunerna. Kommunens bästa placering i miljörankingen var 2012, då med plats 24.

HUR KAN KOMMUNEN FÖRBÄTTRA PLACERINGEN I RANKINGEN?

Områden där kommunen tappar poäng i rankingen är bland annat att det under 2017 inte arbetats med Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål i kommunens styrdokument. Ett annat område som gör att kommunen förlorar poäng är att det i nuläget inte finns ett systematiskt arbete för hållbara transporter, som fokuserar på att öka andelen cyklande, gående och kollektivtrafik. Kommunen behöver även arbeta mer med granskning av

leverantörer gällande efterlevnad av miljömässiga och sociala krav som ställts vid upphandlingar. Kommunen tappar också poäng i och med att kommunen inte har en politisk antagen kemikalieplan för att fasa ut/minska användningen av farliga kemikalier i den kommunala verksamheten. Det är under 2018 planerat att ta fram en kommunal kemikalieplan. Andra områden som kommunen kan få mer poäng för är ökat systematiskt arbete för att minska biltvätt på garageuppfarter samt att minska skadliga kemikalier

Mångfalden i miljön

ETT RIKT
VÄXT- OCH
DJURLIV

ETT RIKT
ODLINGS-
LANDSKAP

LEVANDE
SKOGAR

MYLLRANDE
VÄTMARKER

LEVANDE
SJÖAR OCH
VATTENDRAG

HAV I BALANS,
LEVANDE KUST
OCH SKÄRGÅRD

i idrottsanläggningar som idrottshallar och konstgräsplaner.

Under 2017 har kommunen arbetat intensivt med att uppfylla intentionerna i det kommunala miljömålsprogrammet som antogs 2016. Arbetet har bland annat inneburit arbete med de kommunala ansvarsarterna, bildande av ett nytt kommunalt naturreservat och framtagande av underlag för reservatsbildning i Hanöbukten. Biosfärområde Kristianstads Vattenrike har fortsatt sitt arbete med att anlägga våtmarker i odlingslandskapet. Våtmarkerna fångar upp näringsämnen och bidrar till en minskad övergödning, samtidigt som de utgör värdefulla miljöer för växt- och djurlivet.

SKYDD AV VÄRDEFULLA OMRÅDEN OCH ANSVARSARTER

För att bevara den unika biologiska mångfalden som finns i kommunen krävs ett brett naturvårdsarbete. Två viktiga åtgärdsområden är att skydda värdefulla naturområden och att aktivt arbeta med lokala ansvarsarter. Under året har ett nytt kommunalt naturreservat bildats. Naturreservat Mosslunda präglas av ogödslade betesmarker med mycket lång hävdkontinuitet. I området finns en rad hotade och sällsynta arter och området är bland annat känt för sin stora förekomst av orkidéer. Mosslunda ligger strax utanför Kristianstad och är därför ett viktigt tätortsnära rekreationsområde. Under 2017 har arbetet med kommunens ansvarsarter fortsatt. En viktig del av arbetet bedrivs tillsammans med en rad olika ideella föreningar. Arbetet går bland annat ut på att öka kunskapen om arterna och genomföra inventeringar. Framöver kommer det också att genomföras konkreta naturvårdsåtgärder som gynnar de aktuella arterna. Naturum fortsätter att locka många besökare, inte minst i början av året då uttern kunde ses vid naturum. Naturum har stor

betydelse för att väcka naturintresse och för besöksnäringen i kommunen.

FRISKA HAV OCH KUNSKAPSHÖJANDE INSATSER

Friska hav är en angelägen fråga för oss alla. Hanöbukten och stranden är viktig för kommunens invånare och besökare på flera sätt. Vid Snickarhakens parkering på Äspet har därför ett nytt utemuseum byggts, tillägnat Hanöbukten. Under året har även ett nytt kontrollprogram för Hanöbukten implementerats. Kontrollprogrammet har tagits fram av Vattenvårdsförbundet för västra Hanöbukten där Kristianstads kommun är en av medlemmarna. Det nya kontrollprogrammet innehåller bland annat provtagning av miljögifter, provfiske och planktonundersökningar.

Under året har även flera kunskaps- höjande insatser genomförts. Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike arrangerade tillsammans med högskolan sin årliga forskningskonferens under hösten. Konferensen syftar till att sprida kunskap och skapa kontakter. Konferenserna fylls med aktuella rön från forskarvärlden med anknytning till Vattenriket. I maj arrangerades en välbesökt orkidévandring i Mosslunda. Under vandringen fick deltagarna både se och lära sig om några av de orkidéarter som finns i området. Samtidigt gavs information om områdets historiska utveckling.

Skyddade områden	2017	2016
Antal naturreservat	53	50
varav kommunala	5	4
Information om naturvärden	2017	2016
Antal besökare på naturum Vattenriket	102 012	104 040

Orkidéer i det nybildade naturreservatet Mosslunda.

God vattenstatus

GRUNDVATTEN
AV GOD
KVALITET

INGEN
ÖVERGÖDNING

För att behålla en god dricksvattenkvalitet är det viktigt att ha aktuella vattenskyddsområden och att minska risken för att föroreningar tränger ner till grundvattnet. Under 2017 har inte något nytt vattenskyddsområde fastställts. Av de tjugo gamla områdena som behöver uppdateras är det bara två som har aktuella skyddsområden.

FÖRDJUPAD TILLSYN AVLOPPSVATTEN FRÅN MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Under året har en fördjupad tillsyn av avloppsvatten från miljöfarliga verksamheter genomförts. Målet med tillsynen är att öka kunskapen hos företagen om de olika ämnena och att spridningen till miljön ska minska.

Långsiktigt hållbara bebyggelsemiljöer

GOD BEBYGGD MILJÖ

FASTIGHETSNÄRA INSAMLING ÖKAR MATERIALÅTERVINNING

Införandet av det nya fastighetsnära insamlingssystemet av förpackningar och tidningar (fyrfackskärl) påbörjades med de första två etapperna i april och augusti 2017. Totalt levererades sju fyrfacksbilar och ca 20 000 kärl ställdes ut i olika delar av kommunen. Mottagandet har varit väldigt positivt bland kunder och statistiken visar tydligt att sorteringen ökar kraftigt i de områden som fått fyrfackskärl. Planeringsarbete inför de kommande två etapperna har fortlöpande och området för etapp tre har offentliggjorts.

Planeringsarbetet för den nya återvinningscentralen på Ängamöllans industriområde i Kristianstad har fortsatt för att skapa en mötesplats i hållbarhetsfrågor, med pedagogiskt fokus, ökat återbruk, tydlig information och möjligheter för studiebesök. Markarbeten för den nya återvinningscentralen i Arkelstorp påbörjades 2017. Anläggningen beräknas stå klar sommaren 2018 med större ytor,

FORTSATT SANERING FÖR ATT TRYGGA DRICKSVATTNET

Arbetet med att sanera den gamla kemtvätten på Långebro fortsatte under 2017. Klorerade lösningsmedel från kemtvätten riskerade på sikt att förorena dricksvattnet. Med hjälp av en ny teknik värms marken upp så att föroreningarna förångas och samlas vid ytan. De översta marklagren har också fraktats bort. Att området saneras innebär att ett av de mest förorenade områdena i kommunen nu tagits omhand.

MINSKAT NÄRINGSLÄCKAGE FRÅN AVLOPP OCH ODLINGSMARK

För att minska övergödningen är fortsatt utbyggnad av kommunalt avlopp viktig. Utanför planerade områden för kommunalt avlopp är det också viktigt att reningen fungerar i hushållens enskilda avlopp. Inventering och uppföljning genomfördes därför vid Vramsån med biflöden.

ökade sorteringsmöjligheter och återbruksinsamling. Insamling på befintliga återvinningscentraler har utökats med bland annat pant- och fallfruktsinsamling.

GRÖNPLANEN BELYSER NATUREN I FYSISK PLANERING

Under 2017 har en Grönplan arbetats fram och är ute på remiss. Grönplanen kommer att bli ett underlag för hur kommunen kan arbeta bättre med fysisk planering och biologisk mångfald.

Grönplanen konkretiserar arbetet utifrån Grönstrategin som antogs 2017. Grönstrategin tar ställning till hur alla vegetationsklädda marktytor och vatten i hela kommunen ska användas och värderas. I Grönstrategin definieras utmaningar och mål, och den ger stöd till att kunna prioritera gröna och blå strukturer och ytor när de jämförs med till exempel bebyggelse och infrastruktur. I Grönplanen har de gröna och blå strategierna utvecklats till konkreta åtgärder för att planera, förvalta och sköta mark och vatten på ett sätt som är ansvarsfullt och hållbart för framtiden. Det kan handla om hur nära vi ska ha till park eller natur från våra hem, skolor och arbetsplatser till hur kommunen ska sköta gemensamma grönytor.

Som underlag till Grönplanen och till kommunens fortsatta arbete finns ett

Ett annat sätt att minska läckaget av näringsämnen är att anlägga våtmarker. Arbetet med att hitta markägare som är intresserade av att anlägga våtmarker har därför fortsatt. Under 2017 anlades ca 21 hektar våtmark på olika platser i kommunen.

Nylagda våtmarker	2017	2016
Antal nylagd yta ny våtmark (hektar)	21	23
Inventering enskilda avlopp	2017	2016
Antal inventerade fastigheter	679	408

Införandet av fastighetsnära insamlingsystemet har ökat utsorteringen av avfall som kan materialåtervinnas.

omfattande kunskapsunderlag bestående av 13 rapporter, inklusive kartor. Kommunen har bland annat analyserat befolkningens hälsa och friluftsliv, vårt gröna kulturarv och hur vi människor använder och värderar grönområden och biologisk mångfald.

FORTSATT ARBETE MED EKOSYSTEMTJÄNSTER I FYSISK PLANERING

Till stöd för handläggare på kommunen finns en manual för att använda ekosystemtjänster i fysisk planering och prövning. Fokus för förvaltningens verksamhet med grön- och blåstrukturen är på att lyfta fram naturens och ekosystemens betydelse i vår vardag och i samhället.

Samtliga analyser som utförts visar att ekosystemtjänsterna behövs för en hållbar utveckling i hela kommunen. Det är av stor vikt att planera för och utveckla fungerande ekosystem som kan fortsätta ge oss människor olika tjänster i vår vardag.

Klimat och luft

BEGRÄNSAD
KLIMAT-
PÅVERKAN

BARA
NATURLIG
FÖRSURNING

FRISK
LUFT

MED SIKTE PÅ FOSSILBRÄNSLEFRI KOMMUN 2020

Klimatberedningen slutförde sitt uppdrag under 2017 efter att ha verkat i två år. Beredningen levererade bland annat ett förslag till ny klimatstrategi. Förslaget innehåller mål för solelproduktion och åtgärder som syftar till att kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri år 2020.

Efter förslag från klimatberedningen infördes klimatväxling under 2017 för kommunförvaltningarna. Klimatväxlingen innebär att fossila bränslen i transportsektorn belastas med en avgift som sedan kan växlas över till åtgärder för att minska utsläppen. Klimatberedningen tog också initiativ till en solkarta som drivs av C4 Energi AB.

Kommunen deltar i det treåriga

projektet Fossilbränsle fria kommuner i norra Skåne. Projektet syftar till att öka takten i omställningen till fossilfrihet. När det gäller energianvändning för värme och el är målet i stort sett uppnått.

Det är en fortsatt utmaning att ersätta fossila drivmedel för transporter. Glädjande är att tre av kommunens bolag redan nått målet att bli fossilbränsle fria. Det är Renhållningen, Åhus hamn och Kristianstads Airport. Målet har nåtts genom att HVO (hydrerad vegetabilisk olja) ersatt diesel som drivmedel i fordon och arbetsmaskiner.

UTÖKAD ENERGI- OCH KLIMATRÅDGIVNING

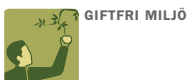
Den kommunala energi- och klimatrådgivningen till privatpersoner, företag och organisationer har under 2017 utökats, från tidigare en halvtidstjänst, till att bedrivs på heltid. Detta kan genomföras genom att det statliga stödet för energi- och klimatrådgivning gjorts om vilket inneburit en fördubbling av stödet till Kristianstads kommun. Dessutom har Kristianstad under 2017 sålt energirådgivningstjänsten åt Bromölla kommun, motsvarande ca 20 procent av en heltid.

Under 2017 har energi- och klimatrådgivningen i Kristianstad/Bromölla deltagit i det nationella insatsprojektet "solceller på villatak", genom bland annat föreläsningar och studiebesök med solcellstema.

Energi- och klimatrådgivningen marknadsförs i bland annat Kristianstadsbladet. Målet är att göra rådgivningstjänsten känd och erkänd. Energirådgivningen samarbetar med olika kommunala förvaltningar för att nå ut till målgrupperna, bland annat med miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.

Koldioxidutsläpp (direkta)	2017	2016
Kommunal verksamhet (ton/invånare)	0,05	0,06
Förnybar värme	2017	2016
C4 Teknik (%)	95	91
ABK (%)	98	98
AB Allön (%)	90	86
Förnybara drivmedel	2017	2016
Inköp av biogas (MWh)	4 148	4 021
Andel förnybart (%)	58	49

Giftfri och säker miljö

GIFTFRI MILJÖ

SÄKER
STRÅLMILJÖ

SKYDDANDE
OZONSKIKT

MINSKAD ANVÄNDNING AV FARLIGA KEMIKALIER

För att skydda människors hälsa och den biologiska mångfalden behöver spridningen av farliga kemiska ämnen till omgivningen minska och förebyggas. Farliga kemiska ämnen finns exempelvis i produkter, varor och byggnader.

Kommunen arbetar förebyggande för att minska farliga kemikalier genom bland annat att ställa miljökrav i upphandlingar av varor och tjänster. Privatpersoner kan vid köp i butiker fråga om varan innehåller farliga ämnen och då göra ett val, att köpa eller inte.

DET ÄR VIKTIGT MED KEMIKALIESMARTA BARNMILJÖER

Barn är särskilt känsliga för exponering

av kemikalier eftersom deras kroppar inte är färdigutvecklade. Kommunen har under 2017 tagit fram en handlingsplan för kemikaliesmarta förskolor och barnmiljöer i syfte att öka kunskapen om kemikalierisker samt att ta bort material som medför att barn exponeras för farliga kemikalier.

KRAVCERTIFIERADE SKOLKÖK

Sex av kommunens skolkök har KRAV-certifierats. Det är en vidareutveckling av den tidigare satsningen på ekologiska livsmedel. KRAV-certifieringen innebär att 1 700 elever dagligen äter i en KRAV-certifierad restaurang.

Ekologiskt certifierade livsmedel (volym)	2017	2016
Andel av totala livsmedelsinköp (%)	37,9	35,6
Andel av livsmedelsinköp inom barn- och utbildningsförvaltningen (%)	41,3	40,0

Exponeringsrisker för kemikalier är mindre utomhus.

Utveckling

Kristianstad växer så det knakar. Befolkningen ökar i snabb takt, bostadsbyggandet har tagit fart och flera företag har etablerat sig eller utvidgat sin verksamhet.

En positiv utveckling för näringsliv och infrastruktur och en något förbättrad arbetsmarknad visar att utvecklingen går i rätt riktning och ger sammantaget gul indikator för kommunens utveckling.

Kommunen fick nära tusen nya invånare under året.

Måloppfyllelse

- Utveckling

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
<ul style="list-style-type: none"> ● Växande Kristianstad 	<ul style="list-style-type: none"> ● Invånarförändring ● Arbetslöshet 	<ul style="list-style-type: none"> » Antal invånare i kommunen 2017-12-31 var 84 151, en ökning med 960 personer under året (1,15 %). 2016-12-31 var invånarantalet 83 191, en ökning med 681 personer under 2016 (0,83 %). » Enligt arbetsförmedlingens årsstatistik 2017 var andelen av den registerbaserade arbetskraften i Kristianstads kommun som var inskrivna som arbetslösa 10,3 % (4,3 % öppet arbetslösa och 6,0 % i program). Motsvarande siffror för Skåne var 9,9 % (5,1 % resp. 4,8 %) och för riket 7,5 % (4,0 % resp. 3,5 %). I jämförelse med 2016 har arbetslösheten minskat marginellt, för Kristianstad -0,3 procentenheter, riket -0,1 procentenheter, medan Skåne ligger kvar på samma nivå som 2016.
<ul style="list-style-type: none"> ● God företagsamhet 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nöjt-Näringslivs-Index ● Handelsindex 	<ul style="list-style-type: none"> » I Svenskt näringslivs kommunranking av näringslivsklimatet 2017 kom Kristianstad på plats 202, jämfört med plats 179 år 2016. Företagarnas sammanfattande omdöme 2017 var att 32,51 % (2016: 38,04 %) anser att kommunens företagsklimat var bra, mycket bra eller utmärkt, jämfört med riket 43,17 % (2016: 42,04 %). » Handelsindex 2016: Total detaljhandel 109 (2015: 110), dagligvaror 97 (2015: 98), sällanköpsvaror 122 (2015: 122).
<ul style="list-style-type: none"> ● Förbättrad infrastruktur 	<ul style="list-style-type: none"> ● Bostadsbyggande ● Bredbandsutveckling 	<ul style="list-style-type: none"> » 2016 färdigställdes 243 lägenheter (2015: 130), varav 121 i flerbostadshus (2015: 66) och 122 i småhus (2015: 64). Att byggnadstakten är uppåtgående indikeras också av att 616 startbesked för bostäder gavs under 2017 (2016: 470). » Vid utgången av 2017 hade 83,0 % (2016: 70,7 %) av hushållen i Kristianstads kommun möjlighet att ansluta sig till bredband med en hastighet av minst 100 Mbit/s. Det var väl över kommunens målsättning på 66 % i Bredbandsstrategin. Den verkliga anslutningsgraden var 58,4 % (2016: 50,3 %).

Omvärldsanalys

Kristianstads kommun är den fjärde största av Skånes 33 kommuner. Länets utveckling påverkar och påverkas av Kristianstad, särskilt inom arbetsmarknads- och miljöområdet.

Hela Skåne kan, med sina drygt 1,3 miljoner invånare, beskrivas som en av Sveriges tre storstadsregioner. Med 250 tätorter har Skåne en större täthet än någon annan del av Sverige. Kristianstad-Hässleholm är en av de regionala

kärnor som spelar en viktig roll för Skånes utveckling.

Region Skåne har i en omvärldsanalys med utblick mot de närmaste tio åren identifierat fem globala megatrender: globalisering, individualisering, demografisk förändring, digitalisering och teknisk utveckling samt miljö- och klimatförändring. Megatrenderna medför utmaningar men öppnar också nya möjligheter till utveckling, tillväxt och ökad livskvalitet. Till följd av trenden med tilltagande individualisering väntas

morgondagens medborgare ha högre förväntningar och kräva ännu mer av offentlig sektor än i dag. Analysen säger att medborgarna kommer att ställa större krav på egenmakt och delaktighet. Tid värderas också allt högre och därför förväntas medborgarna ställa högre krav på tillgänglighet och hög punktlighet. För att möta kraven behövs bland annat nya styrmodeller och perspektiv men också ett bättre utnyttjande av de möjligheter som digitaliseringen och den tekniska utvecklingen erbjuder.

Byggboom råder i Kristianstads kommun. Nya områden byggs och förbereds på flera håll.

Växande Kristianstad

Kristianstad växer snabbt. Förra året ökade kommunens befolkning med så många som 960 personer och var vid årsskiftet 84 151.

Ett trendbrott är att flyttnettot gentemot Skåne gick plus med 141 personer. Tidigare år har det varit ungefär lika många som har flyttat in och ut mellan Kristianstad och övriga skånska kommuner, och ofta har det slutat på ett litet minus. I år går Kristianstads kommun plus i alla inflyttningskategorier. Antalet nyfödda var 948, medan 814 avled i kommunen.

I landet som helhet blev männen i befolkningen i slutet av 2016 för första gången i historien fler än kvinnorna. I Kristianstad är kvinnorna fortfarande flest, med en könsfördelning på 50,1 kvinnor och 49,9 män. I ålderskategorier har Kristianstad 21 procent barn upp till 17 år, 57,6 procent mellan 18 och 64 år och 21,4 procent över 65 år. Det innebär att Kristianstad har en mindre andel invånare i arbetsför ålder och en större andel äldre jämfört med genomsnittet i riket där 59,2 procent är 18-64 och endast 19,8 procent över 65. Kristianstad har också en större andel pensionärer än Skåne som helhet, där i genomsnittet är 19,5. Fördelningen leder till att Kristianstads invånare har en genomsnittsålder på 42 år, medan snittet i riket är 41,2.

Andelen invånare med utländsk bakgrund är lägre i Kristianstad än i

landet i genomsnitt. I Kristianstad har 23,3 procent av invånarna utländsk bakgrund, varav 18 procent är utrikes födda och 7,7 procent har utländskt medborgarskap. Rikssiffrorna visar här 24,1 med utländsk bakgrund varav 18,5 utrikes födda och 8,9 procent utländska medborgare.

Skånes befolkning förväntas fram till 2025 öka till cirka 1 465 000 invånare. Enligt Region Skånes prognos väntas Kristianstad då ha 87 824 invånare.

Företagsamhet

I Kristianstads kommun finns nära 8 000 registrerade företag varav omkring 70 procent är ensamföretag. Många branscher finns representerade, även om jordbruk, handel och byggverksamhet är de största.

Analysen och prognoser visar att näringslivet i nordöstra Skåne överlag har en god konkurrenskraft och visar tydlig tillväxt, men utveckling krävs framför allt för förbättrad innovation, internationalisering och kompetensförsörjning. Ett stöd i det arbetet ges inom det EU-finansierade projektet TÖS, Tillväxt i Östra Skåne. Samarbetet mellan tolv kommuner i östra Skåne leds från Kristianstad med drygt 100 deltagande företag.

Krinova Incubator & Science Park har en viktig roll i TÖS-projektet men även i andra sammanhang där det handlar om att skapa tillväxt och nya arbetstillfällen.

Krinova är bland annat Sveriges äldsta och största innovationsarena och science park med mat som profilom-

råde. Utöver det regionala arbetet har Krinova nu fått finansiering från statliga Vinnova för att tillsammans med andra parter arbeta nationellt med Foodinova för att stärka konkurrenskraften i svensk livsmedelsproduktion.

Arbetet med att förenkla kontakterna mellan kommunen och företagen fortsätter, bland annat med hjälp av kommunens företagslots. I arbetet med att förbättra attityderna till näringslivet deltar även Kristianstads näringslivsråd.

En god tillgång på verksamhetsmark är avgörande för företagets möjlighet att etablera sig och bygga ut sina verksamheter i Kristianstad. Intresset har varit mycket stort för de nya verksamhetsområden som har iordningställts i Åhus och Vä.

Kristianstad och Hässleholm samarbetar för att fungera som tillväxtmotor i Skåne. Samarbete bedrivs också inom nätverket Skåne Nordost, där även Bromölla, Hörby, Osby och Östra Göinge ingår.

LYCKADE EVENEMANG

Upplevelse- och besöksnäringen är en av de snabbast växande branscherna. Kristianstad ser liksom hela Skåne en positiv utveckling. Kristianstads kommun har de senaste åren medvetet satsat på att dra till sig större evenemang som lockar besökare.

Skåne fortsätter att vara ett av de starkaste besöksområdena i landet, även om de senaste årens snabba ökning bromsats upp. Årets sommar var blåsigt

Planering pågår för ett nytt badhus som kan öppna 2022.

och kall i hela södra Sverige. SMHI mätte i vårt område endast en enda dag som kunde klassas som högsommar dag.

Kommunens turist- och besöksinformation har avvecklat sina turistcenter för att i stället arbeta med mobil besökservice. Turistinformation ges där den efterfrågas, på webb, sociala medier och på globala reseplattformar. Direktkontakt sker via telefon, mejl och chatt och vid de lådcyklar, som flyttas dit besökarna finns.

Flera lyckade och välbesökta evenemang genomfördes under året. Beachhandbollen firade 20-årsjubileum med nya deltagar- och publikrekord. Årets scoutjamboree på Rinkabyfältet samlade 11 000 deltagare, med i huvudsak svenska scouter, men även med utländska gäster. Kartingklubben arrangerade framgångsrikt EM-finaler i Karting, med deltagare från 35 länder och tusentals besökare. För andra gången anordnade RFSL en Pridefestival med tillhörande Prideparad och ett par tusen deltagare.

Handbollen fortsätter att samla storpublik i arenan. Cirka 7 000 fans hyllade dessutom IFK Kristianstad i Tivoliparken efter det tredje SM-guldet på lika många år. Sommarturnén med Rix FM slog publikrekord på Stora Torg med 12 000 åskådare på plats. Många gladdes också åt höstens besked om att SVT lägger Melodifestivalens "Andra chansen" i Kristianstad våren 2018.

ATTRAKTIVA MÖTESPLATSER

De kommunala satsningarna på att skapa attraktiva och välbesökta mötesplatser fortsätter. Kulturkvarteret, Kristianstad Arena och Naturum Vattenriket, Regionmuseet och Kulturhuset Barbacka har utvecklats till starka och populära besöksmål. Under året har det nya arenaområdet för utomhusidrott

vuxit fram på Söder, som kommer att skapa nya tränings- och tävlingsmöjligheter för bland andra fotbollsspelare, tennisspelare och friidrottare. Förberedelserna för Kristianstads nya badhus har varit omfattande och en entreprenör till partneringsprojektet har upphandlats inför projekteringen. Vid årsskiftet 2021/22 ska ett badhus som uppfyller nutida krav kunna ersätta det drygt 50 år gamla Tivolibadet.

ARBETSMARKNAD

Skåne har en lägre sysselsättningsgrad än genomsnittet i Sverige. Arbetslösheten bland ungdomar och utrikes födda är hög.

Enligt Arbetsförmedlingens årsstatistik för 2017 var 10,3 procent av de arbetsföra i Kristianstads kommun inskrivna som arbetslösa. Av dem var 4,3 procent öppet arbetslösa medan 6,0 procent deltog i något program med aktivitetsstöd. Det kan jämföras med riksgenomsnittet 4,0 procent öppet arbetslösa och 3,5 procent i program.

Den öppna arbetslösheten i Kristianstad var något lägre än i Skåne som helhet, som ligger på 5,1 procent, och andelen som deltog i program var högre än Skånes 4,8 procent.

I absoluta tal fanns det i december 4 212 kommuninvånare utan jobb inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Det var knappt 100 färre än vid samma tidpunkt året innan.

Bland unga är arbetsmarknadsläget ännu mer bekymmersamt. I december saknade 237 ungdomar helt sysselsättning medan 558 var sysselsatta i åtgärder. Ett 50-tal ungdomar färre var arbetslösa jämfört med samma tid året innan. Den låga sysselsättningen i Skåne beror bland annat på låg utbildningsgrad. Det märks också en bristande matchning mellan tillgång och efterfrågan på de kompetenser som näringslivet efterfrågar.

Goda utbildningsmöjligheter är en viktig grund för att fler unga ska komma ut i arbetslivet. Ett tydligt mål är att fler ska lämna gymnasiet med goda kunskaper och behörighet till vidare utbildning.

En hög arbetslöshet är inte bara ett problem för dem som saknar arbete och en egen försörjning. Arbetslösheten påverkar också samhället och välfärden, eftersom skatteintäkterna blir mindre.

För att skapa en sammanhållen arbetsmarknad, med större möjligheter till rätt matchning, är det angeläget att fortsätta förbättra infrastrukturen och kollektivtrafiken inom Skåne. Möjligheten att bo i en del av länet och jobba i en annan skapar en vidgad arbetsmarknad med fler möjligheter och bättre matchning.

Infrastruktur

Kollektivtrafikresandet har långsiktigt ökat och behöver öka ännu mer för att minska miljö- och klimathoten.

Pålitliga och snabba förbindelser är ett grundläggande krav för att fler ska välja att resa kollektivt.

Antalet resande med Skånetrafiken ökade med 1,6 procent mot året innan och statistiken visar att över 166 miljoner resor gjordes med Skånetrafiken under 2017. Däremot lyckades Skånetrafiken inte uppnå sina mål om punktlighet.

En flaskhals i järnvägsnätet finns mellan Kristianstad och Hässleholm, som är Sveriges mest trafikerade enkelspåriga järnväg. Under året byggdes ett kilometerlångt dubbelspår närmast Kristianstad C, men kommunen driver på för fortsatt utbyggnad.

SÄKRARE VÄGAR

Även om kollektivtrafiken är viktig, måste det skånska vägnätet också förbättras för snabbare och säkrare biltransporter av människor och gods.

Utbyggnaden av E22 till motorväg fortsätter. Före jul invigdes den nya vägsträckan förbi Linderöd, före ursprunglig tidsplan, och nu fortsätter utbyggnaden förbi Tollarp. Den länge efterlängtdade förbifarten förbi Hammar blev också klar under året med den nya Foundationsvägen, som också blir infart till det nya handelsområdet i Hammar.

Även utbyggnaden av den digitala infrastrukturen fortsätter. I Kristianstads kommuns digitala agenda sätts målen att kommunen 2020 ska ligga i framkant när det gäller att använda digitaliseringens möjligheter att utveckla den kommunala servicen, verksamheterna och demokratin och att kommunen ska tillhandahålla en digital infrastruktur i världsklass för att öka tillväxten och välfärden. Utbyggnaden av fiber har gått snabbare än målsättningen.

Medarbetare

Kristianstads kommun har den klara ambitionen att vara en bra och lyhörd arbetsgivare som i samspel med medarbetarna utvecklar kommunens arbetsplatser där det goda arbetet står i centrum. Trots en avmattning under årets sista del ökade sjukfrånvaron med en halv kalenderdag per medarbetare samtidigt som frisktalet minskade. Den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete och likabehandling visade på fler insatser och åtgärder. Sammantaget bedöms medarbetarperspektivet ha röd nivå för 2017.

Måluppfyllelse

- Medarbetare

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
<ul style="list-style-type: none"> God hälsa och hög arbetstillfredsställelse 	<ul style="list-style-type: none"> Sjukfrånvaro Frisktal 	<ul style="list-style-type: none"> Målsättningen att sjukfrånvaron ska minska med två kalenderdagar per medarbetare nåddes inte under året. Sjukfrånvaron ökade med 0,7 kalenderdagar till 24,9 kalenderdagar jämfört med 2016. Avmattning under senare delen av 2017. Det var de längre sjukskrivningarna mellan 15 och 90 dagar som stod för största delen av ökningen. Ökningen av sjukfrånvaron 2016 var 2,3 dagar. Frisktalet definieras av kommunerna i Skåne som andelen anställda i procent som varit sjukskrivna högst fem kalenderdagar under året. Frisktalet minskade med 1,8 procentenheter under året och låg på 56,7 % för kommunen totalt. De korta sjukskrivningarna ökade något jämfört med 2016.
<ul style="list-style-type: none"> Ökad delaktighet, ökat medskapande och ansvarstagande 	<ul style="list-style-type: none"> Systematiskt arbetsmiljöarbete Likabehandling 	<ul style="list-style-type: none"> Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen. 2017 års uppföljning visade att arbetsmiljöfrågorna hade en mer naturlig del i den dagliga verksamheten än tidigare men det krävs ytterligare insatser för att nå målet helt. Måluppfyllnaden hamnade på 89 %. Arbetet med förvaltningarnas likabehandlingsarbete följs upp årligen. Uppföljningen för 2017 visade på en måluppfyllnad på 57 %, vilket visade på ytterligare behov vad gäller kunskaper om området för att kunna integrera även dessa frågor som en naturlig del av det dagliga arbetet.

Omvärldsanalys

Utmaningen för kommunal verksamhet framöver kommer att vara möta krav från kommuninvånare utifrån ökade förväntningar på bland annat tillgänglighet, tekniska lösningar samt mer individuella lösningar för brukare och kunder.

Utvecklingen av sjukfrånvaron i Kristianstads kommun har vänt från att stadigt ha minskat under en tio års period till en ökning för sjätte året i rad. Utvecklingen märktes redan under 2012 och följer utvecklingen för samhället i stort. Stort fokus finns fortfarande kring frågan och olika typer av studier och forskning pågår som analyserar och belyser bakomliggande orsaker och samband. Ett antal insatser utifrån avsiktsförklaringen för friskare arbetsplatser har genomförts under året. Utbildningsinsatser på individ- och organisationsnivå för att öka förståelsen för psykisk ohälsa fortsätter under 2018.

Friska och nöjda medarbetare

HÄLSA OCH ARBETSMILJÖ

Kristianstads kommun ger förutsättningar för aktiva hälsofrämjande insatser i form av kunskaper, aktiviteter och stöd i livsstilsfrågor som syftar till att främja, stärka och utveckla medarbetarnas fysiska, psykiska och sociala resurser. Cirka 53 procent av medarbetarna har passat på att ägna sig åt hälsa och friskvård genom att använda sig av friskvårdssubventionen under 2017. Detta var en mindre ökning jämfört med föregående år.

MEDARBETARENKÄTEN

Under hösten 2018 kommer medarbetarenkät att genomföras med ett nytt verktyg. 2016 genomfördes medarbetarenkäten som fokuserade på upplevelsen av arbetet, arbetsplatsen samt hälsa kopplat till arbetet. Resultatet utgör en

viktig informationskälla i vår strävan att skapa en hälsofrämjande arbetsmiljö och ingår som en del i den årliga uppföljningen av arbetsmiljö, likabehandling och samverkan.

De sammanvägda värdena minskade något 2016 jämfört med 2014 men var högre jämfört med resultatet 2012. Värdet för Nöjd-Medarbetar-Index blev 4,61 av maximalt 6, jämfört med värdet 2014 som var 4,67. Enskilt påstående med högst värde var "Mitt arbete känns meningsfullt" med 5,41. Svarefrekvensen hamnade på 83,5 procent vilket innebar att 5 730 medarbetare besvarade medarbetarenkäten.

FRISKTAL

Frisktalet definieras av kommunerna i Skåne som andelen medarbetare med tillsvidareanställning i procent som varit sjukskrivna högst fem kalenderdagar under året. 2017 minskade frisktalet för tredje året i rad och hamnade på

56,7 procent. Tidigare år har värdet för frisktalet varit runt 60 procent. Kvinnornas frisktal hamnade på 53,3 procent och männens på 68,9 procent. Skillnaden mellan kvinnors och mäns frisktal minskade något jämfört med 2016.

Barn- och utbildningsförvaltningen och omsorgsförvaltningen minskade frisktalet 2016 och fortsatte minska 2017. C4 Teknik fortsatte den positiva utvecklingen med ökat frisktal för tredje året i rad.

Frisktal*	2017	2016
Större förvaltningar:		
C4 Teknik	70,0	69,6
Kommunledningskontoret	67,1	69,1
Barn- och utbildningsförvaltningen	61,1	61,7
Arbete och välfärdsförvaltningen	59,7	60,9
Omsorgsförvaltningen	48,2	52,3
Mindre förvaltningar:		
Kultur- och fritidsförvaltningen	71,4	74,7
Räddningstjänsten	70,0	60,5
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen	67,1	60,7
Hela kommunen	56,7	58,5

*Andel i procent av de tillsvidareanställda som varit sjukskrivna högst 5 dagar under året.

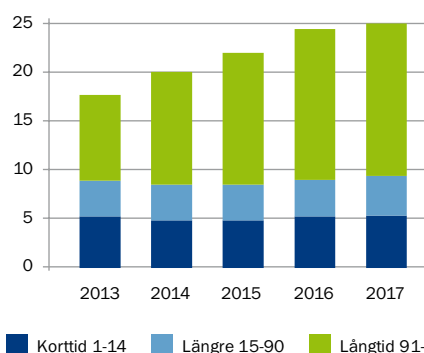
SJUOKSRIVNINGAR

Målet att sjukfrånvaron ska minska med två kalenderdagar per tillsvidareanställd medarbetare och år nåddes inte under 2017. Sjukskrivningarna ökade med 0,7 kalenderdagar och hamnade på 24,9 kalenderdagar per medarbetare. De långa sjukskrivningarna över 90 dagar utgjorde mer än hälften av sjukskrivningsdagarna med 15,5 kalenderdagar per medarbetare.

De korta sjukskrivningarna under 15 dagar ökade med 0,2 kalenderdag och hamnade på 5,4 kalenderdagar per medarbetare. Sjukskrivningarna mellan 15 och 90 dagar ökade med 0,3 dagar och hamnade på 4,0 kalenderdagar.

Kvinnornas sjukfrånvaro var dubbelt så hög som männens, 28,2 respektive 13,5 kalenderdagar per medarbetare. Männens ökade sin sjukfrånvaro lika mycket som kvinnorna under året.

Sjukskrivningar för tillsvidareanställda (kalenderdagar)*

* Exklusive tidsbegränsad sjukersättning, rehabiliterings- och arbetsskadeersättning. Hänsyn tagen till omfattning men inte till sysselsättningsgrad.

Sjukskrivningar per förvaltning

Omsorgsförvaltningen ökade sjukfrånvaron med en kalenderdag under 2017. Förvaltningen har ökat sjukfrånvaron under lång period men utvecklingen har mattats av något och de långa sjukskrivningarna har minskat. Barn- och utbildningsförvaltningen ökade sjukfrånvaron med en kalenderdag under 2017 men ökningen har mattats av jämfört med 2016. Arbete och välfärdsförvaltningen låg kvar på samma nivå som 2016 från att då ha ökat sjukfrånvaron efter att tillfälligt ha minskat under 2015. C4 Teknik ökade sjukfrånvaron med en halv dag från att ha minskat sjukfrånvaron de två senaste åren.

Sjukskrivningar i kalenderdagar per tillsvidareanställd*	2017	2016
Större förvaltningar:		
Omsorgsförvaltningen	32,9	31,8
Arbete och välfärdsförvaltningen	24,5	24,4
Barn- och utbildningsförvaltningen	21,0	20,0
Kommunledningskontoret	18,6	17,5
C4 Teknik	11,8	11,3
Mindre förvaltningar:		
Kultur- och fritidsförvaltningen	12,5	19,1
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen	12,2	20,1
Räddningstjänsten	6,1	12,0
Hela kommunen	24,9	24,2

* exkl. tillfällig sjukersättning, rehabiliterings- och arbetsskadeersättning. Hänsyn tagen till omfattning men inte till sysselsättningsgrad. Uppdelning i större och mindre förvaltningar.

Sjukskrivningar per personalgrupp

Undersköterskor/vårdbiträden utgör nära en tredjedel av kommunens medarbetare och påverkar den totala sjukfrånvaron. Personalgruppen fortsatte utvecklingen med en ökning men visade på en avmattning under 2017 och hamnade på 36,2 kalenderdagar per medarbetare. Ökningen 2017 var drygt en halv kalenderdag jämfört med 2016 års ökning på fem dagar.

Förskollärare ökade med över två kalenderdagar under året. Elevassistenterna som minskade med nio dagar under 2016 ökade återigen med nästan tre kalenderdagar under 2017. Städ och renhållningsarbete som minskade sjukfrånvaron med knappt två dagar under 2016 men hade en kraftig ökning igen med nästan åtta kalenderdagar. Personalgruppen hade den högsta sjukfrånvaron av alla personalgrupper.

OBLIGATORISK SJUKREDOVISNING

Enligt lagen om kommunal redovisning ska förvaltningsberättelsen innehålla följande uppgifter om sjukfrånvaron enligt tabellen.

Obligatorisk sjukredovisning	2017	2016
Total sjukfrånvaro*	7,3 %	7,2 %
- varav långtids sjukfrånvaro**	57,0 %	57,0 %
Sjukfrånvaro för kvinnor	8,2 %	8,2 %
Sjukfrånvaro för män	4,4 %	4,2 %
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre	5,7 %	6,9 %
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år	7,0 %	6,7 %
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre	8,1 %	7,9 %

* Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga medarbetare. Även tidsbegränsad sjukersättning samt rehabiliterings- och arbetsskadeersättning ingår.

** Den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Uppgifterna som baseras på annat urval än kommunens egna underlag för sjukfrånvaro, visade på samma utveckling med en knapp ökning av sjukfrånvaron under 2017. Den totala sjukfrånvaron ökade med 0,1 procentenhet. Långtidssjukfrånvaron, över 60 dagar, var oförändrad jämfört med 2016. Den totala sjukfrånvaron har ökat från 2012 men en avmattning kan märkas.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA SJUKSKRIVNINGARNA

Kristianstads kommun har väl genomarbetade riktlinjer och rutiner för hantering av arbetsanpassning och yrkesinriktad rehabilitering som tydligt anger att sjukanmälan ska göras till närmaste chef och att en rehabiliteringsutredning ska påbörjas efter 14 dagars sjukskrivning. Arbetsmiljöenhetens huvuduppgift är att ge stöd i det hälsofrämjande arbetet, arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsarbetet.

Kristianstads kommun erbjuder sina medarbetare stödjande samtal i förebyggande och rehabiliterande syfte från en extern leverantör.

Under 2017 har utgångspunkten för hälsoarbetet varit "Handlingsplan kopplad till de centrala parternas avsiktsförklaring för friskare arbetsplatser". Handlingsplanen består av totalt 22 punktinsatser som på bred front har som syfte att öka hälsan kopplat till arbetet. Som exempel kan nämnas Framtidens hälsa, en utbildningsinsats som genom två spår riktar sig både mot individ och grupp/organisation.

Under året har också ett fördjupat samarbete skett tillsammans med Försäkringskassan i form av utbildningsinsatser och informationer på temat rehabilitering för chefer och HR. Som ytterligare exempel kan nämnas att numera är Suntarbetslivs arbetsmiljöutbildning basen för grundutbildningen i arbetsmiljö för chefer och skyddsombud i kommunen.

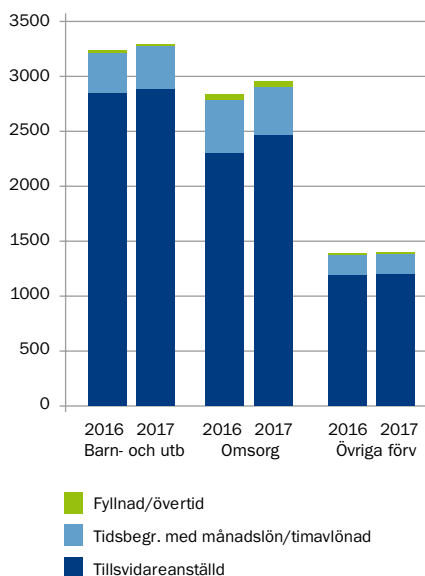
Utöver detta har rutiner och arbetsmetodik utvecklats vad gäller hantering av anmälningar om kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Effektivt arbetssätt

BEMANNING OCH VOLYM

Den totala resursinsatsen under 2017 var 7 657 årsarbeten, vilket var en ökning med 193 årsarbeten. Tillsvidareanställningarna och tidsbegränsat anställda med månadslön ökade samtidigt som tidsbegränsade anställningar med timlön minskade. Fyllnadstiden och overtiden ökade något.

Årsarbeten totalt

TILLSVIDARE- OCH TIDSBEGRENSAT ANSTÄLLDA

Antalet medarbetare i kommunen som hade en tillsvidareanställning under 2017 ökade med 66 och uppgick till 7 407 medarbetare under året. Omräknat till heltidsanställningar motsvarade tillsvidareanställningarna 6 563,7 årsarbeten, vilket var en ökning med 220,5 jämfört med 2016. Heltid för alla har påverkat volymen för årsarbeten eftersom deltidsanställningar har omvandlats till en heltidsanställningar. På barn- och utbildningsförvaltningen ökade antalet årsarbeten främst bland grundskollärare och barnskötare. På omsorgsförvaltningen ökade antalet årsarbeten för undersköterskor/vårdbiträden. På arbete och välfärdsförvaltningen ökade antalet socialsekreterare.

Tidsbegränsade anställningar med månadslön omräknat till heltidstjänster ökade med 180 årsarbeten och hamnade på 775 årsarbeten. Undersköterskor/vårdbiträden och barnskötare stod för i stort sett hela ökningen, men även grundskollärare och elevassistent ökade. Volymen tidsbegränsade var under 2000-talet i snitt 600 årsarbeten. Volymen halverades 2009 och minskade ytterligare 2010 och 2011 men har nu ökat för sjätte året i rad. Av de tidsbegränsade anställningarna med månadslön 2017 var 52 procent vikariat, en fjärdedel allmän visstidsanställning, en femtedel tidsbegränsad anställning enligt skollagen och resterande var säsongsanställningar.

Antalet medarbetare som fick timlön under året minskade med 400 personer till 1 966 personer. Resursinsatsen av timavlönade omräknat till årsarbeten minskade med 214 till 238 årsarbeten. Undersköterskor/vårdbiträden minskade med 208 årsarbeten. Omsorgsförvaltningen har under sommarperioden anställt vikarier på tidsbegränsade anställningar med månadslön från att tidigare år ha haft kortare anställningar med timlön.

FYLLNADSTJÄNSTGÖRING OCH ÖVERTID

Under 2017 ökade fyllnadstjänstgöringen från att ha minskat sedan 2006. Ökningen var tre årsarbeten och hamnade på 46 årsarbeten. Övertiden hamnade på nära 34 årsarbeten vilket var en ökning med tre årsarbeten jämfört med 2016. Övertiden utgör en liten del av den totala resursinsatsen och har hållit sig kring 25-30 årsarbeten de senaste tio åren.

SYSSELSÄTTNINGSGRADER

I april 2016 beslutade kommunfullmäktige att införa heltid för alla tillsvidareanställda som innebär att alla tillsvidareanställda får rätt till heltid och att deltid ska vara en möjlighet för den som önskar. Rätt till heltid för alla infördes både utifrån jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv men också som ett led i att vara en attraktiv arbetsgivare. Förändringen har omfattat alla förvaltningar och genomförandet har pågått under hela året och var slutfört vid årsskiftet 2017.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden i kommunen ökade under 2017 till följd av införandet av heltid för alla och hamnade på 96,3 procent, en ökning med 2,6 procentenheter jämfört med 2016. Sysselsättningsgraden ökade både för kvinnorna och för männen. Kvinnorna hamnade på 95,7 procent (+ 2,9) och männens blev 98,3 procent (+ 1,1). Omsorgsförvaltningen som hade lägst sysselsättningsgrad ökade sysselsättningsgraden med 5,2 procentenheter till 94,2 procent under 2017.

Andelen medarbetare med heltidsanställning har ökat markant under året och 94,4 procent hade en heltidsanställning. Tjänstledigheterna har samtidigt ökat under 2017 och motsvarande 145 årsarbeten var kopplade till heltid för alla. Den faktiska sysselsättningsgraden

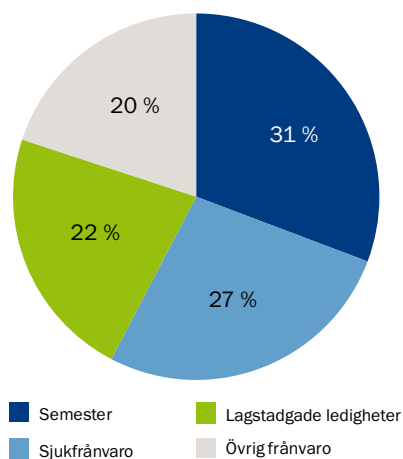

har ökat under året vilket visar att sysselsättningsgraderna har ökat mer än tjänstledigheterna, så fler arbetar mer. Kvinnornas faktiska sysselsättningsgrad ökade samtidigt som männens minskade.

TOTAL FRÅNVARO

Den totala frånvaron för alla medarbetare uppgick under 2017 till 1 778 årsarbeten (netto med hänsyn tagen till omfattning och sysselsättningsgrad). Den totala frånvaron ökade med 193 årsarbeten jämfört med 2016. Ökningen är kopplad främst till tjänstledighet till följd av att fler har heltidsanställning. Omräknat i årsarbeten och med allas sjukfrånvaro medräknad ökade sjukfrånvaron med 41 årsarbeten.

Total frånvaro 2017

LIKABEHANDLING OCH JÄMSTÄLLDHET

I januari 2016 undertecknade Kristianstads kommun den europeiska jämställdhetsdeklarationen (CEMR). Genom att underteckna deklarationen har Kristianstads kommun offentligt tagit ställning för principen att jämställdhet ska råda mellan kvinnor och män och att inom alla kommunens verksamhetsområden genomföra åtaganden enligt deklarationen. Kristianstads kommun är även en av 15 kommuner i landet som valts ut att delta i ett nationellt projekt för utveckling av jämställdhetsarbete. Projektet drivs av Sveriges Kommuner och Landsting med syftet att fler kommuner ska kunna ge kvinnor och män en jämställd service genom jämställdhetsintegrering och pågår till och med maj 2018. Ett arbete tillsammans med förvaltningarna för att utarbeta en strategisk utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering startades

under hösten och detta ska slutföras under 2018.

Likabehandlingsarbetet har under 2017 genomförts utifrån riktlinjer och plan för likabehandling. Anpassning till de nya reglerna kring aktiva åtgärder pågår kontinuerligt utifrån förändringar i diskrimineringslagen.

I likabehandlingsplanen anges som mål att kommunen ska arbeta aktivt för en jämnare könsfördelning i yrkesgrupper där det finns mindre än 40 procent av ettdera könet. För 2017 minskade andelen kvinnor på hela kommunen något och hamnade på 78,1 procent (-0,4 procentenhet). Jämnast könsfördelning uppnåddes inom personalgrupperna gymnasielärare och handläggare. Inom de tydligt mansdominerade yrkena ökade den procentuella andelen kvinnor bland tekniker och räddningstjänstarbete. I de kvinnodominerade personalgrupperna har den procentuella andelen män ökat bland sjuksköterska och städ- och renhållningsarbete.

Av kommunens chefer var 66 procent kvinnor, vilket var en ökning med en procentenhet jämfört med 2016. Hälften av åtta förvaltningschefer var kvinnor vid årsskiftet. Nyckeltalet för ledarskap baserat på kön där andelen chefer som är kvinnor relateras till andelen kvinnor bland tillsvidareanställda låg på 0,8 totalt i kommunen. Detta var samma värde som 2016 trots att antalet kvinnliga chefer ökade och var en bit ifrån en jämn nivå då värdet ska vara 1,0.

C4 Teknik hade en högre andel kvinnor bland chefer än bland medarbetare. Omsorgsförvaltningen, arbete och välfärdsförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen hade samma proportion mellan andelen chefer som var kvinnor och andelen kvinnor bland tillsvidareanställda medarbetare. Barn- och utbildningsförvaltningen hade lägre andel kvinnor bland chefer än bland medarbetare, men har ökat andelen kvinnor något.

Enligt likabehandlingsplanen ska aktivt arbete ske för att öka kvinnors andel av mäns lön inom personalgrupper där kvinnors lön är lägre. Kvinnornas andel av männens medellön var vid årsskiftet 2017 93,9 procent vilket var en höjning med knappt en procentenhet jämfört med 2016.

CHEF/LEDARSKAP

Antalet chefer har ökat något men det genomsnittliga antalet medarbetare varje chef hade fullt ansvar för var samma, 22 medarbetare per chef. Antalet medarbetare per chef varierar mellan förvaltningarna och verksamhet.

PERSONALOMSÄTTNING

Personalomsättningen under 2017 var nio procent totalt för kommunen vilket var samma nivå jämfört med föregående år. Nyckeltalet mäter antalet medarbetare som har avslutat sin anställning av totalt antal medarbetare. Socialsekreterare och sjuksköterska hade högre personalomsättning än genomsnittet under året.

KOMPETENSUTVECKLING

Utvecklingsprogram för chefer och arbetsledare och framtidens ledare har genomförts under året och som tidigare var det ett samarbete inom Skåne Nordost.

En översyn av ledarutvecklingen har påbörjats under 2017 inom ramen för arbetet med chefsförsörjningsprocessen. Grundutbildning i arbetsmiljö som ger grundläggande kunskaper om arbetsmiljölagen och arbetsmiljöfaktorer som påverkar människor i arbetslivet har genomförts under året för chefer och skyddsombud.

REKRYTERINGSBEHOV OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Välfärdssektorn och så även Kristianstads kommun har en rekryteringsutmaning framför sig i takt med ökade behov och krav i verksamheterna bland annat genom att andelen äldre och barn i befolkningen ökar. Tillgången på kompetens inom de flesta yrkesområden var under det gångna året förhållandevis god. Det finns vissa kompetensområden som kommunen likväl som övriga kommuner fortfarande har svårt att rekrytera, exempelvis undersköterskor, sjuksköterskor, socionomer, forskollärare, vissa andra lärarkategorier och vissa ingenjörer.

Under 2017 har arbetet påbörjats med handlingsplan för kompetensförsörjning med olika åtgärder för att möta kommande rekryteringsbehov utifrån att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och behålla samt avsluta medarbetare. Införandet av heltid för alla var en del i det strategiska arbetet som nu kommer att inriktas på att fler medarbetare ska arbeta heltid.

Ekonomi

Årets resultat för kommunen uppgick till +173,9 miljoner kronor, vilket var ett betydligt bättre resultat än det som prognostiserades i delårsrapporten. Bidragande till den positiva utvecklingen var att nämndernas verksamheter har haft en god resultatutveckling och att flertalet finansposter redovisade budgetöverskott.

Årets investeringar i kommunen uppgick till 745 mkr, vilket var 252 mkr mer än 2016. Självfinansieringsgraden av investeringarna uppgick till 59 procent och investeringarna har i övrigt främst finansierats med nyupplåning på 116 mkr, varav ett större lån tillfälligt ökade rörelsekapitalet. För kommunkoncernen uppgick resultatet till 216,6 mkr medan investeringarna uppgick till 1 275,3 mkr.

En bedömning av kommunens finansiella situation grundar sig på flera aspekter. Ofta läggs fokus på enbart resultatet. Men andra lika viktiga aspekter är kapacitetsutvecklingen på lång sikt, riskförhållanden samt kommunens förmåga att styra och kontrollera den ekonomiska utvecklingen. Bedömningen måste även göras utifrån hela kommunkoncernens perspektiv. Analysen och bedömningen i detta avsnitt omfattar den kommunala förvaltningen samt relationerna med kommunkoncernen och den ger sammantaget bedömningen grön nivå för ekonomiperspektivet 2017.

Måluppfyllelse

- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Kristianstads Arenaområde var ekonomiskt det enskilt största investeringsprojektet under 2017.

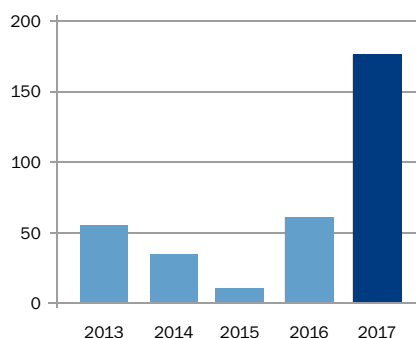
MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
<ul style="list-style-type: none"> ● Ekonomisk kontroll under verksamhetsåret 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nämndernas samlade driftbudgetföljsamhet ● Avvikelse mot budgeterat resultat ● Genomförandegrad av investeringarna 	<ul style="list-style-type: none"> » Nämndernas samlade driftbudgetavvikelse 2017: +32,4 mkr (2016: +7,3 mkr). » Avvikelse mot budgeterat resultat 2017: +126,7 mkr (2016: -11,4 mkr) » Genomförandegrad av investeringarna 2017: 84 % (2016: 74 %).
<ul style="list-style-type: none"> ● Ekonomisk kontroll över tiden 	<ul style="list-style-type: none"> ● Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag över en rullande 5-årsperiod ● Självfinansiering av investeringarna över en rullande 5-årsperiod 	<ul style="list-style-type: none"> » Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag 2013-2017: 1,56 % (2012-2016: 1,05 %). » Självfinansieringsgrad av investeringarna 2013-2017: 54,5 % (2012-2016: 52,6 %).

Resultat och kapacitet

RESULTAT

Resultatet för 2017 uppgick till +173,9 miljoner kronor, vilket var betydligt bättre än vad delårsrapporten indikerade men också bättre än den senaste gjorda prognosen efter november. Budgeterat resultat var +47,2 mkr.

Årets resultat (mkr)

BALANSKRAVET

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och landsting. Underskott som uppkommit under enskilt räkenskapsår ska återställas inom de tre påföljande åren. Kommunen har sedan införandet år 2000, uppfyllt balanskravet med undantag för år 2004.

Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 49,5 mkr

som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under lågkonjunktur. För 2017 medför det goda resultatet att den del av resultatet som överstiger två procent av skatter och generella statsbidrag, 73 mkr, tillförs reserven.

Balanskravsavstämning	2017
Årets resultat	173,9
Samtliga realisationsvinster	-6,0
Vissa realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0
Vissa realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0
Orealiserade förluster i värdepapper	0,0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0
Resultat efter balanskravsjusteringar	167,9
medel till resultatutjämningsreserv	-73,0
medel från resultatutjämningsreserv	0,0
Årets balanskravsresultat	94,9

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER OCH POSTER AV ENGÅNGSKARAKTÄR

Kommunen gjorde i slutet av året en inlösen av pensionsåtagande motsvarande 29,7 mkr. Under året hade kommunen osedvanligt stora exploateringsintäkter, ca 55,8 mkr. Dessutom erhöles 17,8 mkr i statsbidrag för bostadsbyggande ("byggbonus").

Bland jämförelsestörande poster finns också utrantering av anläggningstillgångar som hade ett felaktigt, eller för högt, värde i balansräkningen till en summa av 13,4 mkr. Under rubriken "Avsättningar" finns ytterligare jämförelsestörande poster.

Årets resultat och jämförelsestörande poster	2015	2016	2017
Årets resultat (mkr)	10,5	61,4	173,9
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster (mkr)	-50,5	40,7	147,2
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag (%)	0,2	1,4	3,7
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster/skatteintäkter och generella statsbidrag (%)	-1,2	0,9	3,1

Budgetavvikelse nämnderna (mkr)	Prognos augusti	Bokslut
Kommunfullmäktige, revisionen, valnämnden	-0,1	+0,3
Kommunstyrelsen inklusive förvaltningar	+0,2	+1,2
Tekniska nämnden	+1,0	-0,4
- varav vatten och avlopp	+1,0	+0,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	+0,3
Byggnadsnämnden	+1,0	+3,2
Kultur- och fritidsnämnden	-1,6	+0,2
Barn- och utbildningsnämnden	0,0	+16,8
Arbete och välfärdsnämnden	-2,0	+5,3
Omsorgsnämnden	+3,9	+5,5
Budgetavvikelse nämnderna	+2,5	+32,4

BUDGETAVVIKELSER

En förutsättning för en ekonomi i balans är god budgetföljsamhet i verksamheterna.

Budgetavvikelsen 2017 för nämnderna uppgick sammantaget till +32,4 mkr. I beloppet ingår tilläggsanslag på +10,0 mkr till arbete och välfärdsnämnden för merkostnader relaterade till nytt statsbidragssystem för ensamkommande barn och ungdomar.

Kommunstyrelsen, inklusive kommunledningskontoret, redovisade en budgetavvikelse på +0,7 mkr och räddningstjänsten en budgetavvikelse på +0,5 mkr. Barn- och utbildningsnämndens budgetavvikelse uppgick till +16,8 mkr. Omsorgsnämndens budgetavvikelse uppgick till +5,5 mkr.

Arbete och välfärdsnämndens budgetavvikelse uppgick till +5,3 mkr. Tekniska nämndens budgetavvikelse (exkl. vatten och avlopp) uppgick till -0,9 mkr och kultur- och fritidsnämnden redovisade +0,2 mkr. Miljö- och hälsoskyddsnämnden hade ett budgetöverskott på +0,3 mkr och byggnadsnämnden hade ett överskott på +3,2 mkr.

Vatten- och avloppsverksamheten redovisade ett verksamhetsresultat på +0,5 mkr, varefter VA-kollektivet har ett ackumulerat underskott på -2,2 mkr.

ÅRETS RESULTATS ANDEL AV SKATTEINTÄKTER OCH STATS BIDRAG

En grund för god ekonomisk hushållning är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader.

Budgetavvikelse finansförvaltningen (mkr)	Prognos augusti	Bokslut
Skatteintäkter och statsbidrag	-3,8	+19,6
Finansnetto	-5,8	-4,5
Ökad semesterlöneskuld, timlöner	0,0	-4,6
Realisationsvinster och exploatering	+20,0	+49,7
Lägre arbetsgivaravgifter äldre	+5,0	+6,7
Ofördelade anslag	+35,0	+43,3
Reserverade avskrivningsmedel	0,0	+19,4
Utrangering fastigheter	0,0	-13,3
Avsättningar	0,0	-6,8
Pensioner	-16,2	-6,8
Övrigt	0,0	-8,4
Budgetavvikelse finansförvaltningen	+34,1	+94,3

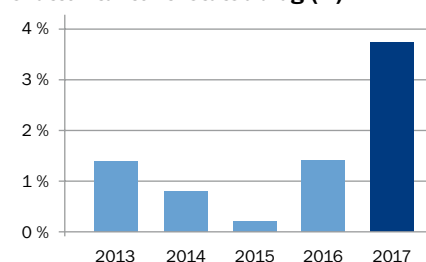
Den långsiktiga ekonomiska målsättningen är att kommunens resultat ska utgöra minst +1 procent av summa skatteintäkter och statsbidrag (vilket innebär ca 47 mkr 2017) sett över en femårsperiod. Infrias detta mål ger det förutsättningar för egenfinansiering av investeringar och reservering av medel för framtida pensionskostnader.

Redovisat resultat 2017 utgör +3,7 procent av skatteintäkter och statsbidrag och bidrar till att enprocentmålet för den senaste femårsperioden 2013-2017 uppfylls.

Resultatutvecklingen är beroende av hur verksamhetens nettokostnader förändras i relation till hur skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto utvecklas. Om nettokostnaderna ökar snabbare än skatteintäkter och statsbidrag försämras ekonomin.

För 2017 ökade nettokostnaderna med 3,0 procent medan ökningen av skatteintäkter och de generella statsbidragen var 4,5 procent.

Årets resultat andel av skatteintäkter & statsbidrag (%)

Ett annat sätt att beskriva hur kommunens ekonomiska balans utvecklas är att analysera nettokostnadsandelen, det vill säga hur nettokostnaderna, inklusive finansnetto, relateras till skatteintäkter och generella statsbidrag. En positiv balans uppnås om nettokostnadsandelen ligger under 100 procent. Kristianstads kommuns nettokostnadsandel har sjunkit under de tre senaste åren och ligger 2017 på 96,3 procent, vilket kan ses som god ekonomisk hushållning. Om nettokostnadsandelen stadigt ligger under 100 procent så bidrar det till att nödvändiga investeringarna kan självfinansieras.

Finansnettots andel uppgick till -1,1 procent, vilket innebär att de finansiella intäkterna var större än de finansiella kostnaderna. En förklaring till detta var bland annat en utdelning på 30 mkr från Kristianstads Kommunföretag AB. Kommunen hade även ett antal jämförelsestörande poster som påverkade resultatet. Jämförelsestörande poster uppgick till -0,6 procent av skatteintäkterna under 2017.

Andelar av skatt och generella statsbidrag (%)	2015	2016	2017
Verksamhetens intäkter och kostnader (netto) exkl. jämförelsestörande poster	96,3	94,3	92,7
Avskrivningar	5,3	5,4	5,3
Nettokostnadsandel exkl. jämförelsestörande poster	101,7	99,7	98,0
Finansnetto	-0,5	-0,6	-1,1
Nettokostnadsandel exkl. jämförelsestörande poster inkl. finansnetto	101,2	99,1	96,9
Jämförelsestörande engångsposter	-1,4	-0,5	-0,6
Nettokostnadsandel	99,8	98,6	96,3

INTÄKTER

Skatteintäkterna som uppgick till 3 542 mkr var den dominerande inkomstkällan och motsvarade 56 procent av kommunens intäkter. Intäkternas storlek är beroende av skattesatsens nivå och skatteunderlaget efter taxering av invånarnas inkomster.

En annan väsentlig inkomstkälla är de generella statsbidragen som uppgick till 1 206 mkr, motsvarande 19 procent av kommunens intäkter.

Intäkter i övrigt är framförallt verksamhetsanknutna avgifter, som tas ut av brukarna för tillhandahållna tjänster, samt hyror. Den volymmässigt mest betydelsefulla posten kommer från vatten- och avloppsverksamheten som ska uppnå full kostnadstäckning. VA-taxan är fortfarande låg i jämförelse med ett riksnivåmedeltal.

KOSTNADER

Bruttokostnaderna (exklusive avskrivningar) 2017 uppgick för den kommunala verksamheten till 5 873 mkr. Den kommunala verksamheten är personalintensiv och av bruttokostnaderna utgjorde personalkostnaderna ca 64 procent.

En del som medförde positiv effekt på kommunens ekonomi var den "rabatt" på de lagstadgade arbetsgivaravgifterna som ges för arbetstagare över 65 år. Reduktionen som uppgick till 6,7 mkr var inte budgeterad.

Personalens inestående semesterdagar ökade med 2 840 dagar under 2017 och uppgick vid årsskiftet till 69 557 dagar.

FINANSIELLA POSTER

Finansnettot uppgick till +53,4 mkr, vilket var 4,5 mkr lägre än budget. En negativ budgetavvikelse var att 20 mkr av den budgeterade värdeöveringen på 50 mkr från Kristianstads Kommunföretag AB till kommunen inte har utnyttjats.

En faktor som påverkade budgetavvikelsen positivt var framförallt att kostnadsräntorna har legat på en låg nivå som en följd av låga marknadsräntor.

AVSÄTTNINGAR OCH SÄRSKILDA ÅTAGANDEN

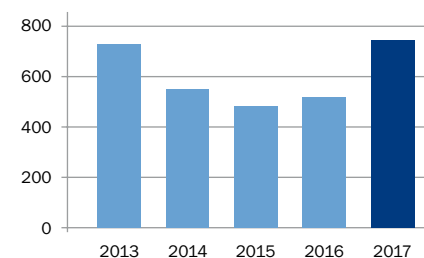
Avsättning har gjorts med ca 3,8 mkr för hyreskostnader för boenden och lokaler som står tomma, avsedda för ensamkommande ungdomar. Likaså har en avsättning gjorts på 3 mkr för stadsutveckling i samarbete med det lokala näringslivet.

INVESTERINGAR, FÖRSÄLJNINGAR OCH SJÄLVFINANSIERINGSGRAD

Årets investeringar uppgick till 745 mkr av budgeterade 884 mkr. Exempel på stora investeringsposter är Kristianstads arenaområde, påbörjad byggnation av Lingenässkolan respektive Kulltorpskolan, byggnation av flera nya förskolor, fastighetsförvärv (Hammar 9:16 m.fl.), utbyggnad av VA-anläggningar och exploateringsutgifter på Ängamöllan och Hammarshusområdet.

Genomförandegraden av investeringarna uppgick till 84 procent av budgeterade medel.

Investeringar (mkr)

Större investeringsprojekt (mkr)

Projekt (bruttoutgifter)	Redovisn. 2017	Redovisn. t.o.m. 2017	Total budget
Kristianstads arenaområde	113,0	155,7	166,0
Lingenässkolan	53,9	75,1	318,0
Kulltorpskolan	37,9	47,4	178,0
Ny förskola, Svalan	21,6	24,1	34,5
Ny förskola, Uddegården	19,2	21,4	46,0
Exploatering Hammarshus*	48,2	73,4	149,0*
Ängamöllans företagsområde**	19,8	35,5	40,0**

*Bruttokostnader. Kommunal nettokostnad budgeterad till 46,5 mkr

**Bruttokostnad, exkl. tomtförsäljning.

Investeringarna självfinansierades till 59 procent. Fortsatt höga investeringsnivåer de kommande åren i kombination med den planerade nivån på driftsresultat, innebär att investeringarna till stor del måste finansieras med ökad upplåning.

Självfinansieringsgrad av investeringar (%)

2013	2014	2015	2016	2017
41 %	52 %	51 %	75 %	59 %

KOMMUNALSKATT

Sedan 2014 har Kristianstads kommun en kommunalskatt på 21,46 kronor eller 21,46 procent, vilket är högre än riksgenomsnittet 20,75 procent.

Inberäknas även landstingsskatten var kommunalskatten 32,15 procent (riksnitt 32,12 procent). Skattekraften i Kristianstad uppgick under 2016, senast gjorda inkomsttaxering, till 91 procent av riksgenomsnittet. Denna avvikelse kompenseras i stora delar av skatteutjämningsystemet.

Risk och kontroll

KORTFRISTIG BETALNINGSFÖRMÅGA

Likviditeten uppgick vid årsskiftet till 324 mkr.

Kassalikviditet är ett mått som mäter kortfristig betalningsförmåga. Kassalikviditeten uppgick vid utgången av 2017 till 66 procent, vilket var en lägre nivå än 2016. För beredskap mot variationer i betalningsflödena har kommunen och dess bolag en kreditlimit hos bank på 250 mkr med förmånliga villkor. En aktiv samordning av de likvida flödena har medfört finansiella besparingar för kommunkoncernen. Sammantaget bedöms den finansiella beredskapen på kort sikt vara tillräcklig. En femtedel av kommunens kortfristiga skulder utgörs av semesterlöneskulden som inte kommer att omsättas under det närmaste året.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Inventarier, fastigheter och anläggningar är upptagna till ett värde av 4 822 mkr.

Finansiella anläggningstillgångar uppgick till sammanlagt 1 008 mkr, varav 561 mkr utgjorde lån till kommunala bolag och 356 mkr aktier i bolagen. Sedan årsskiftet 2006/2007 har kommunen en så kallad äkta bolagskoncern. Kristianstads Kommunföretag AB (KKF) är moderbolag och äger aktierna i de helägda dotterföretagen. Under 2017 har KKF förvärvat kommunens aktier i Kristianstad Airport AB.

Finansiella anläggningstillgångar, aktier och utlämnade lån (mkr)		
Kommunala bolag	Aktier	Utl. lån
Kristianstads Kommunföretag AB	344,0	0,0
Specialfastigheter i Kristianstad AB	0,0	212,2
AB Allön	0,0	349,3
Åhus Hamn & Stuveri AB	11,7	0,0
Totalt	355,7	561,5

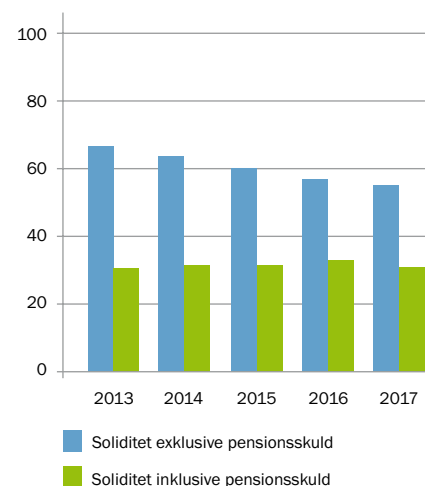
Portföljdata	Policy	Kommunen Dec. 2017	Koncernen Dec. 2017
Låneskuld (mkr)		1 316	5 670
Derivatvolym (% av låneskuld)		17	37
Ränta (%)		0,87	1,24
Räntekostnad 12 mån (mkr)		11,5	84,3
Räntebindningstid (år)	2-5 år	2,13	2,77
Räntebindning mindre än 1 år (%)	< 50 %	30	35
Kapitalbindningstid (år)	> 2 år	2,63	2,57
Kapitalbindningstid mindre än 1 år (%)	< 50 %	12	18
Antal lån		17	72

SOLIDITET

Soliditeten beskriver kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Den anger i vilken grad som kommunen finansierat sina tillgångar med eget kapital. Förändringarna i detta finansiella mått är därmed beroende av investeringstakt, nyupplåning, andra skuldförändringar samt det ekonomiska resultatet. Ju högre soliditet desto större är andelen av tillgångarna som finansierats med eget kapital. En jämn och hög soliditet verkar stabiliserande i ekonomin och ger förutsättningar för låga finansieringskostnader.

Vid utgången av 2017 var soliditeten exklusive pensionsskulden 55 procent och soliditeten inklusive pensionsskulden uppgick till 31 procent. Soliditeten exklusive pensionsskulden har, som en följd av lägre driftresultat och ökad låneskuld, minskat under en följd av år. Däremot ligger soliditeten inklusive pensionsskulden på en relativt stabil nivå, framförallt beroende på att den totala pensionsskulden minskar sedan några år tillbaka.

Soliditet (%)

SKULDSÄTTNINGSGRAD

Skuldsättningsgraden beskriver den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Kommunens totala skuldsättningsgrad uppgick till 44 procent.

Kommunens låneskuld har ökat de senaste åren och uppgick vid årsskiftet till 1 316 mkr, varav 561 mkr är vidareutlånat till kommunala bolag. Kommunen kommer successivt under 2018-2020 att behöva öka upplåningen ytterligare, som en följd av ett fortsatt omfattande investeringsprogram.

FINANSIELL UPPFÖLJNING OCH RISKHANTERING

Kommunens och bolagens externa upplåning uppgick vid årsskiftet till 5 670 mkr. Den genomsnittliga återstående löptiden på den samlade externa låneskulden för kommunen uppgick vid årsskiftet till 2,63 år (koncernen 2,57 år) och räntebindningen till i genomsnitt 2,13 år (koncernen 2,77 år). Största långgivare för kommunkoncernen var Kommuninvest med 92 procents andel av lånen. Största derivatmotpart var SEB med 58 procents andel av derivaten (räntebindningsinstrument). Genomsnittlig låneränta var för kommunen 0,87 procent (koncernen 1,24 procent).

Fördelningen av ränteförfall är spridd över ett antal löptider, vilket ger en stabilare portfölj, d.v.s. det tar längre tid innan högre räntor slår igenom i portföljen. Koncernens genomsnittliga räntebindning låg i den nedre delen av finanspoli-cyns intervall på mellan två och fem år.

PENSIONS FÖRPLIKTELSER

Pensionsåtagandet redovisas efter kommunallagens intentioner enligt den så kallade blandmodellen, innebärande att en mindre del redovisas som avsättning i balansräkningen och en större del (95 procent) ligger utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse.

Kommunen har ett omfattande pensionsåtagande uppgående till 1 645 mkr. De pensioner som intjänats fram till 1998 uppgår till 1 569 mkr och redovisas enligt redovisningsrekommendationerna som en ansvarsförbindelse. Denna del minskade i förhållande till 2016 med 55 mkr.

Avsättningar

Visstidspension kan utgå till förtroendevalda enligt pensionsreglementet för förtroendevalda. För närvarande omfattas 17 förtroendevalda via detta reglemente och denna förpliktelse ingår i posten avsättningar. Övrig del av avsättningsposten i balansräkningen består av intjänad pensionsrätt, särskild ålderspension för räddningspersonal och efterlevandepensioner.

Pensionsutbetalningar och kostnader

De pensionsmedel som intjänats från 1998 utbetalas för den anställdes egen placering hos pensionsförvaltare. Kommunen har även tecknat en särskild försäkring hos kommunens pensionsförvaltare (KPA), som innebär att KPA svarar för utbetalning av den förmånsbestämda ålderspensionen och efterlevandepensionen. Genom pensionsavtalet (KAP-KL) relateras den förmånsbestämda pensionen till inkomstbasbeloppet, vilket dämpar kostnadsökningen för denna

del. Kommunens pensionskostnader uppgick till 310 mkr för 2017, vilket var en ökning med 12,1 procent jämfört med 2016. Den engångsinlösen av pensionsåtagande, på 29,7 mkr, som är gjord 2017 förklarar delvis kostnadsökningen.

Kommunen förfogar inte över någon finansiell placering av pensionsmedel, vilket innebär att pensionsförpliktelsen i sin helhet har återlånats i verksamheten.

Pensioner, resultatposter (mkr)	2017	2016	Förändring
Avgiftsbestämd ålderspension	125,7	119,8	+5,9
Pensionsavsättning	5,0	12,2	-7,1
Pensionsutgifter	95,1	68,0	+27,1
Förmånsbestämd ålderspension	21,5	21,4	+0,1
Löneskatt	60,7	54,3	+6,4
Ränta på pensionsavsättning	1,6	0,6	+1,0
Total pensionskostnad	309,7	276,3	+33,4

Pensioner, balansposter inklusive löneskatt (mkr)	2017	2016	Förändring
Avsättningar	76,0	67,9	+8,1
Ansvarsförbindelser	1 568,6	1 623,3	-54,7
Totala pensionsförpliktelser	1 644,6	1 691,2	-46,6
Pensionsmedel	0,0	0,0	0,0
Återlånade medel	1 644,6	1 691,2	-46,6

Borgensåtaganden (mkr)	2017	2016	Förändring
Kommunala företag	4 366,0	4 273,0	93,0
Kristianstads Kommunföretag AB	708,3	732,9	-24,6
AB Kristianstadsbyggen	2 817,1	2 624,1	193,0
AB Allön	45,2	47,6	-2,4
C4 Energi AB	655,1	725,1	-70,0
Åhus Hamn & Stuveri AB	140,3	143,3	-3,0
Egna Hem	0,4	0,9	-0,5
Bostadsrättsföreningar	60,0	65,2	-5,2
Övriga föreningar och organisationer	10,0	10,3	-0,3
Totala borgensåtaganden	4 436,4	4 349,4	87,0

BORGENSÅTAGANDEN

Kommunens policy är att nytecknande av borgen endast sker till majoritetsägda kommunala bolag. Kommunens borgensåtaganden ökade med 87 mkr under året och uppgick till totalt 4 436 mkr vid årsskiftet. Borgen för kommunägda bolag uppgick till 4 366 mkr, där risknivån är låg. Övrig borgen avser bostadsrättsföreningar, egna hem och ideell föreningsverksamhet med högre risknivå. Borgensåtaganden för bostadsrättsföreningarna uppgick till 60 mkr. Det samlade borgensåtagandet motsvarade ca 53 tkr per invånare.

Framtiden

Kommunsektorn står inför mycket stora utmaningar under de kommande åren. Den största utmaningen kommer att vara demografin. Befolkningsökningen har varit och är fortsatt kraftig. Andelen barn, ungdomar och äldre, grupper med stora kommunala insatser, ökar alla samtidigt. Detta tillsammans med mycket stora investeringsbehov gör att behovet av kommunala insatser kommer att öka kraftigt de kommande åren. En i grunden stark ekonomi är en förutsättning för att klara detta.

Kristianstads kommuns ekonomiska utmaningar de kommande åren är i paritet med övriga kommuners och i vissa avseenden större. Andelen av befolkningen som har behov av kommunala insatser ökar mer än för andra kommuner. Behovet av nya och upprustade förskole- och skollokalerna är mycket stort. Kommunens ekonomi har under tidigare år haft en utveckling med svaga resultat och minskande soliditet. Genom det starka resultat som redovisas för 2017 har förhoppningsvis den trenden väntas.

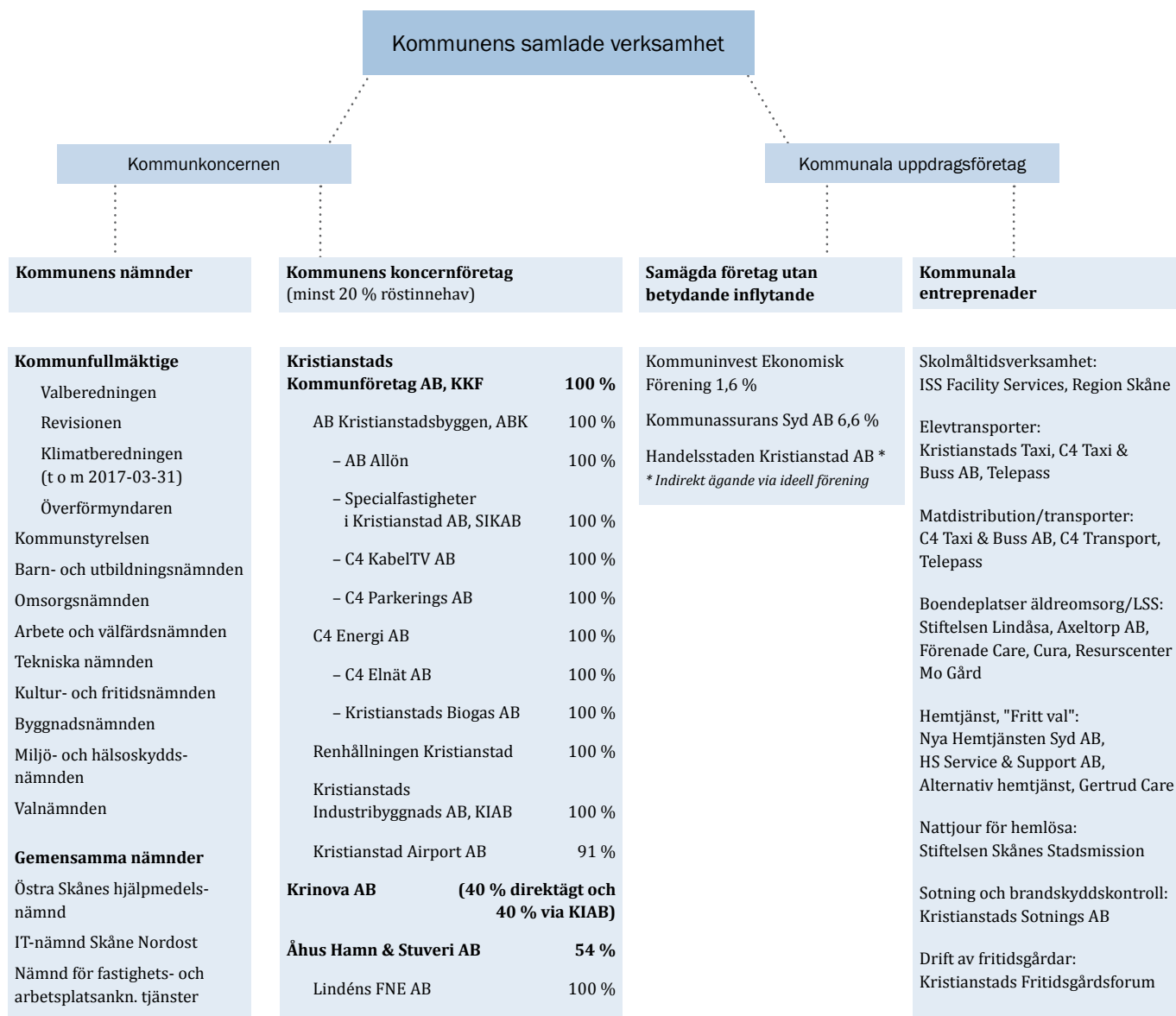
För att möta framtidens utmaningar så kommer det att krävas en fortsatt

skarp kostnadskontroll och uppföljning, förbättrade arbetsprocesser och arbete med ständiga effektiviseringar. Den förstärkta ekonomistyrning som inleddes under 2016 genom bland annat förändrade uppföljningsrutiner, utökad uppföljning av volymutvecklingen och effektiviseringar och tätare dialog med verksamheterna, kommer att behöva fortsätta. Ambitionen är att det här är insatser som ska ge chefer och politiker en solid grund för att fatta de beslut om prioriteringar som framtidens utmaningar kommer att kräva.

Sammanställd redovisning

En väsentlig del av Kristianstads kommuns verksamhet bedrivs i andra former än via kommunala nämnder och förvaltningar. För att ge en helhetsbild över kommunens verksamhet och engagemang oavsett juridisk form redovisas under detta avsnitt uppgifter och information om kommunens samlade verksamhet.

Kommunens samlade verksamhet

Ovan visas en översikt över kommunens samlade verksamhet. Kristianstads Kommunföretag AB (KKF) är moderbolag i en s.k. äkta bolagskoncern där de helägda dotterbolagen ingår.

För definition av ord och begrepp hänvisas till sidan 50.

Kommunala uppdragsföretag

Kommunala uppdragsföretag är dels företag där kommunens ägarandel understiger 20 procent, dels företag där verksamheten drivs på entreprenad. Bland de kommunala entreprenaderna finns företag som bedriver hemtjänst samt boendeplatser inom äldreomsorg. Andelen hemtjänsttimmar som tillhanda-

hölls av externa utförare uppgick under 2017 till ca 20 procent (2016: 16 procent). Andelen boendeplatser hos externa utförare var 17 procent (2016: 16 procent).

Årets händelser

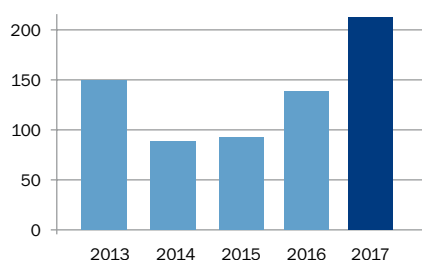
Uppgifter om väsentliga händelser för de kommunala bolagen verksamhet under 2017 finns på sidorna 84–90.

Kommunkoncernens ekonomiska ställning och utveckling

ÅRETS RESULTAT

Kommunkoncernens resultat för 2017 uppgick till 216,6 mkr vilket är väsentligt högre än 2016 då resultatet var till 140,4 mkr. Orsaken till förbättringen är i första hand kommunens högre resultat jämfört med 2016. I övrigt visar samtliga enheter inom koncernen vinst utom Kristianstad Airport AB.

Årets resultat (mkr)

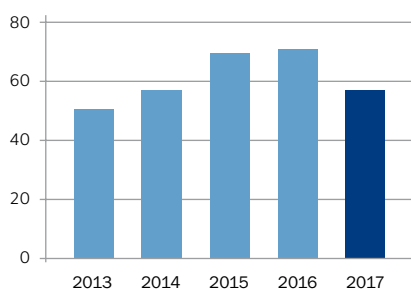
FINANSNETTO

Finansnettot för 2017 uppgick till -75,7 mkr. Det är en förbättring jämfört med 2016 då finansnettot var -93,9 mkr. Den övervägande orsaken är fortsatt låga marknadsräntor och därmed lägre räntekostnader.

INVESTERINGAR

Investeringarna, efter avdrag för försäljningar m.m., uppgick under året till 1 275,3 mkr. 2016 uppgick investeringarna till 909,6 mkr. Kommunkoncernens investeringar har nu under ett antal år legat på en hög nivå till följd av omfattande investeringsprogram. Prognosen är att detta kommer att fortsätta även de närmaste åren. Av investeringsvolymen kunde knappt 60 procent självfinansieras. Resterande del finansierades genom ökning av låneskulden och minskning av rörelsekapitalet.

Självfinansiering, årets investeringar (%)

LÅNESKULD OCH LIKVIDA MEDEL

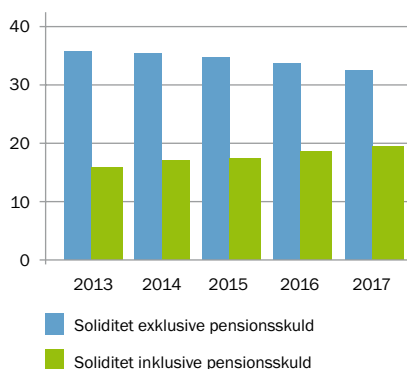
Kommunkoncernens långfristiga skulder uppgick vid årsskiftet till 6 128,9 mkr. Skulderna har ökat i en snabb takt de senaste åren. Under 2017 skedde en ökning med 383,2 mkr. För att finansiera genomförda investeringar har kommunen under året ökat sin räntebärande låneskuld med 116,0 mkr och AB Kristianstadsbyggen med 261,5 mkr. C4 Energi AB och Kristianstads Kommunföretag AB (KKF) har däremot amorterat ner sin skuld med 70,0 mkr respektive 26,9 mkr. Likvida medel var vid årsskiftet 329,6 mkr, en ökning jämfört med föregående årsskifte då likvida medel uppgick till 214,3 mkr.

SOLIDITET

Till följd av en ökad andel skulder i kommunkoncernen så minskade soliditeten under året. Soliditeten uppgick i bokslutet till ca 32,8 procent, vilket är en försämring med 0,7 procentenheter jämfört med 2016. Soliditeten har gradvis försämrats under den senaste 5-årsperioden.

Om samtliga pensionsförpliktelser, alltså även de som redovisas som ansvarsförbindelse i kommunens redovisning, räknas som långfristiga skulder uppgår soliditeten vid årsskiftet till 19,3 procent (2016: 18,6 procent). Det förbättrade värdet här beror på att värdet av kommunens ansvarsförbindelse har fortsatt att minska under 2017.

Soliditet (%)

Krinova är en mötesplats för människor, deras idéer och kreativitet.

ANTAL ANSTÄLLDA

Antalet anställda i kommunkoncernen var vid årsskiftet 2017/2018 7 000 personer. Antalet anställda har ökat jämfört med föregående år då motsvarande siffra var 6 771 personer. Det är i första hand kommunen som har ökat antalet anställda. I de kommunala bolagen var 437 personer anställda (2016: 428) där AB Kristianstadsbyggen var den största arbetsgivaren med 216 personer.

AVSTÄMNING AV AVKASTNINGSKRAV

För vissa av de kommunala bolagen finns ekonomiska avkastningskrav som kommunfullmäktige har fastställt i ägardirektiven. ABK och C4 Energi AB har uppfyllt sina avkastningskrav under året. För Renhållningen finns avkastningskrav för den konkurrensutsatta verksamheten som avser hämtning av material med producentansvar. Här har avkastningskravet inte uppfyllts. Den konkurrensutsatta verksamheten utgör 5 procent av Renhållningens totala omsättning. I nedanstående tabell redovisas uppgifter för år 2017.

Avstämning avkastningskrav		
Bolag	Avkastningskrav	Redovisat värde 2017
ABK	Bolagets avkastning ska uppgå till minst 4 % av det egna kapitalet	5,9 %
C4 Energi	C4 Energi-koncernens avkastning, beräknat som avkastning på sysselsatt kapital ska uppgå till minst 8 %	9,2 %
Renhållningen	Nettomarginalen för den konkurrensutsatta verksamheten ska uppgå till 5 %	Negativt

Ekonomiska engagemang mellan kommunens koncernföretag

Nedanstående schema visar en samlad bild över de ekonomiska engagemangen mellan kommunkoncernens olika enheter.

Intäkter, kostnader, fordringar och skulder, mkr						
Enhet	Försäljning		Lån		Borgen	
	Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Kristianstads kommun	203,5	63,2	561,5		4 366,0	
Kristianstads Kommunföretag AB, KKF	5,0	0,0				708,3
AB Kristianstadsbyggen, ABK	118,0	152,5				2817,1
<i>AB Allön</i>				349,3		
<i>Specialfastigheter i Kristianstad AB, SIKAB</i>				212,2		
<i>C4 KabelTV AB</i>						
<i>C4 Parkerings AB</i>						
C4 Energi AB	12,2	112,3				655,1
<i>C4 Elnät AB</i>						
<i>Kristianstads Biogas AB</i>						
Renhållningen Kristianstad	7,8	17,6				
Kristianstads Industribyggnads AB, KIAB						
Krinova AB	0,1	2,5				
Åhus Hamn & Stuveri AB	1,4	0,0				140,3
Kristianstad Airport AB	0,1	0,0				

Bidrag, tillskott, utdelningar, mkr						
Enhet	Ägartillskott/driftbidrag		Koncernbidrag		Utdelning	
	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Kristianstads kommun	23,1					30,1
Kristianstads Kommunföretag AB, KKF	2,3			20,1	30,0	50,0
AB Kristianstadsbyggen, ABK		2,3	3,0		30,0	
<i>AB Allön</i>						
<i>Specialfastigheter i Kristianstad AB, SIKAB</i>						
<i>C4 KabelTV AB</i>						
<i>C4 Parkerings AB</i>						
C4 Energi AB			17,1		20,0	
<i>C4 Elnät AB</i>						
<i>Kristianstads Biogas AB</i>						
Renhållningen Kristianstad						
Kristianstads Industribyggnads AB, KIAB						
Krinova AB		6,7				
Åhus Hamn & Stuveri AB					0,1	
Kristianstad Airport AB		16,4				

3. Räkenskaper

VUXNA I KRISTIANSTAD

RESULTATRÄKNING (ALLA BELOPP I MKR)

	NOT	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1	1 497,7	1 398,1	2 644,7	2 475,1
Verksamhetens kostnader	2	-5 873,0	-5 649,0	-6 553,0	-6 285,3
Avskrivningar	3	-251,6	-241,1	-521,0	-472,7
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-4 626,9	-4 492,0	-4 429,3	-4 282,9
Skatteintäkter	4	3 541,6	3 370,2	3 541,6	3 370,2
Generella statsbidrag	5	1 205,8	1 171,3	1 205,8	1 171,3
Finansiella intäkter	6	68,4	43,7	9,4	10,2
Finansiella kostnader	7	-15,0	-31,8	-85,1	-104,1
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		173,9	61,4	242,4	164,7
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteskostnader	8	0,0	0,0	-25,8	-24,3
ÅRETS RESULTAT		173,9	61,4	216,6	140,4

BALANSRÄKNING (ALLA BELOPP I MKR)

	NOT	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2017	2016	2017	2016
TILLGÅNGAR		2017	2016	2017	2016
Anläggningstillgångar		5 831,7	5 318,7	10 691,8	9 936,9
Immateriella anläggningstillgångar	9	2,2	2,0	3,6	5,0
materiella		4 821,8	4 343,0	10 583,1	9 827,3
varav mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	4 445,5	3 981,1	8 871,0	8 194,2
varav maskiner och inventarier	11	376,3	361,9	1 712,1	1 633,1
Finansiella	12	1 007,7	973,7	105,1	104,6
Omsättningstillgångar		949,5	846,9	959,1	959,1
Förråd	13	103,5	100,1	131,9	121,2
Kortfristiga fordringar	14	522,0	539,8	497,6	623,6
Kassa, bank	15	324,0	207,0	329,6	214,3
Summa tillgångar		6 781,2	6 165,6	11 650,9	10 896,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2017	2016	2017	2016
Eget kapital	16	3 700,7	3 526,8	3 820,8	3 648,4
varav årets resultat		173,9	61,4	216,6	140,4
varav resultatutjämningsreserv		122,5	49,5	122,5	49,5
Avsättningar		82,7	80,5	271,5	244,9
Pensioner och liknande förpliktelser	17	75,9	67,8	85,8	78,4
Uppskjuten skatteskuld	18	0,0	0,0	178,9	153,8
Övriga avsättningar	19	6,8	12,7	6,8	12,7
Skulder		2 997,8	2 558,3	7 558,6	7 002,7
Långfristiga	20	1 717,0	1 516,4	6 128,9	5 745,7
Kortfristiga	21	1 280,8	1 041,9	1 429,7	1 257,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		6 781,2	6 165,6	11 650,9	10 896,0
ANSVARSFÖRBINDELSER		2017	2016	2017	2016
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	17	1 568,6	1 623,3	1 568,6	1 623,3
Övriga ansvarsförbindelser	22	4 461,4	4 349,4	100,0	81,0

KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

	NOT	KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2017	2016	2017	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		173,9	61,4	216,6	140,4
Justering för av- och nedskrivningar	3, 7	251,6	256,1	521,0	472,7
Justering för gjorda avsättningar	23	2,2	28,1	26,6	56,2
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	24	7,4	52,3	-44,2	-5,8
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		435,1	397,9	720,1	663,5
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar		17,7	-162,7	126,0	-200,0
Ökning (-) minskning (+) förråd/varulager		-3,4	31,0	-10,7	43,1
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder		238,9	133,7	172,7	150,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		688,3	399,9	1 008,1	657,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	9	-0,8	-1,5	-1,3	-1,5
Investering i materiella anläggningstillgångar (-)	10, 11	-744,2	-491,4	-1 282,8	-897,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	25	7,2	2,9	8,7	2,9
Investering i finansiella anläggningstillgångar (-)	26	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	27	5,0	0,0	0,3	0,0
Nettoförändring leasingtillgångar	29	-0,1	-13,2	-0,1	-13,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-733,0	-503,2	-1 275,3	-909,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån (+)	20	116,0	102,0	328,2	259,9
Amortering av lån (-)	20	0,0	-0,5	-98,4	-13,0
Ökning övriga långfristiga skulder (+)	28	84,5	57,0	153,3	83,6
Förändring leasingkuld	29	0,1	13,2	0,1	13,2
Ökning långfristiga fordringar (-)	30	-69,6	0,0	-0,7	-1,8
Minskning av långfristiga fordringar (+)	31	30,7	34,3	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		161,7	206,0	382,5	341,9
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	32	0,0	-6,7	0,0	-6,7
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början		207,0	111,0	214,3	131,7
Likvida medel vid årets slut		324,0	207,0	329,6	214,3
RÄNTEBÄRANDE TILLGÅNGAR/SKULDER					
Räntebärande tillgångar vid årets slut		1 018,4	752,5	341,1	225,8
Räntebärande skulder vid årets slut		-1 344,8	-1 337,4	-5 638,6	-5 408,7

DRIFTREDOVISNING – KOMMUNEN (ALLA BELOPP I MKR)

	REDOVISNING		BUDGET	AVVIKELSE
	2017	2016	2017	2017
Kommunfullmäktige	9,5	9,7	9,8	0,3
varav fullmäktige	6,8	7,2	7,2	0,4
varav revisionen	2,5	2,5	2,5	0,0
varav valnämnden	0,2	0,0	0,1	-0,1
Gemensamma nämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsen inkl. förvaltningarna	267,8	255,6	269,0	1,2
varav styrelsen	9,1	9,7	9,4	0,3
varav kommunledningskontoret	200,4	188,6	200,8	0,4
varav räddningstjänsten	58,3	57,3	58,8	0,5
Barn- och utbildningsnämnden	2 001,1	1 922,5	2 017,9	16,8
Omsorgsnämnden	1 529,0	1 481,3	1 534,4	5,4
Arbete och välfärdsnämnden	439,7	424,4	445,0	5,3
Tekniska nämnden	101,7	114,7	101,3	-0,4
varav gator, parker, fastigheter	102,1	109,7	101,3	-0,8
varav vatten och avloppsverksamheten	-0,4	5,0	0,0	0,4
Kultur- och fritidsnämnden	196,5	195,7	196,8	0,3
Byggnadsnämnden	13,4	13,2	16,6	3,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11,6	11,7	11,9	0,3
SUMMA NÄMNDER, FÖRVALTNINGAR	4 570,3	4 428,8	4 602,7	32,4
Finansförvaltning	-4 744,2	-4 490,2	-4 649,9	94,3
ÅRETS RESULTAT	-173,9	-61,4	-47,2	126,7

INVESTERINGSREDOVISNING – KOMMUNEN (ALLA BELOPP I MKR)

	REDOVISNING		BUDGET	AVVIKELSE
	2017	2016	2017	2017
Kommunstyrelsen inkl. förvaltningarna	231,9	137,8	262,8	30,9
varav styrelsen	0,0	0,0	0,0	0,0
varav kommunledningskontoret	221,3	133,9	252,2	30,9
varav räddningstjänsten	10,6	3,9	10,6	0,0
Gemensamma nämnden	0,1	0,0	0,1	0,0
Barn- och utbildningsnämnden	21,0	22,5	20,1	-0,9
Omsorgsnämnden	11,2	8,3	11,2	0,0
Arbete och välfärdsnämnden	1,0	1,0	1,0	0,0
Tekniska nämnden	473,6	319,5	574,2	100,6
varav gator, parker, fastigheter	338,3	209,6	393,0	54,7
varav vatten och avloppsverksamheten	135,3	109,9	181,2	45,9
Kultur- och fritidsnämnden	5,0	2,6	11,1	6,1
Byggnadsnämnden	1,1	1,1	1,6	0,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Hjälpmedelscentrum	0,2	0,1	1,8	1,6
SUMMA NETTOINVESTERINGAR	745,0	492,9	883,8	138,8

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsmedel	53,0	52,0	88,2	86,7
Avgifter och ersättningar	463,5	414,9	1 079,2	982,8
Hyror och arrenden	134,2	130,8	918,0	899,2
Bidrag	639,3	609,2	655,4	620,8
Verksamheter och entreprenader	90,1	92,4	90,1	92,4
Övriga intäkter	74,5	63,4	95,6	84,1
Aktiverade interna intäkter till investeringar	43,1	35,4	48,9	35,4
Elimineringar inom koncernen	0,0	0,0	-330,7	-326,3
Summa	1 497,7	1 398,1	2 644,7	2 475,1
varav jämförelsestörande poster:				
varav nettointäkt från exploateringsverksamheten	55,8	24,1	55,8	24,1
	55,8	24,1	55,8	24,1
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Kostnader för arbetskraft	-3 745,6	-3 568,6	-4 011,9	-3 815,6
varav pensionskostnader inkl. löneskatt 24,26 %:	-309,0	-276,6	-	-
varav förändring av pensionsavsättning	-5,0	-12,2	-	-
varav årets intjänande av avgiftsbestämd del	-125,7	-119,8	-	-
varav pensionsutbetalningar	-95,1	-68,0	-	-
varav pensionsförsäkringsavgifter	-21,5	-21,4	-	-
varav förvaltningsavgifter	-1,0	-0,9	-	-
varav löneskatt	-60,7	-54,3	-	-
Bidrag och transfereringar	-227,9	-234,3	-227,9	-234,3
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	-1 899,5	-1 846,1	-2 643,9	-2 561,7
Elimineringar inom koncernen	0,0	0,0	330,7	326,3
Summa	-5 873,0	-5 649,0	-6 553,0	-6 285,3
varav jämförelsestörande poster:				
varav avsättning för hyreskostnader gällande tomma lokaler inom arbete och välfärdförvaltningen, verksamheten ensamkommande barn	-3,8	-9,7	-3,8	-9,7
varav utrangering av värde för byggnader som har rivits/ska rivas, bl.a. Kulltorpskolan, Norretullskolan och Vindspelet	-13,4	-51,7	-13,4	-51,7
varav inlösen pensionsåtaganden	-29,7	0,0	-29,7	
Not 3 Avskrivningar				
Planenliga avskrivningar materiella anläggningstillgångar	-251,6	-241,1	-501,0	-472,7
Nedskrivning av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	-20,0	0,0
Summa	-251,6	-241,1	-521,0	-472,7
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminär skattebetalning innevarande år	3 554,1	3 383,7	3 554,1	3 383,7
Preliminär slutavräkning innevarande år	-16,9	-16,9	-16,9	-16,9
Slutavräkningsdifferens föregående år	4,4	3,4	4,4	3,4
Summa	3 541,6	3 370,2	3 541,6	3 370,2
<i>Preliminär slutavräkning av skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) decemberprognos och motsvarar för år 2017 -204 kr per invånare. Slutavräkning för år 2016 innebär -153 kr per invånare jämfört med prognos på -206 kr. Mellanskillnaden, +53 kr per invånare resultatredovisas i 2017 års bokslut.</i>				

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Bidrag inkomstutjämning	879,9	864,1	879,9	864,1
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsavgift/bidrag	-0,8	-2,8	-0,8	-2,8
Avgift/bidrag kostnadsutjämning	36,7	44,9	36,7	44,9
LSS utjämning avgift/bidrag	64,2	46,2	64,2	46,2
Intäkt från fastighetsavgift	151,1	145,9	151,1	145,9
Generella bidrag från staten	74,7	73,0	74,7	73,0
Summa	1 205,8	1 171,3	1 205,8	1 171,3
varav jämförelsestörande poster:	17,8	73,0	17,8	73,0
varav tillfälligt stöd under 2015-16 med anledning av flyktingsituationen, totalt 62,4 mkr	0,0	49,9	0,0	49,9
varav statsbidrag för att stimulera ökat bostadsbyggande (Byggbonus)	17,8	23,1	17,8	23,1
Not 6 Finansiella intäkter	2017	2016	2017	2016
Utdelning obligationer/aktier	37,0	7,5	7,0	7,5
Räntor från likvida medel	0,3	0,3	1,3	1,1
Räntor från utlämnade lån till kommunala bolag	9,4	13,3	9,4	13,3
Borgensavgifter	20,8	21,2	20,8	21,2
Övriga finansiella intäkter	0,9	1,4	0,9	1,4
Elimineringar inom koncernen	0,0	0,0	-30,0	-34,3
Summa	68,4	43,7	9,4	10,2
Not 7 Finansiella kostnader	2017	2016	2017	2016
Räntor på upplåning	-11,7	-14,4	-111,8	-136,0
Ränta på pensionsskuld förändring	-1,6	-0,6	-1,6	-0,6
Övriga finansiella kostnader	-1,7	-16,8	-1,7	-16,8
Elimineringar inom koncernen	0,0	0,0	30,0	49,3
Summa	-15,0	-31,8	-85,1	-104,1
varav jämförelsestörande poster:	0,0	-15,0	0,0	-15,0
varav nedskrivning av aktier i Kristianstad Airport AB	0,0	-15,0	0,0	-15,0
Not 8 Skattekostnader	2017	2016	2017	2016
Aktuell skatt enligt bolagens årsredovisning	0,0	0,0	-25,9	-24,5
Uppskjuten skatt enligt bolagens årsredovisningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Uppskjuten skatt obeskattad reserv	0,0	0,0	0,1	0,2
Summa	0,0	0,0	-25,8	-24,3
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar	2017	2016	2017	2016
Anskaffningsvärde	2,9	2,2	6,7	7,8
Ackumulerade avskrivningar	-0,7	-0,2	-3,1	-2,8
Bokfört värde	2,2	2,0	3,6	5,0
Avskrivningstider	5 år	5 år	5 år	5 år
Redovisat värde vid årets början	1,9	0,7	5,0	4,9
Investeringar	0,8	1,5	1,3	1,5
Försäljningar och utrangeringar	0,0	0,0	-1,0	0,0
Avskrivningar	-0,5	-0,2	-1,7	-1,4
Redovisat värde vid årets slut	2,2	2,0	3,6	5,0
Not 10 Mark, byggnader, tekniska anläggningar	2017	2016	2017	2016
Anskaffningsvärde	6 841,9	6 226,9	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-2 336,0	-2 185,3	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-60,5	-60,5	-	-
Bokfört värde	4 445,4	3 981,1	8 871,0	8 194,2
Avskrivningstider	10-80 år	10-80 år	10-80 år	10-80 år
Redovisat värde vid årets början	3 981,1	3 811,5	-	-
Investeringar	653,3	417,9	-	-
Försäljningar och utrangeringar	-19,1	-83,9	-	-
Nedskrivningar	0,0	0,0	-	-
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	-	-
Avskrivningar	-169,9	-164,4	-	-
Redovisat värde vid årets slut	4 445,4	3 981,1	8 871,0	8 194,2

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

Not 11 Maskiner och inventarier	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Anskaffningsvärde	1 282,1	1 198,7	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-928,6	-861,3	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	-	-
Bokfört värde	353,5	337,4	1 689,3	1 608,6
Bokfört värde leasingtillgång fordon	22,8	24,5	22,8	24,5
Summa bokfört värde	376,3	361,9	1 712,1	1 633,1
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
Redovisat värde vid årets början	337,4	309,6	-	-
Investeringar	90,9	73,6	-	-
Försäljningar och utrangeringar	-0,4	28,5	-	-
Nedskrivningar	0,0	0,0	-	-
Återföring av nedskrivningar	0,0	0,0	-	-
Avskrivningar	-74,7	-74,3	-	-
Övrig justering	0,3	0,0	-	-
Redovisat värde vid årets slut	353,5	337,4	1 689,3	1 608,6
Redovisat värde vid årets början, leasingtillgång fordon	24,5	13,5	24,5	13,5
Förändring av bokfört värde leasingtillgång fordon	-1,7	10,9	-1,7	10,9
Redovisat värde vid årets slut, leasingtillgång fordon	22,8	24,5	22,8	24,4
Summa redovisat värde vid årets slut	376,3	361,9	1 712,1	1 633,1

Gränsdragning mellan kostnad och investering:

För att en utgift ska aktiveras som tillgång i balansräkningen ska den ekonomiska livslängden uppgå till mer än tre år och anskaffningsvärdet överstiga gränsen för mindre värde. Kommunens gräns för mindre värde är 0,5 prisbasbelopp, vilket 2017 motsvarar 22 400 kronor.

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar	2017	2016	2017	2016
Aktier i Kristianstads Kommunföretag AB, KKF	344,0	344,0	0,0	0,0
Aktier i övriga koncernföretag	11,7	31,7	10,1	10,1
Aktier i Kommunassurans Syd	3,6	3,6	3,6	3,6
Andelar i Kommuninvest ekonomisk förening*	73,7	73,7	73,7	73,7
Övriga aktier och andelar	1,7	1,7	3,4	3,6
Nedskrivning aktier, Kristianstad Airport AB	0,0	-15,0	0,0	0,0
Summa värdepapper och andelar	434,7	439,7	90,8	91,0
Utlämnade lån till koncernföretag	561,5	522,5	0,0	0,0
Förlagslån, Kommuninvest ekonomisk förening	10,6	10,6	10,6	10,6
Övriga utlämnade lån	0,9	0,9	0,9	0,9
Summa långfristiga fordringar	573,0	534,0	11,5	11,5
Uppskjutna skattefordringar	0,0	0,0	2,8	2,1
Summa finansiella anläggningstillgångar	1 007,7	973,7	105,1	104,6

* Insatsemission/andelskapital - Kommuninvest ekonomisk förening:

Kristianstads kommun har vid inträdet erlagt andelskapital/medlemsinsats motsvarande 2 226 042 kronor. Sedan kommunens inträde har Kommuninvest beslutat om insatsemissioner till medlemmarna. Under 2015 betalade Kristianstads kommun in full medlemsinsats till Kommuninvest. Det sammanlagda beloppet av medlemsinsats och insatsemissioner uppgår därmed till 73 643 400 kronor. Medlemsinsatsen samt gjorda insatsemissioner finns redovisade som en finansiell anläggningstillgång.

Not 13 Förråd	2017	2016	2017	2016
Exploateringsfastigheter	96,1	91,7	96,1	91,7
Övriga förråd	7,4	8,4	35,8	29,5
Summa	103,5	100,1	131,9	121,2

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

Not 14 Kortfristiga fordringar	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Kundfordringar	71,1	137,3	94,1	157,9
Statsbidragsfordringar	132,9	222,7	132,9	222,7
Kortfristig fordran koncernkonto	121,6	10,4	0,0	0,0
Mervärdesskattefordringar	53,7	33,6	53,7	33,6
Förutbetalda kostnader/upploopna intäkter	130,1	134,8	205,4	169,5
Övriga kortfristiga fordringar	12,6	1,0	11,5	39,9
Summa	522,0	539,8	497,6	623,6
<i>Elimineringar av koncerninterna kortfristiga fordringar ingår med</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>313,8</i>	<i>163,5</i>

Not 15 Kassa, bank

Kristianstads kommun inklusive helägda kommunföretag har avtal om finansiella tjänster med Nordea. Avtalet innefattar förutom sedvanliga banktjänster även hantering av likvida medel via koncernkonto samt koncernkontokredit på 250 mkr.

Not 16 Eget kapital	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	3 526,8	3 430,5	3 648,4	3 478,3
Direktbokning mot eget kapital	0,0	34,9	-44,2	29,7
Årets resultat	173,9	61,4	216,6	140,4
Summa	3 700,7	3 526,8	3 820,8	3 648,4
varav vatten- och avloppsverksamheten	-2,2	-2,7	-2,2	-2,7
varav resultatutjämningsreserv	122,5	49,5	122,5	49,5

Not 17 Avsättningar till pensioner*	2017	2016	2017	2016
Avsättningar pensioner exklusive ÖK-SAP**	27,2	26,2	27,2	26,2
Avsättning pensioner avseende ÖK-SAP**	1,6	1,9	1,6	1,9
Avsättning pensioner avseende förtroendevalda	32,3	26,5	32,3	26,5
Andra pensionsavsättningar	0,0	0,0	9,9	10,6
Avsättning särskild löneskatt	14,8	13,2	14,8	13,2
Summa	75,9	67,8	85,8	78,4

Antal visstidsförordnanden

Politiker	11	14	-	-
Tjänstemän	0	0	-	-
Villkoren avviker inte från avtalspraxis på området.				

Ingående avsättning pensioner	2017	2016	2017	2016
Nyintjänad pension	6,7	14,0	6,7	14,0
Ränte- och basbeloppsförändring	1,4	0,6	1,4	0,6
Ändring försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Pension till efterlevande	0,2	0,0	0,2	0,0
Övrig post	-0,1	-0,2	-0,7	-0,8
Pensionsutbetalningar	-1,8	-1,7	-1,8	-1,7
Förändring av löneskatt	1,7	3,0	1,7	3,0
Summa avsatt till pensioner	75,9	67,8	85,8	78,4
Aktualiseringsgrad	97 %	97 %	96 %	96 %

* Pensionsavsättning för kommunens aktiva förtroendevalda ingår. Beräkning gjord av KPA.

** ÖK-SAP = Överenskommen särskild avtalspension.

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

Not 17 Avsättningar till pensioner, fortsättning	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Pensionsförpliktelser i form av ansvarsförbindelse ***				
Ingående ansvarsförbindelse	1 623,3	1 684,0	1 623,3	1 684,0
Ränte- och basbeloppsförändring	38,7	19,7	38,7	19,7
Aktualisering	-2,0	0,0	-2,0	0,0
Ändring av försäkringstekniska grunder	-6,6	0,0	-6,6	0,0
Pensionsutbetalningar	-71,1	-68,6	-71,1	-68,6
Nyintjänande	-1,9	5,1	-1,9	5,1
Övrig post	-1,0	-5,1	-1,0	-5,1
Summa pensionsförpliktelser	1 579,4	1 635,1	1 579,4	1 635,1
Förändring av löneskatt	-10,8	-11,8	-10,8	-11,8
Övrig pensionsförpliktelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ansvarsförbindelse	1 568,6	1 623,3	1 568,6	1 623,3

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS 17.

Förpliktelse minskad genom försäkring: förmånsbestämd ålderspension och efterlevandepension försäkrat hos KPA.

Överskottsmedel i försäkringen uppgår till 10,2 mkr (2016: 3,4 mkr).

*** Ansvarsförbindelse för kommunens aktiva förtroendevalda ingår. Beräkning gjord av KPA.

Visstidsförordnanden för förtroendevalda som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Dessförinnan redovisas de som ansvarsförbindelse.

Not 18 Uppskjuten skatteskuld	2017	2016	2017	2016
Avsättning skatter obeskattad reserv 22 % av eget kapital	0,0	0,0	3,5	3,6
Avsättning skatter enligt bolagens årsredovisningar	0,0	0,0	175,4	150,2
Summa	0,0	0,0	178,9	153,8

Not 19 Övriga avsättningar	2017	2016	2017	2016
Avsättning medel till återställande av avfallstipp Härlöv*				
Ingående balans	0,0	0,4	0,0	0,4
Avsättningar under året	0,0	0,0	0,0	0,0
lanspråktaget belopp under året	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Outnyttjat belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa Utgående balans	0,0	0,0	0,0	0,0

*Avsättningen avser återställande av avfallstipp Härlöv. Arbetet har avslutats under 2016.

Avsättning för hyreskostnader gällande tomma lokaler inom arbete och välfärdförvaltningen, verksamheten ensamkommande barn	3,8	9,7	3,8	9,7
Avsättning för utvecklingsinsatser inom Krinova AB	0,0	3,0	0,0	3,0
Avsättning för projekt Orangea staden	3,0	0,0	3,0	0,0
Summa övriga avsättningar	6,8	12,7	6,8	12,7

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

Not 20 Långfristiga skulder	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Lån i banker och kreditinstitut, ingående låneskuld*	1 200,0	1 098,5	5 380,0	5 133,1
Upplåning under året	116,0	102,0	328,2	259,9
Amortering under året	0,0	-0,5	-98,4	-13,0
Summa låneskuld	1 316,0	1 200,0	5 609,8	5 380,0
Löptid, t.o.m. 5 år	1 216,0	1 200,0	-	-
Löptid, längre än 5 år	100,0	0,0	-	-
Löptid, utan bestämd förfallotidpunkt	0,0	0,0	-	-
Genomsnittlig upplåningsränta, % (Uppgifterna avser dec 2017)	0,87	1,21	1,24	1,61
Genomsnittlig räntebindningstid, år (Uppgifterna avser dec 2017)	2,1	2,1	2,8	2,5
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, ingående värde	123,3	118,9	123,3	118,9
Nya anslutningsavgifter under året	26,4	9,2	26,4	9,2
Resultatförda avgifter	-7,1	-4,8	-7,1	-4,8
Summa förutbetalda anslutningsavgifter VA	142,6	123,3	142,6	123,3
Återstående antal år	22-30	23-30	22-30	23-30
Förutbetalda investeringsbidrag, ingående värde	164,4	111,5	164,4	111,5
Nya investeringsbidrag under året	69,8	57,1	69,8	57,1
Resultatförda investeringsbidrag	-4,6	-4,2	-4,6	-4,2
Summa förutbetalda investeringsbidrag	229,6	164,4	229,6	164,4
Återstående antal år	28-33	29-33	28-33	29-33
Leasingskuld fordon	28,8	28,7	28,8	28,7
Övriga långfristiga skulder, anslutningsavgifter energi	0,0	0,0	118,1	49,3
Summa	1 717,0	1 516,4	6 128,9	5 745,7
Eliminering av koncerninternerna långfristiga skulder ingår med	-	-	561,5	522,5

* Tilläggsupplysningar låneskuld

Finanspolicy för kommunen och dess kommunala bolag som senast reviderades 2016 innehåller ramar för hantering av finansiella risker i samband med upplåning. Refinansieringsrisk, maximalt 50 % av låneskulden får förfalla inom ett år, den genomsnittliga kapitalbindningen bör inte understiga två år. Ränterisk, maximalt 50 % av ränteförfallen får ligga inom ett år, den genomsnittliga räntebindningen bör ligga mellan 2-5 år. För hantering av räntebindning kan derivat i form av ränteswappar användas enligt finanspolicyen.

Per 2017-12-31 hade Kristianstads kommun tre lån på totalt 220 mkr räntesäkrade med derivat i form av tre ränteswappar med motsvarande belopp. Marknadsvärdet uppgår i bokslutet till -8,4 tkr. Räntekostnaden för räntesäkringarna uppgår till 4,8 mkr för år 2017 (2016: 4,0 mkr). Genomsnittlig låneränta inklusive ränteswappar uppgår till 0,87 % och exklusive ränteswappar till 0,51 %. Genomsnittlig räntebindningstid inklusive ränteswappar uppgår till 2,1 år och exklusive ränteswappar till 1,6 år.

Finansiella leasingavtal, fordon				
Totala minimileaseavgifter	16,9	21,0	-	-
Nuvärde minimileaseavgifter	16,9	21,0	-	-
Därav förfall inom ett år	8,6	8,6	-	-
Därav förfall inom 2-5 år	8,3	12,4	-	-
Därav förfall senare än 5 år	0,0	0,0	-	-
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	0,0	0,0	-	-
Operationella leasingavtal överstigande 3 år				
Minimileaseavgifter:				
Med förfall inom 1 år	0,3	0,0	-	-
Med förfall inom 2-5 år	0,5	0,0	-	-
Med förfall senare än 5 år	0,0	0,0	-	-

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

Not 21 Kortfristiga skulder	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Leverantörsskulder	328,3	217,5	407,6	321,9
Kortfristig skuld koncernkonto	142,8	108,7	17,8	0,0
Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter*	547,6	503,4	728,9	640,0
Preliminärskatt och övriga löneavdrag	54,4	51,8	54,4	51,8
Skuld till staten avseende bidrag till infrastrukturell investering	1,5	1,5	1,5	1,5
Skuld till staten avseende tillfälligt flyktingbidrag 15-16	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga skulder till staten	123,9	74,0	123,9	74,0
Exploateringsverksamhet**	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kortfristiga skulder	82,3	85,0	95,6	167,8
Summa	1 280,8	1 041,9	1 429,7	1 257,0
<i>*varav beräknad upplupen pensionskostnad på avgiftsbestämd del</i>	<i>125,3</i>	<i>118,3</i>	<i>125,3</i>	<i>118,3</i>
<i>*varav beräknad upplupen löneskatt</i>	<i>30,4</i>	<i>28,7</i>	<i>30,4</i>	<i>28,7</i>
<i>*varav beräknad upplupen semesterlön och okompenserad tid</i>	<i>232,4</i>	<i>220,2</i>	<i>232,4</i>	<i>220,2</i>
<i>Eliminering av koncerninterna kortfristiga skulder ingår med</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>313,8</i>	<i>163,5</i>
<i>**Exploateringsverksamheten netto redovisas under förråd/lager fr.o.m. 2016</i>				

Not 22 Övriga ansvarsförbindelser, borgensåtaganden	2017	2016	2017	2016
Kommunala bostadsbolag	2 862,3	2 671,7	0,0	0,0
Övriga kommunala bolag	1 503,7	1 601,3	0,0	0,0
Bostadsrättsföreningar	60,0	65,2	60,0	65,2
Förlustansvar för Egna hem	0,4	0,9	0,4	0,9
Föreningar och organisationer	3,0	3,3	3,0	3,3
Övriga åtaganden*	32,0	7,0	32,0	7,0
Ställda säkerheter	0,0	0,0	4,6	4,6
Summa	4 461,4	4 349,4	100,0	81,0

*Övriga åtaganden: Borgensförbindelse avseende Regionmuseet Kristianstads pensionsskuld, 7,0 mkr. Åtagandet delas lika mellan Kristianstads kommun och Region Skåne. Åtagande om medfinansiering av dubbelspår Kristianstad-Hässleholm 25,0 mkr.

Solidarisk borgen - Kommuninvest ekonomisk förening

Kristianstads kommun har i februari 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Kristianstads kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 5 555 143 868 kronor (5 512 527 098 kr) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 5 678 576 710 kronor (5 382 231 751 kr). Kommunens andel motsvarar 1,63 % (1,59 %)

Not 23 Justering för gjorda avsättningar	2017	2016	2017	2016
Förändring avsättning pensioner	6,5	12,7	5,8	12,0
Skuldförändring löneskatt på avseende pensioner	1,6	3,1	1,6	3,1
Förändring avsättning avseende avfallstipp Härlöv	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Förändring övriga avsättningar	-5,9	12,7	19,2	41,5
Summa	2,2	28,1	26,6	56,2

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING SAMT KASSAFLÖDESANALYS (ALLA BELOPP I MKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2017	2016	2017	2016
Not 24 Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster				
Realisationsvinst/förluster materiella anläggningstillgångar	7,4	52,3	7,4	52,3
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	-51,6	-58,1
Summa	7,4	52,3	-44,2	-5,8
Not 25 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Försäljningspris för övriga materiella anläggningstillgångar	7,2	2,9	8,7	2,9
Summa	7,2	2,9	8,7	2,9
Not 26 Investering i finansiella anläggningstillgångar				
Särskild medlemsinsats till Kommuninvest	0,0	0,0	0,0	0,0
Förvärv av övriga andelar	0,1	0,0	-0,1	0,0
Summa	0,1	0,0	-0,1	0,0
Not 27 Försäljning av finansiella anläggningstillgångar				
Försäljningspris vid överlåtelse av finansiella anläggningstillgångar	5,0	0,0	0,3	0,0
Summa	5,0	0,0	0,3	0,0
Not 28 Ökning av övr långfristiga skulder				
Förutbetalda anslutningsavgifter VA	19,3	4,4	19,3	4,4
Förutbetalda investeringsbidrag	65,2	52,9	65,2	52,9
Övriga långfristiga skulder, anslutningsavgifter energi	0,0	-0,3	68,8	26,3
Summa	84,5	57,0	153,3	83,6
Not 29 Förändring av leasingsskuld				
Förändring av leasingsskuld avseende fordon	0,1	13,2	0,1	13,2
Summa	0,1	13,2	0,1	13,2
Not 30 Ökning av långfristiga fordringar				
Utlåning till koncernföretag	69,6	0,0	0,0	0,0
Övrig ökning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	-0,7	-1,8
Summa	69,6	0,0	-0,7	-1,8
Not 31 Minskning av långfristiga fordringar				
Amortering avseende lån till övriga koncernföretag	30,7	34,3	0,0	0,0
Övriga amorteringar och återbetalningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	30,7	34,3	0,0	0,0
Not 32 Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur				
Betalning till Trafikverket för medfinansiering av pågatågstationer	0,0	0,0	0,0	0,0
Betalning till Trafikverket för medfinansiering av GC-vägar	0,0	-6,7	0,0	-6,7
Summa	0,0	-6,7	0,0	-6,7

Upplysningar om redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Kommunen följer lag och rekommendationer i allt väsentligt. Avvikelse och förtydliganden kommenteras i följande avsnitt.

PENSIONER (RKR 2.1, 7.1, 17)

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17.

Pensionsskulden är den framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionskulden, inklusive löneskatt, återfinns under rubrikerna avsättningar, kortfristiga skulder och ansvarsförbindelser. Under avsättningar redovisas kompletterande ålderspension, särskild avtalspension före 65 år samt efterlevandepension. Som kortfristig skuld finns redovisat de pensioner som intjänats av de anställda under året, men som betalas ut först under nästföljande år. Under ansvarsförbindelser finns de pensionsförpliktelser som har intjänats före 1998.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar och innan dess som ansvarsförbindelse. För avtal som inte lösts ut (förtroendevalda som inte har avgått med pension och som omfattas av bestämmelserna för förtroendemannapension) finns uppgifter både för avsättning och för ansvarsförbindelse.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER (RKR 3.1)

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till berörda resultatposter i resultaträkningen. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och som uppgår till ca 10 mkr och uppåt.

REDOVISNING AV BIDRAG TILL INFRASTRUKTURELLA INVESTERINGAR (RKR 6.2)

Aktuellt avtal om medfinansiering gäller GC-vägar i Torsebro och Bäckaskog och kommunen har lämnat bidrag på totalt 8,8 mkr. Hela bidraget har redovisats som kostnad i resultaträkningen 2015.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING (RKR 8.2)

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla en sammanställd redovisning som även innefattar den kommunala verksamhet

som bedrivs i bolagsform m.m. De kommunala bolagen använder sig av årsredovisningslagen, Redovisningsrådets rekommendationer samt Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommun och kommunala bolag är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

Den sammanställda redovisningen utgår från RKR:s rekommendation nr 8.2. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade bolaget elimineras vid förvärvstidpunkten, i redovisningen ingår endast kapital som intjänats efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att i redovisningen ingår endast så stor del av företagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel.

Huvudregeln är att den sammanställda redovisningen omfattar bolag där kommunen har en ägarandel på minst 20 procent. De helägda bolagen Kristianstad Industribyggnads AB, och Krinova AB har dock undantagits med hänvisning till att deras respektive omsättning uppgår till mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Tillsammans överstiger de inte heller 5 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Eliminering av koncerninterna mellanhavanden har gjorts enligt väsentlighetsprincipen. Justering av ingående eget kapital sker vid konsolideringen i de fall där det egna kapitalet skiljer sig åt mellan de preliminära årsredovisningarna i bolagen och de årsredovisningar som slutligen fastställdes för föregående räkenskapsår.

I den sammanställda redovisningen tas 22 procent av de obeskattade reserverna upp som uppskjuten skatteskuld i form av en avsättning. Resterande 78 procent förs till eget kapital.

Ändrad redovisningsprincip

Fr.o.m. 2015 intäktsför C4 Energi anslutningsavgifter direkt, istället för som tidigare via periodisering. I den sammanställda redovisningen har C4 Energi:s

anslutningsavgifter därför periodiserats i enlighet med RKR:s principer. Resultateffekten för år 2017 är -25,0 mkr.

Fr.o.m. 2015 redovisas Renhållningens överskott som överuttag och bokförs som skuld till avgiftskollektivet. Resultateffekt för 2017 är -5,7 mkr.

AVSÄTTNINGAR (RKR 10.2)

Övriga avsättningar hanteras i enlighet med RKR 10.2. Förpliktelser som uppstår på grund av inträffade händelser och som finns oberoende av framtida handlande redovisas som avsättningar och har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelserna. Se not nr 19 för närmare beskrivningar och bedömningar.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (RKR 11.4)

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivningstiderna anpassas till anläggningens bedömda nyttjandeperiod och baseras på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde.

FÖLJANDE AVSKRIVNINGSTIDER ANVÄNDS:

Mark:	-
Byggnader och tekniska anläggningar:	10, 15, 20, 33, 50, 80 år
Maskiner och inventarier:	3, 5, 10, 15, 20 år

Ett antal utrangeringar av bokfört värde har gjorts under året för fastigheter som har rivits/ska rivas, se not 2 och 10.

Ett ramverk för komponentavskrivning togs fram under 2014 och tillämpas från och med 2015. För fastighetsinvesteringar görs komponentavskrivning avseende anläggningstillgångar över 5 mkr. För övriga anläggningstillgångar inom vatten och avlopp respektive gator mm tillämpas inget minimibelopp. Uppdelningen i komponenter baseras på komponenternas bedömda nyttjandeperiod. Komponentavskrivning har genomförts på ca 30 procent av kommunens fastigheter.

AVSKRIVNINGSMETOD

Linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Avskrivningen påbörjas månaden efter att tillgången har tagits i bruk.

INTERNRÄNTA

I internredovisningen har verksamheterna belastats med internränta på 1,75 procent (2016: 2,5 procent) baserat på anläggningstillgångarnas bokförda värde. Vatten- och avloppsverksamheten har belastats med en internränta på 0,92 procent (1,21 procent) vilket motsvarar den genomsnittliga räntan på kommunens låneskuld.

IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (RKR 12.1)

Immateriella tillgångar, i form av programvarulicenser har tagits upp anskaffningsvärde efter avdrag för planenlig avskrivning. Avskrivningstiden är 5 år.

LEASINGAVTAL (RKR 13.2)

Kommunen redovisar finansiella leasingavtal för fordon. Fordon med finansiella leasingavtal tas upp som anläggningstillgång om de har en längre avtalstid än 36 månader. Kommunen har inga hyresavtal av leasingkaraktär.

LÅNEKOSTNADER (RKR 15.1)

Lånekostnader redovisas normalt enligt huvudmetoden och ingår i årets resultat.

ÖVRIGA INTÄKTER (RKR 18)

Anslutningsavgifter för VA tas upp som förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Investeringsbidrag periodiseras på samma sätt.

Resultatföring av intäkter från exploateringsområden bokförs löpande i samband med försäljning.

Kostnader för sålda tomter matchas. Fortfarande finns ett fåtal äldre pågående exploateringsprojekt där succesiv övergång till nya redovisningsprinciper görs.

NEDSKRIVNINGAR (RKR 19)

Nedskrivningar hanteras i enlighet med RKR 19. Nedskrivningsbehov bedöms för större anläggningstillgångar om indikation förekommer på att tillgångens verkliga värde understiger redovisat värde. Inga nedskrivningar har gjorts under 2017 men dock utrangeringar, se under rubrik Materiella anläggningstillgångar.

REDOVISNING AV DERIVAT OCH SÄKRINGSREDOVISNING (RKR 21)

Kristianstads kommun använder ränteswappar på del av långfristiga skulder i syfte att säkra räntenivån på en del av räntekostnaderna.

Ord och begrepp

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande bruk t.ex. byggnader, mark, aktier, inventarier, maskiner.

Avskrivning

Årlig värdeminskning av anläggningstillgångar där avskrivningen sker utifrån förväntad ekonomisk livslängd.

Avsättning

Utgörs av de betalningsförpliktelser som är säkra eller sannolika till sin förekomst, men där osäkerhet föreligger beträffande beloppets storlek eller tidpunkten för betalning.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen per den 31 december samt hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har anskaffats (skulder och eget kapital).

Drift- och investeringsredovisning

Redovisar utfallet i förhållande till budgeterade intäkter och kostnader på olika ansvars- och verksamhetsområden.

Eget kapital

Skillnaden mellan tillgångar respektive skulder och avsättningar. Kommunens egna kapital består av anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar för stadigvarande bruk) och rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansiell leasing

Äganderätten kan övergå till leasetagaren (kommunen), vilket innebär att de ekonomiska risker och fördelar som är förknippat med ägandet också övergår.

Finansnetto

Finansiella intäkter (t.ex. utdelningar, ränteintäkter) minus finansiella kostnader (t.ex. räntekostnader).

Jämförelsestörande poster

Ekonomiska händelser som inte är extraordinära men som ändå är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser mellan olika år.

Kapitalkostnader

Samlingsbegrepp för planmässig avskrivning och intern ränta.

Kassaflödesanalys

Beskriver hur verksamhet och investeringar har finansierats under året och hur likvida medel har förändrats.

Kortfristig fordran/skuld

Kortfristig lån, fordran eller skuld som förfaller till betalning inom ett år.

Kommunalt koncernföretag

En juridisk person där kommunen har ett varaktigt bestämmande eller betydande inflytande.

Kommunalt uppdragsföretag

En juridisk person som utför en kommunal angelägenhet utan att kommunen har ett betydande inflytande. Delas upp i andra samägda företag (röstandelar under 20 %) samt i kommunala entreprenader.

Kommunens samlade verksamhet

Den verksamhet kommunen bedriver i kommun-koncernen och i uppdragsföretag.

Kommunkoncernen

Den kommunala förvaltningsorganisationen och kommunens koncernföretag.

Komponentavskrivning

En uppdelning av en anläggningstillgång i ett antal komponenter med olika livslängder (avskrivningstider).

Likvida medel

Konter eller tillgångar som kan omsättas på kort sikt, t. ex. kassa- och banktillgångar samt värdepapper.

Långfristig fordran/skuld

Långfristig lån, fordran eller skuld som förfaller till betalning senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettokostnadsandel

Beskriver hur stor andel av skatteintäkter och statsbidrag som använts för att finansiera verksamhetens nettokostnader.

Nettokostnader

Driftskostnader inklusive avskrivningar efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

Nettoomsättning

Intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i ett företags normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, moms m.m.

Omsättningstillgångar

Lös egendom som inte är anläggningstillgång. Dessa tillgångar kan på kort tid omsättas i likvida medel, t.ex. förråd, fordringar, kassa, bank.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till rätt redovisningsperiod.

Resultaträkning

Sammanfattar intäkter och kostnader samt visar årets förändring av det egna kapitalet (årets resultat).

Realisationsvinst/realisationsförlust

Försäljningspris för en anläggningstillgång minus tillgångens bokförda värde.

Ränteswap

Ett finansiellt instrument som används i syfte att säkra nivån på framtida räntebetalningar och minska den finansiella risken på lång sikt.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar den finansiella styrkan på kort sikt.

Självfinansieringsgrad

Beskriver hur stor del av kommunens intäkter som finansierar årets investeringar.

Skuldsättningsgrad

Beskriver hur stor del av tillgångarna som är finansierade genom lån och övriga skulder.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna, d.v.s. graden av egenfinansierade tillgångar. Beskriver den långsiktiga betalningsförmågan.

Årsarbetare

Antal anställda omräknade till heltidsanställningar.

4. Verksamhetsberättelser

SENIORER I KRISTIANSTAD

Hållbar tillväxt i fokus

Kommunledningskontoret har under året arbetat med strategiska planer, projekt och program för utveckling av kommunen och kommunorganisationen, med starkt fokus på tillväxt, hållbarhet och ökat bostadsbyggande.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Näringslivsdagen på Kristianstad-Österlen Airport var välbesökt och uppskattad.

Uppdrag

Kommunledningskontoret har, inom de ramar och direktiv som kommunstyrelsen anger, ansvaret för att leda, samordna, följa upp och utveckla kommunens verksamhet utifrån en helhetssyn. Syftet är att bidra till en positiv utveckling av villkor och förutsättningar för boende, arbete, företagande, studier och besök i Kristianstads kommun.

Årets händelser

Under året inleddes en byggboom som inte upplevts på många årtionden.

Både det kommunala bostadsbolaget ABK och privata bostadsbolag fick fart på bostadsbyggandet. Det innebär att bostadsförsörjningsprogrammets mål om 500-600 bostäder per år de närmaste fem åren ser ut att uppfyllas med råge. Även företagslokaler byggdes på flera håll. Stora kommunala byggprojekt pågick för nya förskolor och skolor, för idrott och fritidsaktiviteter och för VA och säkerhet. Nya vägsträckningar invigdes förbi Linderöd och förbi Hammar.

Miljö- och klimatfrågorna står högt på kommunens dagordning. Kristianstad fortsatte klättra fyra steg och hamnade på plats 30 av 290 i Miljöaktuellt kommunrankning. I Ekوماتsligan kom Kristianstads kommun på plats 41 och i rankningen för svenskproducerad

ekologisk mat på plats 31. Årets nya livsmedelsupphandling underlättar fortsatt satsning på ekologiskt och närodlat.

Kommunen upplevde ännu ett starkt evenemangår med bland annat ännu en lyckad Kulturnatt, en 20-årsjubilerande beachhandbollsfestival, EM i Karting och Scout Jamboree med 11 000 deltagare. Dessutom kom det uppskattade beskedet att Kristianstad blir värd för en deltävling i 2018 års melodifestival.

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

I tidskriften Fokus mätning kom Kristianstad på fjärde plats i jämförelsen av var i landet det är bäst att bo i förhållande till bostadspriset. I totallistan över bästa boendekommun kom Kristianstad plats 51 av 290 kommuner, en förbättring med tre placeringar.

För att stärka information, service och dialog med medborgarna lanserade kommunen under våren en ny webbplats. Dessutom hölls 13 byastämmor och ett Öppet rådhus med god uppslutning.

UTVECKLING

Många olika insatser görs för att stärka förutsättningarna för det lokala näringslivet och underlätta etablering och tillväxt för företagen. Åtgärderna handlar om allt ifrån iordningställandet av det nya verksamhetsområdet på Ängamöllan

till dialog med företagare, bland annat genom mer än 200 företagsbesök och en välbesökt näringslivsdag under året. I det EU-finansierade projektet Tillväxt i Östra Skåne leder kommunen med hjälp av Kri-nova ett tillväxt- och innovationsarbete för 100 företag i tolv kommuner.

Viktiga samarbeten för att stärka tillväxt och konkurrenskraft i område drivs även inom Greater Copenhagen and Skåne Committee, Skåne Nordost och Tillväxtmotor Kristianstad/Hässleholm.

MEDARBETARE

Frisktalet, andelen med högst fem sjukdagar under året, minskade återigen under 2017 från att ha ökat 2016. Frisktalet låg dock en bra bit över det totala frisktalet för kommunen.

Sjukfrånvaro ökade med en dag under året. Sjukfrånvaron över 91 dagar stod för ökningen. Den korta sjukfrånvaron under 14 dagar ökade i samma utsträckning som den mellan 15 och 90 dagar minskade. Under året har handlingsplan tagits fram och olika åtgärder har genomförts som kommer pågå kommande år.

Den årliga uppföljningen visade ytterligare förbättringar med att arbeta med arbetsmiljön på ett systematiskt sätt. Resursplanering och verksamhetsplanering har förbättrats. Uppföljning av föregående års organisationsförändring visade en positiv effekt.

Årets scoutjamboree var ett av många lyckade evenemang.

Politiker och tjänstemän deltog i 13 byastämmor.

EKONOMI

Driftanalys

Kommunstyrelsen och kommunledningskontoret tillsammans visade ett driftbudgetöverskott på +0,7 mkr för 2017. Inom detta ryms ett överskott på personalsidan som ett resultat av en försiktig ekonomisk hållning med vakanser och långtids-sjukskrivningar som inte besatts, vilket bland annat har finansierat kostnader för badhusutredningen. Men även andra engångskostnader, som Dämnet i Tollarp och inköp av moduler till webben, har kunnat rymmas inom budgetramen.

Överförmyndarverksamheten, som ingår i kommunledningskontoret, visade ett budgetöverskott på +0,3 mkr med en budget på 7,7 mkr. Överförmyndarens kostnader, utöver kostnader för medarbetare på myndigheten, består i huvudsak av arvode, sociala avgifter och kostnadsersättningar till ställföreträdare. Antalet ärenden 2017 uppgick till 1 296 (2016: 1 420), varav 845 (2016: 864) avsåg ställföreträdarskap för vuxna personer (god man eller förvaltare) och 451 (2016: 556) ställföreträdarskap för barn (förmyndare eller god man för ensamkommande barn). Trenden är att antalet ärenden fortsätter att minska hos överförmyndaren, vilket främst beror främst på att det inte kommer några nya ensamkommande barn. Sannolikt kommer vanliga godmanskap/förvaltare att öka och detta innebär ett behov av fler medarbetare på överförmyndaren.

Investeringsanalys

Budgetavvikelsen för kommunledningskontorets investeringar uppgick till +31,0 mkr. Avvikelsen kan förklaras av att vissa större fleråriga investeringsprojekt kopplade till exploateringar, framförallt Hammarshus och nya Ängamöllan, av olika anledningar inte nått upp till budgeterad nivå 2017. Andra delar av överskottet förklaras av tidsförskjutningar i anläggandet av skyddsvallar och viss infrastruktur.

Huvudsaklig anledning för avvikelse i projektet Hammarshus är det affärsmässiga upplägg som används i entreprenaderna, där ersättningen görs på löpande räkning mot nedlagt arbete enligt mängdförteckning och inte som brukligt varit tidigare, mot betalningsplan. Det har även i förhållande till budget varit förmånliga upphandlingar.

Framtiden

Visionen "Vi lyfter tillsammans" stakar ut en riktning för satsningar på väg mot 2030, med ledorden Tillväxt, Tanke och Trivsel.

I Strategisk färdplan 2020 konkretiseras målsättningarna inom områdena "Arbetsliv och attraktionskraft", "Boendemiljöer och stadsutveckling", "Friska ekosystem" samt "Hälsa och delaktighet". Alla insatser ska genomföras utifrån ett hållbarhetsperspektiv och med medborgarens bästa som utgångspunkt

Kommunfullmäktige-Revisionen-Valnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	92	91
Kostnader	-9 581	-9 848
Årets resultat	-9 489	-9 757
Budget	9 746	9 767
Driftbudgetavvikelse	257	10

Överförmyndaren		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	6 491	6 655
Kostnader	-13 949	-14 227
Årets resultat	-7 458	-7 572
Budget	7 731	5 981
Driftbudgetavvikelse	273	-1 591
Investeringar	0	0
Antal årsarbeten	5	6
Personalkostnadsandel %	93 %	87 %

Kommunstyrelsen exkl. Räddningstjänsten		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	147 781	129 772
Kostnader	-357 341	-328 091
Årets resultat	-209 560	-198 319
Budget	210 232	200 590
Driftbudgetavvikelse	672	2 271
Investeringar	221 190	133 916
Antal årsarbeten	205	202
Personalkostnadsandel	42 %	44 %

Kommunledningskontorets styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
MEDBORGARE <ul style="list-style-type: none"> ● God jämlik hälsa och stärkt delaktighet 	<ul style="list-style-type: none"> ● Uppfyllnadsgrad av digital agenda ● Tillgänglighetsundersökning, i % ● Medellivslängd ● Antal utvecklingsprocesser inom KLK med barns perspektiv 	<ul style="list-style-type: none"> » Digital agenda bryts ner till en handlingsplan där effekterna följs upp. För 2017 har ca 95 % av aktiviteterna fullföljts enligt plan eller med viss omplanering. Övriga aktiviteter har inte påbörjats, främst p.g.a. omprioriteringar, ekonomiska skäl eller resursbrist. » I kundundersökning av medborgarcenter blev resultaten bättre på 5 frågeområden och sämre på 2, i jämförelse med samma undersökning 2016. » Medellivslängden 2012-2016: Kvinnor 84,3 år och män 83,9 år (2011-2015: K 84,1, M 83,8). Högre värde än både Skåne och riket. » En ökad medvetenhet och kunskap kring att involvera barns perspektiv i kommande utvecklingsprocesser krävs för att öka barn och ungas delaktighet i utveckling och beslut som berör dem. Under året har utbildning erbjudits målgruppen chefer samt ett urval av tjänstepersoner på kommunledningskontoret.
	<ul style="list-style-type: none"> ● En rik natur och stärkta ekosystemtjänster 	<ul style="list-style-type: none"> ● Miljöranking ● Statusbedömning reglerande ekosystemtjänster: restaurerande land- och vattenmiljöer, antal och areal ● Andel fossilfri energi till värme ● Andel fossilfri energi till fordon och transporter
UTVECKLING <ul style="list-style-type: none"> ● Långsiktigt hållbara bostaden, ökat bostadsbyggande och pulserande stad 	<ul style="list-style-type: none"> ● Markanvisningsavtal, kommunal bostadsmark ● Antal bostäder med startbesked ● Andel detaljplaner som förhåller sig till antagna riktlinjer och policy inom klimatområdet ● Nyproduktion i starka pendlingsstråk och lägen med kollektivtrafik. ● Besökstal kultur, natur och arenan 	<ul style="list-style-type: none"> » Markanvisningar har skett till drygt 400 bostäder på Hammar bostadsområde, ca 120 bostäder inom Täfteområdet i Åhus samt 15 bostäder i Yngsjö. Annonsering av markanvisning Lingenäs under 2017 med tilldelning 2018, ca 80 bostäder. » Under året 2017 gavs 616 startbesked för bostadsändamål. » Detaljplaner förhåller sig till antagna riktlinjer. Frågan behandlas i planbeskrivningen. » I princip all huvudsaklig större produktion av bostadslägenheter genomförs inom en radie om 400 meter från kollektivtrafik. Enstaka undantag finns för enbostadshus på landsbygden. » Goda besökstal helår, kulturinstitutioner 600 000, naturum 100 000 och arenan 430 000.
	<ul style="list-style-type: none"> ● En stark arbetsmarknad med växande företag 	<ul style="list-style-type: none"> ● Sammanfattande omdöme om företagsklimatet i kommunen, Svenskt näringsliv ● Helhetsbedömning av kommunens service enligt Insikt (NKI) ● Ranking Årets företagarkommun ● Tillgång till strategisk verksamhetsmark ● Gästnätter
MEDARBETARE <ul style="list-style-type: none"> ● Friska och nöjda medarbetare med ett effektivt arbetssätt 	<ul style="list-style-type: none"> ● Sjukfrånvaro KLK ● Frisktal KLK ● Systematiskt arbetsmiljöarbete KLK ● Likabehandling KLK 	<ul style="list-style-type: none"> » Sjukfrånvaron ökade med 1,1 kalenderdagar till 18,6 kalenderdagar per medarbetare och år. Handlingsplan har upprättats och åtgärder har genomförts. » Frisktalet minskade under året till 67 %, men låg högre jämfört med kommunövergripande nivå. » Årlig uppföljning visade att arbetet med arbetsmiljön var mer systematisk under året. Måluppfyllnaden var 91 %. » Arbetet med likabehandling har förbättrats under året. Måluppfyllnaden var 71 %.
EKONOMI <ul style="list-style-type: none"> ● Hållbar ekonomi och god hushållning 	<ul style="list-style-type: none"> ● Driftbudgetföljsamhet KLK ● Genomförandegrad av investeringarna KLK ● Intern kontrollutveckling ● Avtalstrohet leverantörsnivå 	<ul style="list-style-type: none"> » KS/KLK redovisade en positiv driftbudgetavvikelse på +0,7 mkr. » Genomförandegrad av KLK:s investeringar blev 92,5 %. » Flera aktiviteter genomfördes som syftar till att formalisera den kommunövergripande modellen. Utvecklingsarbete pågår och förväntas följa plan. » Genom ett positivt arbete med avtalstrohet och införande av ett nytt e-handelssystem (Proceedo), låg avtalstroheten 2017 på 90,8 %, en ökning med 1,6 %-enheter.

Fortsatt utveckling av uppsökande verksamhet

Räddningstjänsten har fortsatt med tillsyner som de operativa vaktlagen utför. Under året låg fokus på tillsyn i flerbilsgarage och kombinerades med riktad information till boende samt inhämtning av operativ information.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Brandmännen delar ut information i samband med bostadstillsyn.

Kul att träffa brandkåren.

Uppdrag

Räddningstjänsten förebygger och begränsar skador på människor, egendom och miljö samt verkar för att skapa en trygg och säker miljö för de som bor, verkar och vistas i kommunen.

Årets händelser

Räddningstjänsten genomförde under året förebyggande informationsinsatser i utsatta områden i Kristianstad.

Fortsatta miljösatningar gjordes på övningsanläggningar och materiel.

En jämställdhetskonferens anordnades tillsammans med MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Under året gjordes 1 346 insatser (-3 procent), med ett räddat värde av 250 mkr (+34 procent).

Antal samtal till larmcentralen blev 506 000 (-5 procent).

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

Externutbildningar och skolutbildningar anordnades löpande. I samband med tillsyner i flerbilsgarage gjordes hembesök i intilliggande bostäder. Samtidigt inhämtades information för att förbättra räddningstjänstens operativa planering. Räddningstjänsten deltog under sommaren i ABK:s särskilda gårdsträffar och Kulturdagen på Gamlegården.

Vikten av ett förebyggande systematiskt säkerhetsarbete och den enskildes ansvar tydliggjordes för medborgarna bland annat i samband med vinterns översvämning i Åhus, vid utbildningar för äldre och under MSB:s krisberedskapsvecka.

Riktade kampanjer genomfördes under året, exempelvis 72-timmar, personlig säkerhet, motverkande av skade-

görelse samt förebyggande information avseende fyrverkerier.

Säkerhetsmessa för kommunens sjundeklassare anordnades i september.

Evakueringsplan för Kristianstads tätort påbörjades. Förvaltningen deltog i beredskapsförberedelser för högvatten vid två tillfällen under hösten och vintern. Dessa erfarenheter kommer att tas tillvara i revideringen av kommunens beredskapsplan för högvatten.

UTVECKLING

Inköp av ny tankbil, med två nya släcksystem, medförde att bränder i byggnader kan släckas och begränsas snabbare och effektivare samt på ett miljövänligare sätt. All operativ personal utbildades på de nya släcksystemen för så effektiv användning som möjligt, ur såväl teknisk som taktisk aspekt.

Översyn av övningsverksamheten

Dykövning i Helge å i samverkan med Räddningstjänsten Syd.

gjordes för att bättre följa upp målen i handlingsprogram och styrdokument för operativ förmåga.

Larmcentralen påbörjade ett samarbete med kommunerna i SKNO, Skåne Nordost, för att se över möjligheten för en gemensam larmcentral.

Avtal knöts med Räddningstjänsten Syd (RSYD) om hjälp vid insats där vattendykare behövs. Samövningar skedde under hösten.

Flertalet samordningsmöten med fastighetsägare, polis, bevakningsbolag och kommunala verksamheter genomfördes på grund av en ökning av skadegörelse och hot och våld mot kommunens verksamheter och personal.

MEDARBETARE

Larmcentralens personal utbildades under året i bland annat arbetsrätt, sekretess, PUL samt operativ verksamhet.

Krisledningsgrupper och annan personal deltog i den kommunövergripande övningen "Ludvig", med inriktning mot översvämning/vallbrott.

Förvaltningen ingick medlemskap i ett nationellt nätverk för jämställda räddningstjänster och stod som medarrangör till en av årets jämställdhetskonferenser för tjänstemän och politiker.

EKONOMI

Driftanalys

Intäkterna ökade jämfört med budget, varför ett driftbudgetöverskott med 0,5 mkr genererades.

Investeringsanalys

Samtliga budgeterade investeringar är levererade.

Framtiden

Träffar genomfördes under året med Miljö och Samhällsbyggnadsförvaltningen för att utveckla formerna för förbättrad samverkan i plan- och byggprocessen.

Arbetet med kommunerna i SKNO kommer att fortsätta med inriktning mot gemensam larm- och ledningscentral samt en samordnad befälsstruktur.

Den snabba teknikutvecklingen kommer kräva att larmcentralen fortsätter utveckla verksamhetsstöden och kompetensen hos personalen.

Omvärldsutvecklingen kommer ställa större krav på kunskap och förmåga inom krisberedskaps- och säkerhetsområdet, vilket föranleder förändrat arbetssätt och fördelning av resurser. Det preventiva arbetet är det som möjliggör besparingar på sikt.

Räddningstjänsten		
Ekonomi (tkr)	2016	2015
Intäkter	20 454	19 159
Kostnader	-78 697	-76 431
Årets resultat	-58 243	-57 272
Budget	58 780	56 096
Driftbudgetavvikelse	537	-1 176
Investeringar	10 605	3 890
Antal årsarbeten	71	73
Personalkostnadsandel	71 %	72 %

Räddningstjänstens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	● Tryggt samhälle för de som bor, vistas eller verkar i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> ● Övningar med och utbildning av krisledningsorganisationen ● Säkerhetsanalyser på samhällsviktiga anläggningar 	<ul style="list-style-type: none"> » Räddningstjänsten genomförde planerade utbildningar och övningar, varav en större övning med inriktning mot höga flöden. » Planerade säkerhetsanalyser är delvis genomförda. Utöver ett antal mindre påbörjades tre större anläggningar: centrala reningsverket, vattenverket i Kristianstad samt larmcentralen.
	● Stärkt säkerhet för den enskilde	<ul style="list-style-type: none"> ● Olycksförebyggande utbildning för identifierade riskgrupper (äldre) ● Genomförd 72-timmarskampanj ● Uppföljning av bostadsbränder som en del i olycksundersökningsarbetet ● Larmtider (från larm till Räddningstjänstens ankomst till skadeplats) 	<ul style="list-style-type: none"> » Målet uppnåddes delvis. Erbjudna organisationer deltog i mindre omfattning än planerat. » Räddningstjänsten deltog i MSB:s nationella kampanj som genomfördes under våren. » Ca 50 % av de insatser där bedömningen är att uppföljning ska göras, har följts upp. Övriga kommer att följas upp, men med eftersläpning 2018. » 95 % av inkomna larm har nått skadeplats inom utsatt tid 10 min alt 15 min för RIB-styrkorna. 5 % av uttryckningarna avviker, en särskild analys görs. Oftast beror avvikelsen på att "olyckan" varit svår att geografiskt positionera.
● UTVECKLING	● Tryggt samhälle för de som bor, vistas eller verkar i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> ● Plan för strategiskt arbete med sociala risker (i samverkan med privata och offentliga aktörer och med tydliga långsiktiga mål) upprättas ● Insatsplanering för operativa riskobjekt (underjordiska garage) 	<ul style="list-style-type: none"> » Ansvaret att ta fram en plan för strategiskt arbete med sociala risker åvilar numera kommunledningskontoret i Kristianstad, varför uppdraget under året flyttats. » Insatskort togs fram i samband med tillsyner och orientering på objekten genomfördes under hösten.
● MEDARBETARE	● God hälsa och hög arbetstillfredsställelse	<ul style="list-style-type: none"> ● Sjukfrånvaro ● Frisktal ● Kompetensutveckling ledarskap ● Kompetensutveckling Larmcentralen 	<ul style="list-style-type: none"> » Antal sjukdagar/anställd minskade från 12 dagar (dec 2016) till 6,1 dagar (dec 2017). » Frisktalet totalt ökade med +9,5 %-enheter (kvinnor +36,7 %-enheter (dec 2017), män +1,7 %-enheter (dec 2017). » Befäl genomgick planerat antal verktyg i kommunens ledarutvecklingsprogram. » Samtlig personal har deltagit vid de anordnade utbildningstillfällena.
● EKONOMI	● Ekonomisk kontroll under verksamhetsåret	<ul style="list-style-type: none"> ● Avvikelse mot budgeterat resultat ● Genomförande av investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> » Budgetöverskott med +0,5 mkr, främst beroende på ökat antal externa utbildningar och andra intäkter, t.ex. vid restvärdesuppdrag. » 100 % av investeringarna är genomförda.

Fokus på måluppfyllelse

Elevernas måluppfyllelse var fortsatt i fokus. Stöd riktades också till skolledares och medarbetares förutsättningar för att utveckla det elevnära arbetet i riktning mot högre resultat. Den omfattande kartläggningen av undervisningen fortskred och kommer så att göra under överskådlig tid. En mångfald insatser genomfördes i egen regi medan andra skedde tillsammans med externa aktörer såsom högskolor och universitet. Att skapa förändring kräver tålamod över ett längre tidsperspektiv med tydlig struktur och uthållighet på alla nivåer.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Första spadtaget till Kulltorpskolan.

Uppdrag

En god bild på omfattningen av BUN:s ansvarsområde kan förmedlas med följande ungefärliga volymer och verksamheter: 18 000 barn, elever och studerande, 3 300 medarbetare, 50 förskolor med 220 avdelningar, 36 fritidshem, 37 grundskolor med 49 enheter, (13 högstadier) 5 gymnasieskolor med 14 skolenheter. Därutöver grundsärskola/träningskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, riksgymnasium, nationell idrottsutbildning, särskild utbildning för vuxna, yrkeshögskola, kommunal musikskola samt åtta skolområdesövergripande enheter.

Årets händelser

Inom BUN:s omfattande ansvarsområde förekom ett stort antal händelser värda att omnämna och framhålla, men som på grund av begränsat utrymme inte låter

sig göras här. Istället hänvisas till BUN:s egen årsberättelse med bokslut.

Skolinspektionen genomförde sin regelbundna tillsyn av förskolor, skolor och fritidshem. På de tre fokusskolorna företogs noggranna kartläggningar och en rad olika insatser genomfördes utifrån framtagna handlingsplaner.

Ett antal byggprojekt och renoveringar av olika omfattning påbörjades, varav en del även färdigställdes och togs i bruk under året. Sännaskolan och Kulltorpskolan revs för att ersättas med nya skolbyggnader. Byggnation av den helt nya Lingenässkolan inleddes och samma var det för förskolorna Uddegården och Svalan, medan planering enligt modellen med konceptförskola påbörjades för flera andra förskolor.

Översyn av lokaler och utemiljöer för att förbättra trygghet och säkerhet för såväl barn och elever som medarbetare genomfördes.

För att leva upp till innehållet i reviderade läroplaner och digitaliseringsstrategier för skolan påbörjades ett förberedelsearbete på olika nivåer.

Måluppfyllelse

För att stärka inflytandet över arbetet med ökad måluppfyllelse fattades flera beslut på politisk respektive tjänstemannanivå. Jämfört med föregående läsår uppvisades en minskad måluppfyllelse av kunskapsresultaten i grundskolan och en ökad i gymnasieskolan. Nöjdhetsgraden hos vårdnadshavare och elever låg på ungefär lika hög nivå som tidigare.

Uppföljningar påverkas i hög grad av att verksamheten baseras dels på kalenderåret dels på läsåret. BUN har därför beslutat om att utvärdera verksamheten vid två tillfällen under året, mars respektive september. I mars var fokus främst på ekonomi samt djupare

Glädjefyllda dagar i förskola och skola.

analys av föregående läsårs verksamhet, medan i september inriktades utvärderingen i första hand på brukarnas nöjdhet och elevernas målpuppfyllelse.

MEDBORGARE

Genomförda enkätundersökningar visade att vårdnadshavare i förskola och elever i grundskola var fortsatt generellt nöjda med verksamheterna, de upplevde i stort trygghet i förskole- och skolmiljön, även om svaren varierade. Resultaten för gymnasieskolan förbättrades något sedan föregående år.

UTVECKLING

Utbildningsresultatet för Kristianstads kommun låg fortfarande generellt under riksgenomsnittet. Det systematiska kvalitetsarbetet utvecklades ytterligare, såväl på huvudmannanivå som på enhetsnivå.

Positiva effekter av utvecklingsarbetet på fokusskolorna identifierades och resultatet kommer att användas inom

organisationen i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Ett antal viktiga insatser genomfördes i syfte att öka målpuppfyllelsen. Den systematiska kartläggningen av undervisningens kvalitet slutfördes avseende grundskolan och en liknande påbörjades inom gymnasieskolan. Denna kartläggning gav respektive verksamhet en mycket bra grund för arbetet med att fortsätta utveckla undervisningen.

Lovskola bedrevs såväl under sommaren som på andra lov och läxhjälp erbjöds på samtliga skolor.

Lärare i förskola, grundskola och gymnasieskola deltog i stor omfattning i Skolverkets nationella skolutvecklingsprogram.

Flyktingmottagandet i kommunen medförde fortsatta resursinsatser i samtliga verksamheter. Gymnasieskolans språkintröskning hade det senaste läsåret ca 180 platser och antalet elever i

förberedelseklasser var ca 250. Lagstadgat krav att erbjuda studiehjälpning på modersmål innebar fortsatta insatser.

MEDARBETARE

Antal medarbetare med behörighet och legitimation var fortsatt hög. En fortsättning på att rekrytera nya yrkeskategorier genomfördes, till exempel studiehjälpare, språkstödare och socialrådgivare.

Sjukfrånvaron för kvinnor låg på 23,3 dagar och för män 11,8 dagar. Kvinnornas sjukfrånvaro ökade med 0,9 dagar och männens ökade med 1,2 dagar.

I vissa yrkesgrupper sjönk sjukfrånvaron, t.ex. för gymnasielärare. Beträffande tillsvidareanställda förskollärare ökade antalet sjukdagar med 2,4 dagar och avseende lokalvårdare ökade det med 8,9 dagar.

Frisktalerna för kvinnor var oförändrade, medan männens frisktal minskade med tre dagar.

Invigning av Diamantens förskola i Tollarp.

Student 2017!

EKONOMI

Driftanalys

Överskottet i driftbudgeten motsvarande +16,8 mkr eller 0,8 procent av nettobudgeten, berodde till väsentlig del på temporära vakanser inom stora delar av verksamheten. Efterfrågan på i stort sett alla verksamheter ökade ytterligare, och mer resurser tillfördes för bibehållen "skolpengsnivå". Samtidigt var situationen komplex med strukturella problem inom grundskola där elevvolymerna på respektive skola inte medgav optimal organisation och kostnaderna för elever med behov av stöd ökade ytterligare. Omfattningen på riktade statsbidrag har ökat för varje år och motsvarade drygt 170 mkr.

Investeringsanalys

Investeringsbudgeten uppgick till 20 mkr. Budgetramen avsåg investeringar i

bussar, möbler, utrustning samt mindre fastighetsförändringar i verksamheterna. De större projekten som C4 Teknik ansvarade för utgjordes primärt av paviljonger på förskolor för att klara det ökade behovet av platser.

Underskottet på -0,9 mkr härrörde sig främst till inköp av skolbussar och etablering av förskolepaviljonger.

Framtiden

Fokus kommer att vara på följande områden

- » Fokusskolor
- » Elevhälsans främjande och förebyggande arbete
- » Språkutveckling
- » Digitalisering
- » Nyanländas lärande
- » Bedömning för lärande
- » Hälsa i förskolan

- » Personalförsörjning
- » Demografisk utveckling
- » Nya skolbyggnationer
- » Konceptförskolor
- » Balanserad budget
- » Uppföljning av åtgärdsprogram
- » Åtgärder föranledda av Skolinspektionens regelbundna tillsyn
- » Klimatambassadörer

Barn- och utbildningsnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	439 294	400 347
Kostnader	-2 440 346	-2 322 804
Årets resultat	-2 001 052	-1 922 457
Budget	2 017 899	1 935 957
Driftbudgetavvikelse	16 847	13 500
Investeringar	20 963	22 470
Antal årsarbeten	2 887	2 847
Personalkostnadsandel	62 %	62 %

Barn- och utbildningsnämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	● Trygga barn och elever med lust och motivation	<ul style="list-style-type: none"> ● Nöjdhetsindex Förskola ● Nöjdhetsindex Grundskola ● Nöjdhetsindex Gymnasieskola 	<ul style="list-style-type: none"> » Ingen mätning 2017, nästa sker vt -18. » Inga större skillnader i resultat för åk 7-9. Något förbättrat resultat i trygghetsfrågorna vad gäller åk 3-6 (från 3,31 till 3,34 på skala till 4). » Ny enkät som riktar sig till samtliga elever i gymnasieskolan. Elevernas bedömning på om gymnasieskolan fungerar i sin helhet ligger på 3,38 på en skala 1-4 (förra trygghetsmätningen som riktades till elever i åk 2: 3,27).
	● Kunskapsresultat	<ul style="list-style-type: none"> ● Gymnasiebehörighet till yrkesprogram ● Examen från högskoleförberedande program ● Examen från yrkesprogram 	<ul style="list-style-type: none"> » Resultaten har sjunkit ytterligare sedan föregående år från 82,4 till 80,6 %, inkl sommarskola. » Resultaten har ökat betydligt från 83,7 till 90,2 %. » Resultaten har minskat något från 89,7 till 88,4 %.
● UTVECKLING	● Miljö- och hälsofrämjande skola	● Andelen miljöcertifierade livsmedelsinköp ska öka	» Andelen miljöcertifierade inköp har ökat något från 39 till 41,3 %.
● MEDARBETARE	● Kompetent, motiverad och resultatriktad personal	● Andel behöriga lärare i grundskolan	» Andelen med pedagogisk högskoleexamen har minskat något, men är fortfarande högre än riksgenomsnittet, som även det har minskat.
	● God hälsa och hög arbetstillfredsställelse	<ul style="list-style-type: none"> ● Frisktal ● Sjukfrånvaro 	<ul style="list-style-type: none"> » Frisktalen har minskat marginellt (-0,6 %) jämfört med förra året. » Sjuktalen har ökat från 20 dagar till 21 dagar per tillsvidareanställd jämfört med förra året.
● EKONOMI	● Effektivt resursutnyttjande	● Kostnad per betygspoäng	» Minskade kostnader jämfört med genomsnittet av landets kommuner, samtidigt som elevernas resultat minskat än mer. Återfinns dock fortfarande på den övre halvan.
	● Budget i balans	● Budgetavvikelse	» Ingen avvikelse.

Förändring för framtiden

En ny organisation och nya, förändrade arbetssätt har sjuösatts, samtidigt som stabilitet i volymer och ekonomi har präglat året.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Qigong vid Ekenabben var en av aktiviteterna under seniordagarna.

Uppdrag

Omsorgsnämnden ska för äldre och eller funktionsnedsatta personer utifrån gällande lagstiftning tillhandahålla individanpassad och professionell vård och omsorg.

Årets Händelser

Rätt till heltid infördes i förvaltningen under 2017. Processen krävde en stor del av förvaltningens energi under året.

Nytt boende på Tåtörtsvägen öppnade vid årsskiftet 16/17, med 36 platser med inriktning demens. Boendet drivs som en självstyrande enhet.

Ny servicebostad med tio lägenheter öppnade i september 2017 på Hjalmar Söderbergs väg.

Kön till vård- och omsorgsboenden har varierat mellan 15 och 35 personer.

Kön minskade under våren för att vara som lägst under sommaren och därefter öka under hösten, främst inom demensboende. Vid årsskiftet uppgick kön till drygt 30 personer.

Inom hemtjänsten minskade volymerna jämfört med budget och utfall 2016 (-1,6 procent jämfört med budget).

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

I nationella mätningar får äldreomsorgen i sin helhet högt betyg. För ordinärt boende var resultatet högre än rikssnittet och för vård- och omsorgsboende tangerades rikssnittet.

Målet om aktiva, nöjda och trygga kunder uppfylldes delvis. Inom hemtjänsten nåddes mål om att ta hänsyn till kundens önskemål och att man vet

vart man ska vända sig med synpunkter, medan målet om upplevd ensamhet inte nåddes. Inom vård- och omsorgsboenden nåddes målet om upplevd ensamhet, medan målet om att ta hänsyn till kundens önskemål och att man vet vart man ska vända sig med synpunkter endast delvis uppnåddes. Utvecklingsområden omfattar bland annat införande av genomförandeplaner enligt IBIC och hälsoplaner. Inom LSS-verksamheten har brukarinflytandet ökat och förbättrats inom ett antal områden genom bland annat att öka antalet boråd och införa en lättläst synpunktsbroschyr.

Målet hälsosamt åldrande nåddes inte trots att processen kring riskbedömningar i enlighet med Senior alert förbättrats och att andelen BPSD-an slutna demensenheter ökat, men inte i tillräcklig grad. Mätningen av måltidsupplevelse visade

Seniordagarna i Tivoliparken bjöd upp till spontandans där även ungdomar i parken bjöds upp.

I det prisvinnande köket på Sommarro lagas det god mat för både restaurang och matdistribution.

Glada miner när Österänggården firar 50 år.

Bidrag från Lions Åhus gjorde det möjligt med Ålagille på Åhaga äldreboende. Mats Svensson serverar ål, håller i allsång och berättar historier om ålafisket.

En man provar på att köra Segway i Tivoliparken under Seniordagarna.

sämre resultat, medan målet delvis nåddes avseende att maten smakar bra.

Målet likvärdig omsorg nåddes delvis. Indikatorn för målet var personalkontinuitet i hemtjänst. Värdet 18 personal i snitt vid mätillfället är sämre än rikets 15.

UTVECKLING

Målet en omsorgsverksamhet i framkant nåddes delvis. Arbetet med en plan för digitalisering/välfärdteknologi har påbörjats och en delrapportering har gjorts. Aktiva insatser för en hållbar miljö nådde

riktvärde trots minskad tillgång av ekologiska produkter. Målet avseende uppföljning av åtgärder i samband med avvikelser nåddes inte.

MEDARBETARE

Målet god hälsa och hög arbetstillfredsställelse mäts genom sjukfrånvaro respektive frisktal. De uppsatta målen uppnåddes inte under 2017. Sjukfrånvaron ökade med 1,0 kalenderdagar och frisktalet sjönk med 4 procentenheter. Förvaltningen har en handlingsplan för minskad sjukfrånvaro som har imple-

menterats under 2017 och kommer att fortsätta framöver.

Målet uppnåddes avseende ökad delaktighet, ökat medskapande och ansvarstagande. Målet mäts genom den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete, likabehandling och samverkan, där mätningar gjorts utifrån olika frågeställningar. Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet uppnås målet delvis och gällande likabehandling uppnår omsorgsförvaltningen det satta målet.

EKONOMI

Driftanalys

Överskottet i driftbudgeten blev +5,5 mkr eller +0,4 % av nettobudgeten. Överskottet beror på större återbetalningar från försäkringskassan (+5,0 mkr) och en hög avräkning av lokalkostnader (+2,4 mkr). Det ekonomiska utfallet för verksamheterna har huvudsakligen präglats av stabilitet, då volymerna inom hemtjänsten har minskat under året (-1,6 procent) samtidigt som kön till vård- och omsorgsboenden varit kortare än tidigare år. Statliga stimulansmedel för ökad bemanning erhöles under året.

Investeringsanalys

Investeringsbudgeten uppgick till 11,2 mkr. Investeringar gjordes i trygghetslarm, inventarier och fastighetsförändringar. En stor del av medlen avseende fastighetsförändringar användes till Almgården, som byggdes om för att ge plats åt en hemtjänstgrupp, men även parkering, larm och hotellås på Skårdalshemmet, omklädningsrum Östermalmspark, utemiljö Österängsgården och säkerhet Kasernvillan. Totalt förbrukades 100 procent av budgeten.

Framtiden

Verksamheten har fortsatt en stor utmaning avseende en hållbar bemanning i framtiden, både på kort och på lång sikt. Både rekrytering av nya medarbetare och att hitta en hållbar struktur för att behålla medarbetare är prioriterade frågor.

Fortsatt förändringsarbete till följd av genomförandet av rätt till heltid kommer att prägla det kommande året. Med ekonomi i balans ges förutsättningar att fortsatt säkra den ekonomiska uppföljningen och ge utrymme för utvecklingsarbete inom fler områden.

Plan för digitalisering och välfärdsteknologi ska utformas och genomföras under året. Att använda välfärdsteknologi för ökad kvalitet och effektivitet är ett prioriterat utvecklingsområde.

Långsiktig boendeplanering för vård- och omsorgsboende uppdaterades under 2017. Den demografiska utvecklingen visar att behoven kommer att öka under de kommande åren.

Det nya hälso- och sjukvårdsavtalet med Region Skåne kommer de kommande åren att få betydelse för verk-

Julmarknad på Opus daglig verksamhet.

Undersköterskor på Fjällbacka gör skillnad varje dag.

samheten, men det är ännu för tidigt att dra slutsatser kring omfattningen. Från den 1 januari 2018 gäller lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Den ersätter betalningsansvarslagen och överenskommelse har tecknats.

Individens behov i centrum som bedömningsmodell och mall för genomförandeplan används och införs successivt i verksamheten. Under 2018 kommer resursfördelningsmodellerna också att uppdateras med koppling till kundbehoven. Viktiga frågor är kundens delaktighet, trygghet och upplevda kvalitet.

De sista tre månaderna under 2017 ökade volymerna i hemtjänsten. Fortsätter denna ökning kommer det att få effekter för verksamheten. Kundtiden (tid hos kund av arbetad tid) i hemtjänsten ska öka till 60 procent de kommande två åren. Utvecklingen av planering är central för att nå detta.

Det föreligger ett fortsatt behov av fler gruppboendestäder och serviceboendestäder för nya kunder inom stöd och service. I dagsläget beräknas nästa boende öppna under 2019.

Volymerna i personlig assistans beräknas fortsätta öka. Vid samma

utvecklingstakt som föregående år medför det kostnadsökningar på drygt 4 mkr.

Utveckling av daglig verksamhet krävs för att möta nya deltagare, såväl avseende sysselsättningsform som lokaler.

Omsorgsnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	329 124	306 634
Kostnader	-1 858 090	-1 787 930
Årets resultat	-1 528 966	-1 481 296
Budget	1 534 419	1 474 435
Driftbudgetavvikelse	5 453	-6 861
Investeringar	11 175	8 324
Antal årsarbeten	2 432	2 269
Personalkostnadsandel	65 %	66 %

Östra Skånes Hjälpmedelsnämnd		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	72 571	71 347
Kostnader	-72 571	-71 347
Årets resultat	0	0
Budget	0	0
Driftbudgetavvikelse	0	0
Investeringar	181	101
Antal årsarbeten	35	32
Personalkostnadsandel	23 %	23 %

Omsorgsnämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	● Aktiva, nöjda och trygga medborgare/brukare	<ul style="list-style-type: none"> ● Genomförandeplaner enligt IBIC ● Hälsoplaner ● Hänsyn tas till kundens önskemål och åsikter ● Besvärar inte av ensamhet ● Vet vart man ska vända sig med synpunkter och klagomål 	<ul style="list-style-type: none"> » Nio enheter inom hemtjänsten dokumenterar idag, en ökning med två sedan delåret, men inte i tillräcklig grad. Fortsatt införande. » Endast 6 % av befintliga patienter har upprättad hälsoplan. Utvecklingsarbete är inte utfört enligt planering. » Mätning av om hänsyn tas till kundens önskemål görs i Öppna jämförelser. Hemtjänsten håller samma nivå som tidigare år medan vård- och omsorgsboende har försämrade mätvärden. » Mätning av om kunden besvärar av ensamhet görs också i Öppna jämförelser. Hemtjänsten har i detta avseende försämrat sig, medan vård- och omsorgsboende når det satta målet. » Mätning av om kunden vet vart man ska vända sig med synpunkter och klagomål ligger inom hemtjänsten på oförändrat god nivå, medan vård- och omsorgsboende inte når målvärdet trots samma värde som föregående år.
	● Hälsosamt åldrande	<ul style="list-style-type: none"> ● Riskbedömningar Senior Alert ● BPSD - anslutna demensenheter ● Måltidsupplevelse ● Maten smakar bra 	<ul style="list-style-type: none"> » Antal riskbedömningar i enlighet med Senior alert har inte ökat under året. » Antal anslutna enheter som använder metoden Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens har inte ökat. » I öppna jämförelser undersöks måltidsupplevelsena. Mätvärdet är något sämre än föregående år. » I öppna jämförelser utvärderas huruvida maten smakar bra och en smärre minskning syns sedan föregående år.
	● Likvärdig omsorg	● Personalkontinuitet	<ul style="list-style-type: none"> » Kontinuiteten mäts under en tvåveckorsperiod. I Kristianstad besöks kunden i denna undersökning av 18 personal. Det är sämre än riket som har 15.
● UTVECKLING	● En omsorgsverksamhet i framkant	<ul style="list-style-type: none"> ● Valfärdsteknologi ● Aktiva insatser för en hållbar miljö ● Uppföljning av åtgärder i samband med avvikelser 	<ul style="list-style-type: none"> » Plan för välfärdsteknologi är delrapporterad. » Genomsnittlig andel av livsmedel med Krav/Eko/MSC-märkning når 51 %, en ökning trots minskad tillgång på ekoprodukter. » Uppskattningsvis återkopplas endast ca 50 % av rapporterade avvikelser.
● MEDARBETARE	● God hälsa och hög arbets-tillfredsställelse	<ul style="list-style-type: none"> ● Sjukfrånvaro ● Frisktal 	<ul style="list-style-type: none"> » Sjukfrånvaron har ökat med 1,0 kalenderdagar under året. » Frisktalet har sjunkit med 4 %-enheter sedan föregående år.
	● Ökad delaktighet, ökat medskapande och ansvarstagande	<ul style="list-style-type: none"> ● Systematiskt arbetsmiljöarbete ● Likabehandling 	<ul style="list-style-type: none"> » Målet mäts i en egen undersökning av den årliga uppföljningen av systematiskt arbetsmiljöarbete och likabehandling. Sedan 2016 har värdet försämrats. » I samma undersökning har en förbättring skett avseende likabehandling.
● EKONOMI	● Ekonomisk kontroll	<ul style="list-style-type: none"> ● Driftbudgetföljsamhet ● Kundtid 	<ul style="list-style-type: none"> » ON redovisade en positiv driftbudgetavvikelse på +5,5 mkr, vilket utgör ca +0,4% av nettobudgeten. » För att nå budget i balans ska kundtiden i hemtjänsten utgöra 60 % av den arbetade tiden. Endast 48 % uppnåddes under året.

Ett innehållsrikt år

Ett innehållsrikt år har passerat och förvaltningen har visat sin breda kompetens. Åter igen ett år med fokus på integration och att förenkla för medborgaren i kontakten med förvaltningen.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Midsommarfirande på SFI i Norra Åsum.

Uppdrag

Arbete och välfärdsnämnden har det politiska ansvaret för individ och familjeomsorgen. Nämnden ansvarar för att med utgångspunkt från av kommunfullmäktige fastställda mål förebygga och motarbeta utanförskap genom att bereda förutsättningar för medborgares delaktighet i samhället, främst genom tillgång till arbete, sysselsättningsåtgärder och utbildningsinsatser.

Årets händelser

Kristianstads kommun erbjöd flest extratjänster i Skåne och fick motta 4,6 mkr från regeringen i bonus. Målet på 50 extratjänster nåddes med råge och 151 personer var i anställning vid årets slut.

Arbetet med att sänka utrednings-

tiden för barnavårdsutredningar var lyckosamt och vid årets slut översteg endast tre utredningar den lagstadgade tidsgränsen om fyra månader.

Det har blivit lättare för medborgare att ansöka till vuxenutbildning och studievägledning. All verksamhet har samlats i en ny enhet, Vägledning och antagning.

Förvaltningens sjuktal har fortsatt öka och är ett viktigt fokusområde för 2018.

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

Antalet anmälningar om att barn far illa fortsatte vara hög. Utredningstiderna var långa och överskred fyramånadersgränsen. Under vintern sänkte verksamheten utredningstiderna och vid årets slut var

endast tre utredningar över fyra månadsgränsen. En satsning som gjort att insatser kan sättas in i ett tidigare skede.

Antalet placeringar av barn och ungdomar minskade medan den genomsnittliga placeringstiden ökade. Det tyder på att de ungdomar som placerats haft en svårare social problematik och därför inte kunnat återgå till eget boende eller till föräldrarna.

Familjeservice har etablerat sin verksamhet på Näsby och erbjuder lättillgängliga serviceinsatser.

Försörjningsstödet fortsatte att sjunka under året och verksamheten nådde målet om att fler kommuninvånare skulle vara självförsörjande.

764 ungdomar var anställda som feriearbetare. Ungdomarnas arbete uppmärksammades på många håll i kom-

Sociala jouren bjöd in socialjourer från hela landet för erfarenhetsutbyte och kunskapsinhämtning.

Teamledare i samtal om förvaltningens värdegrund.

Tro på er själva var budskapet när Radovan Javurek, ordförande i arbete och välfärdsnämnden, inlednings-talade på årets kvalitetsdag.

Studie- och yrkesvägledare gör skillnad för unga som är på väg ut i vuxenlivet.

munen och de fick beröm för det goda arbetet de utförde.

En strategi för arbetet med våldsutövare togs fram och förvaltningen beviljades pengar från Länsstyrelsen Skåne till ett projekt för att nå ut till våldsutövare, Sista slaget! Projektet pågår under ett år.

Samarbetet med civilsamhället kring integration utvecklades under året. Kristianstads kommuns integrationsråd slutförde förändringen av systemet med hyresbidrag till kommunens invandrarföreningar till att stödja direkt integrationsfrämjande aktiviteter. Urbana Hembygdsgården var en självklar plats för möten mellan människor och har bidragit till att stärka samarbetet mellan Kristianstads kommun och civilsamhället ytterligare.

UTVECKLING

Det var fortsatt svårt att komma i kontakt med vissa verksamheter via telefon. En mätning av tillgängligheten låg på samma nivå som föregående år.

Arbetet med att utveckla god kvalitet fortsatte. Under året rapporterades 237 avvikelser, något fler än för 2016 (223 avvikelser). Antalet händelser som rapporterats enligt lex Sarah ökade med 22 procent från år 2016 till år 2017.

Antalet inkomna synpunkter minskade med 45 procent i jämförelse med år 2016; från 207 till 113. 76 procent av synpunkterna för år 2017 är beröm, 20 procent klagomål och knappt 4 procent avser förslag.

478 medarbetare, ca 84 procent, fick utbildning om våld i nära relation. Grundkunskaper om våld och känna igen

och våga fråga om våld. Kunskaper för att lotsa medborgare till rätt hjälp.

Arbetet med ensamkommande barn och ungdomar förändrades under året. Fokus gick från omhändertagande till fokus på ungdomarnas förmågor, ansvarstagande och självständighet. Regeringen sänkte ersättningsnivåerna till kommunerna väsentligt under sommaren och verksamheten ställde samtidigt om flera HVB till stödboende som ett led i ungdomarnas etablering på väg mot ett eget boende.

MEDARBETARE

Frisktalen fortsatte att minska, från 60,9 till 59,7, medan sjukfrånvaron planade ut under året.

87 tillsvidareanställda har lämnat sin anställning vid förvaltningen, motsva-

På Väglednings- och lärcentrum kan du träffa en studievägledare och diskutera frågor om allt som rör utbildning.

Synas ungdomsgrupp under Skånes hälsovecka.

Arbetsbasen är en av kommunens verksamheter för arbetsträning.

rande 18 procents omsättning. 15 av de 87 har gått till andra anställningar inom Kristianstads kommun. Av de 72 som lämnat kommunen har 15 personer gått i pension och 24 personer har arbetat i verksamheten för ensamkommande där en högre omsättning varit naturligt under rådande omständigheter. Positivt är att flera medarbetare valt att söka sig tillbaka till förvaltningen.

Upplevd hälsa, arbetstillfredsställelse och aktivt medarbetarskap var områden som alla gav lägre värden jämfört med föregående år. Underlaget för 2017 baseras på svar från 291 medarbetare jämfört med 455 under 2016 och det kan påverka tillförlitligheten i resultatet. Flera större förändringar för förvaltningen genomfördes under året vilket sannolikt är en orsak till försämrat resultat då förändringar skapar viss oro.

EKONOMI

Driftanalys

Arbete och välfärdsnämnden har bedrivit sin verksamhet med ett positivt

helårsutfall om +5,3 mkr under 2017. Prognoserna under hösten visade också på att resultatet skulle bli positivt om ca +5-6 mkr. Resultatet beror framförallt på den positiva kostnadsutvecklingen inom ekonomiskt bistånd som skett under hela 2017.

Investeringsanalys

Investeringsbudgeten förbrukades under året.

Framtiden

Under 2018 kommer förvaltningen att utbilda och stödja nyanlända som idag saknar ett eget hyreskontrakt, att få bostadskontrakt och kunna flytta ut från de kollektiva boenden som de erbjudits vid ankomst till kommunen.

Arbetet intensifieras med att sänka tiden för försörjningsstöd och att kommunmedborgare ska bli självständiga och självförsörjande. Det är nämndens mål att försörjningsstöd inte ska vara en långvarig försörjning.

Under 2018 anpassas verksamheten

för ensamkommande ungdomar efter det regelverk som numera gäller. Antal ensamkommande barn och ungdomar som finns i förvaltningens omsorg sjunker och boendeplatser och medarbetare måste anpassas till den nya situationen.

Arbetet med att utveckla e-tjänster kommer fortsätta under 2018.

En ny överenskommelse med barn och utbildningsförvaltningen skrivs under året angående samverkan i enskilda ärenden och ärende på en mer övergripande nivå.

Arbete och välfärdsnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	316 598	336 765
Kostnader	-756 338	-761 139
Årets resultat	-439 740	-424 374
Budget	445 075	424 644
Driftbudgetavvikelse	5 335	270
Investeringar	995	982
Antal årsarbeten	481	472
Personalkostnadsandel	53 %	49 %

Arbete och välfärdsnämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	● Trygg uppväxt för barn och ungdomar	<ul style="list-style-type: none"> ● Arbeta inom laglighetens ram ● Service insatser/förebyggande arbete ● Anhörigperspektiv ● Internt resultat 	<ul style="list-style-type: none"> » Andel utredningar som avslutats inom 120 dagar alternativt inom förlängd utredningstid, 48 % (Ensamkommande) 42 % (Barn och ungdom). » Andel anmälningar enl. SoL 14:1 som förhandsbedömts inom 14 dagar – 75,5 %. » 161 barn har omfattats av föräldrautbildning. » Resultaten för enheterna är varierande gällande positivt upplevd förändring efter avslutad insats.
	● Självförsörjande befolkning i arbetsför ålder	<ul style="list-style-type: none"> ● Andel av kommuninvånarna i åldern 18-65 som inte uppbär försörjningsstöd ● Avslutsorsaker ekonomiskt bistånd ● Avslutsorsaker för individer i arbetsmarknadsåtgärder ● Avslutsorsaker för individer i utbildningar ● Integrationsperspektiv ● Samverkan internt och externt 	<ul style="list-style-type: none"> » 95,44 % av befolkningen i åldern 18-65 år uppbär inte försörjningsstöd (2016: 95 %). » De positiva avsluten efter arbetsmarknadsåtgärder har ökat i jämförelse med 2016. » 2016 hade 80 % ett arbete/studier 6 månader efter avslut, för 2017 var värdet 82 % » Andelen SFI deltagare med positiva avslutsorsaker har ökat. 2016: 94 % och 95 % 2017. » I december deltog motsvarande 5,7 % i en arbetsmarknadsåtgärd (Mål 6,8 %).
	● Drog- och missbruksfri befolkning	<ul style="list-style-type: none"> ● Anhörigperspektiv ● Internt resultat 	<ul style="list-style-type: none"> » Anhörigtjänst vakant. » Den positivt upplevda förändringen är inom intervallet 85-100 %.
	● Förebygga och motarbeta social oro	<ul style="list-style-type: none"> ● Samverkan internt och externt 	<ul style="list-style-type: none"> » Exempel på projekt är Åga rum – Kreativa platser, Familje-coach, Tidig matchning, Föräldrakrullorna – Ålskade Barn, Kompis Sverige och Plats för engagemang.
● UTVECKLING	● God tillgänglighet utifrån medborgarnas perspektiv	<ul style="list-style-type: none"> ● Synpunktshantering ● Telefonmätningar ● Dygnet runt myndighet ● Väntetider till insats 	<ul style="list-style-type: none"> » Färre antal synpunkter än föregående år. » Ingen förändring. » Utreder möjligheter till e-tjänster. » Öppenvården har hög tillgänglighet. Ingen kö till SFI.
	● Ett kvalitets-/resultat-inriktat ledarskap	<ul style="list-style-type: none"> ● Att förvaltningen har kvalitets- och resultatarbetet i fokus 	<ul style="list-style-type: none"> » Teamledarutbildning. Handlingsplan framtagen utifrån genomlysning med punkter. Kunddialog.
	● Förbättra samarbetet med näringslivet	<ul style="list-style-type: none"> ● Ny plattform för dialog kring arbetsmarknadsfrågor för förvaltningens målgrupper 	<ul style="list-style-type: none"> » En plattform är skapad för dialog.
● MEDARBETARE	● God hälsa och hög arbetstillfredsställelse bland medarbetarna	<ul style="list-style-type: none"> ● Medarbetarenkät ● Frisktal 	<ul style="list-style-type: none"> » Nöjd medarbetarskapsindex har sjunkit jmf med 2016 från 4,74 till 4,13. » Minskar från 60,9 (2016) till 59,7 (2017).
	● Attraktiv arbetsgivare	<ul style="list-style-type: none"> ● Personalomsättning 	<ul style="list-style-type: none"> » Personalomsättningen uppgår till 18 %. Jämförelse med föregående år inte möjlig då beräkningssätten skiljer.
	● Aktivt medarbetarskap	<ul style="list-style-type: none"> ● Medarbetarskapsindex 	<ul style="list-style-type: none"> » Minskar från 4,72 (2016) till 4,13 (2017).
● EKONOMI	● Kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> ● Budgetföljsamhet ● Effektivt prognosverktyg 	<ul style="list-style-type: none"> » Helårsresultat +5,3 mkr (1 % avvikelse). » Budgetansvariga har fått utbildning i ekonomistyrning. Upparbetat struktur finns.
	● Säkerställa långsiktig ekonomisk planering	<ul style="list-style-type: none"> ● Omvärldsbevakning 	<ul style="list-style-type: none"> » Planen har reviderats och uppdaterats.

Göra rätt från början

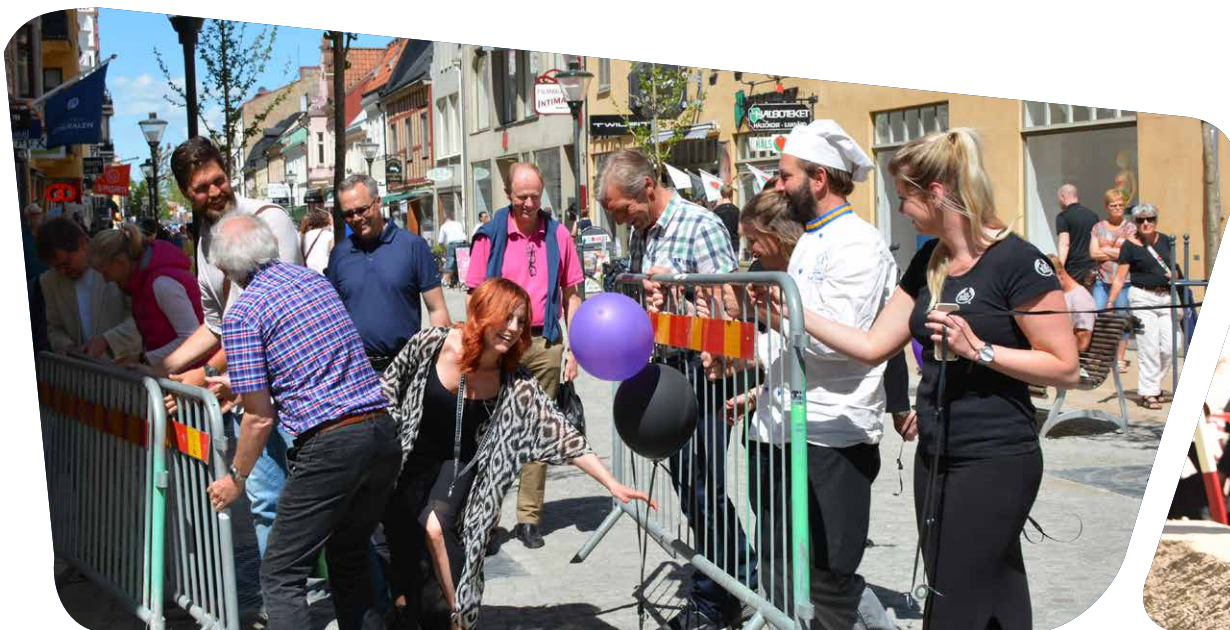
Många skolor, vattenverk, reningsverk och andra byggnader börjar bli till åren. Teknik och material är uttjänt och flera äldre konstruktioner visar allvarliga brister. Därför arbetar C4 Teknik nu i en intensiv investeringsfas. Att bygga rätt kräver planering och kunskap, men också dialog och samarbete för att det ska passa användarna och dem som påverkas i närområdet.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Östra Storgatan återinvigs efter att gatan rustats upp med nya VA-ledningar, möblering och markvärme.

Uppdrag

Tekniska nämnden svarar genom C4 Teknik för utveckling, byggnation och förvaltning av kommunens allmänna platser och byggnader. Nämnden har även uppdraget att ordna vatten- och avloppsförsörjning (VA) och är väghållningsmyndighet för de kommunala vägarna.

Årets händelser

Skolbyggnationer karaktäriserar 2017. Lingenässkolan på Näsby och Kulltorpskolan är stora projekt som påbörjats under året. Två nya förskolor, Uddegårdens förskola på Söder och Svalans förskola på Vilan, har också påbörjats.

I Åhus har Sännaskolan rivits för att ge plats åt en helt ny skolbyggnad som byggs under 2018. Utöver nybyggena

pågår åtgärder på ett flertal befintliga skolor för att rätta till 60- och 70-talskonstruktionerna, som dras med fukt- och mögelproblem.

På fritidssidan har förvaltningen påbörjat en ombyggnad av Kantarellbadet och på Kristianstads Arenaområde har driftpersonalen fått bekanta sig med bland annat den nya hybridgräsplanen, som tas i drift våren 2018.

I Åhus har lekplatserna setts över. En stor ny lekplats med borgtema har byggts vid skeppsbron och ytterligare en ny lekplats har byggts på Äspet. Vid Basilikastigen har en ny hundrastgård anlagts.

I Tivoliparken påbörjades bygget av en ny scen, som ska erbjuda bra förutsättningar för musikarrangemang i parken. Scenen blir klar sommaren 2018.

I Östra Storgatan och Västra Vallgatan

har VA-ledningarna bytts ut. Projekten kräver detaljerad planering eftersom många verksamheter runt omkring är beroende av tillgänglighet under byggtiden. Gatorna har sedan rustats upp med ny möblering och anpassade höjder mot butikerna. Östra Storgatan har även fått uppskattad markvärme.

Fundationsvägen i Hammar och Ängamöllans nya företagsområde är två stora och viktiga nyanläggningsprojekt för infrastrukturen i Kristianstad som har avslutats under året.

De milda vintrarna fortsätter. Pengarna som kan sparas in omfördelas till planerat underhåll.

C4 Teknik jobbar för att engagera fler aktörer i frågor som ligger medborgarna nära. Exempelvis genom arbetsmarknadspolitiska program inom gaturen-

Tivoliparkens entré har stensatts och fått nya planteringar.

Längs Ållingavägen har vattenledningar bytts och gatan får ny utformning.

Bygget av Lingenässkolan påbörjades med en förstaspadtagsceremoni.

hållning och grönyteskötsel. Konceptet har blivit mycket uppskattat. Ett annat exempel är att engagera företag i sina närområden. Två stora lokala företag stannade sin produktion under varsin dag för att hjälpa till att plocka skräp, vilket resulterade i att över 10 000 liter extra skräp har kunnat rensas bort från stranden och naturen.

Under hösten har kokningsrekommendation för dricksvattnet utfärdats i både Rickarum och Maglehem, där den senare varade i hela 68 dagar. Källorna till problemen är identifierade och händelserna föranleder ett antal förbättringsåtgärder i teknik – men även i informationshantering.

Kommunalt vatten och avlopp byggs ut till orterna Ekestad och Horna. I Ekestad har entreprenaden pågått för

fullt under året och i Horna har projektet startats upp med projektering och möten med de nya abonnenterna.

Tollarp har fått ett nytt modernt vattenverk med UV-ljus- och kolfilterrening. Verket är en del i att bygga bort de föråldrade vattenverken runt om i kommunen. Där det inte byggs nya verk uppgaderas de befintliga genom teknikbyte och uppsäkring av reservoarerna.

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

C4 Tekniks NKI förbättrades från 53 till 56 och antalet trafiksäkra gång- och cykelpassager ökades med sex stycken under året. Det ger två gröna indikatorvärden.

Det är viktigt för medborgarnas

närmiljö att reningsverken renar det avlopp som släpps ut i vattendragen. Alla reningsverk klarade sina riktvärden, förutom Rickarum och Linderöd. Indikatorvärdet blir därför rött. Under 2017 har Rickarums reningsverk byggts om, för att kunna klara riktvärdena i framtiden.

UTVECKLING

En viktig utveckling mot ett hållbart samhälle är att öka andelen förnyelsebar energi i byggnaderna. Förvaltningen har under flera år gjort stora investeringar och det har på senare år varit svårt att hitta ytterligare förbättringspunkter. Med ett nytt avtal som innebär förnyelsebar el så kunde andelen öka från 91 procent till 96 procent. Det ger ytterligare ett grönt indikatorvärde.

VA-ledningsnätet är gammalt och be-

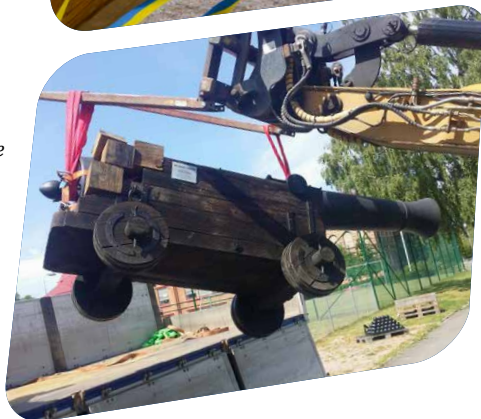
Ett utemuseum har iordningställt på Äspet i Åhus.

Under sommaren hade 94 ungdomar feriearbete hos C4 Teknik och hjälpte till med gatuhållningen.

Bastion Konungen har restaurerats i samarbete med militärhistoriska sällskapet.

C4 Teknicks VA-avdelning ser över behovet av ledningsutbyte.

höver bytas ut. Därför har förvaltningens mål varit att byta minst tre kilometer befintlig vattenledning under 2017. 4,2 km vattenledning byttes, så indikatorvärdet blir grönt.

Indikatorvärdet för tjänligt dricksvatten blir rött på grund av det otjänliga dricksvattnet i Rickarum och Maglehem under hösten.

MEDARBETARE

Frisktalet för C4 Teknicks medarbetare blev 70 procent för 2017. Det visar andelen medarbetare som inte har haft sjukfrånvaro – eller har varit sjuka max fem dagar – under året. Sjuktalet ökade med 0,5 dag per medarbetare jämfört med 2016 till 11,8 dagar per medarbetare.

EKONOMI

Driftanalys

Den skattefinansierade rambudgeten har överskridits med -0,9 mkr och det ger gult indikatorvärde. Anledningen är en akutåtgärd mot fukt och mögel i en fastighet på Österäng. VA-verksamheten

visar ett positivt verksamhetsresultat på +0,5 mkr, så indikatorvärdet blir grönt. Den främsta anledningen är fler exploateringsområden för nybyggnation och en fördelaktig räntejustering.

Investeringsanalys

Genomförandegraden för investeringarna blev totalt 82 procent, vilket ger gult indikatorvärde. Tidsförskjutningar i skolprojektet Lingenässkolan och VA-utbyggnaden för Yngsjöstrand är anledning till det låga utfallet.

Den genomsnittliga avvikelsen från antagna anbud uppgick till 6,8 procent, vilket ger gult indikatorvärde.

Framtiden

2019 innebär investeringar på över en miljard kronor. Flertalet nya skolor, ombyggnad av Centrala reningsverket och ett nytt vattenverk i Gärds Köpinge är några tongivande projekt. Effektiva arbetsätt, samarbeten, sociala engagemang och årlig justering av VA-taxorna blir viktiga steg mot att utveckla och

underhålla infrastrukturen – en ofta osynlig men kritisk del av Kristianstads tillväxt.

Tekniska nämnden – C4 Teknik		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	837 912	807 038
Kostnader	-940 018	-916 743
Årets resultat	-102 106	-109 705
Budget	101 230	111 458
Driftbudgetavvikelse	-876	1 753
Investeringar	338 308	209 574
Antal årsarbeten	284	281
Personalkostnadsandel	15 %	15 %

Tekniska nämnden – vatten och avlopp (VA)		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	178 887	178 671
Kostnader	-178 441	-183 703
Årets resultat	446	-5 032
Budget	0	0
Driftbudgetavvikelse	446	-5 032
Investeringar	135 348	109 918

Tekniska nämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	● Nöjda och stolta medborgare	● Fortsatt förbättrad dialog mot företag och medborgare (mäta TNs ansvarsområden) i SKLs öppna jämförelser vartannat år och Insikts tertialuppföljning	» Värdet 2017 är 56 jämfört med 2016 års värde som var 53. Målet uppfyllt, indikatorvärde grönt.
	● Aktiva insatser för hållbar miljö	● Godkänd rening av avloppsvatten ● Andel förnybar energi för uppvärmning av kommunala lokaler jämfört med 2016	» Alla reningsverk utom två klarade rikt- och gränsvärdena (Linderöd och Rickarum). » Andel förnybar energi uppgår till 96 % av total förbrukning, en ökning med 5 %-enheter.
● UTVECKLING	● Förbättrad infrastruktur	● Öka antalet trafiksäkra gc-passager ● Säker vattenleverans (byta km ledningsnät) ● Tjänligt dricksvatten (minska antalet otjänliga vattenprov)	» Antalet trafiksäkra gång- och cykelpassager har ökat med sex stycken under 2017. Målet uppfyllt, indikatorvärde grönt. » Förnyelse vattenledningar uppgår till 4,2 km under 2017. Indikatorvärde grönt. » 16 otjänliga vattenprov har identifierats under 2017. Två inom ramen för ordinarie egenkontroll, ett i Rickarum och ett i Maglehem.
● MEDARBETARE	● God hälsa och hög arbetstillfredsställelse	● Frisktal ● Sjukfrånvaro	» Frisktalet för 2017 landade på 70 %. Frisktalet visar andelen medarbetare som inte haft sjukfrånvaro, eller har varit sjuka max fem dagar under året. Detta ger grönt i styrtalet. » Sjuktalet ökade med 0,5 dag per medarbetare jämfört med 2016 och landar på 11,8 dagar/medarbetare. Detta ger gult i styrkortet.
● EKONOMI	● Ekonomisk kontroll	● Genomförandegrad för investeringarna ● Skattefinansierad driftbudgetföljsamhet ● Taxefinansierad driftbudgetföljsamhet ● Avvikelse från antagna anbud för under året färdigställda investeringsprojekt >5 mkr	» Genomförandegraden av investeringar blev 82 %, vilket ger gult i styrkortet. » På den skattefinansierade sidan blev det en negativ budgetavvikelse på -0,9 mkr. Indikatorvärde gult. » VA-verksamheten visar ett verksamhetsresultat med +0,5 mkr. » Den genomsnittliga avvikelsen från antagna anbud uppgår till 6,8 %, vilket motsvarar gult indikatorvärde.

Sommarsuccé med 30-årsjubilerande C4-lägret och späckat sommarlovsprogram

C4-lägrrets 30-årsjubileum inledde en stark och samordnad sommarsatsning. Akrobatik, cirkuskonster och hap-penings, spontanidrott, simskolor, strandutflykter och bollsporter, lek och filmskapande stod på programmet när kommunens lovlediga barn och ungdomar erbjöds gratis sommarlovsaktiviteter.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Glada miner hos deltagare och lägerchef Peter Isacson när 30-årsjubilerande C4-lägret drar igång.

Uppdrag

Kultur- och fritidsverksamheten spelar en viktig roll i skapandet av ett framtidsinriktat och attraktivt Kristianstad. Verksamheten präglas av helhetstänkande, har ett starkt folkhälsoperspektiv och är en spjutspets för demokratiska värden.

Verksamheten bedrivs under miljö-mässigt goda former och har ett öppet och professionellt bemötande av brukare och kunder. Barn och ungdomar är en prioriterad grupp.

Årets händelser

C4-lägret, en omtyckt sommarlovsstart för många, fyllde 30 år! Lägerchef sedan

lika många år, kultur- och fritidsförvaltningens Peter Isacson, fick 569 barn och ungdomar samt 180 feriearbetande ungdomar att hänge sig åt olika idrottsaktiviteter under nio fullmatade dagar.

Satsningen på gratis sommarlovsaktiviteter erbjöd ett omfattande program för barn 6-15 år. Kristianstads kommun fick 2,4 mkr, beräknade på andelen hushåll med försörjningsstöd, för att stimulera flickors och pojkars deltagande, främja integration och skapa kontaktytor mellan barn med olika social bakgrund.

I juni invigdes spontanidrottsplatsen på Vilans idrottsplats, en satsning med bäring på barn och ungdomar, integration och jämställdhet. Spontanidrotts-

platsen, med konstgräsytta, hinderbana, beachvolleyplan och utegym, möjliggjordes genom samarbete mellan Kristianstads kommun, Kristianstads DFF och Skåneidrotten med medel från Riksidrottsförbundet. Spontanidrottsplatsen och KDFP lockade under sommaren nyfikna, stora som små, till samvaro och aktiviteter.

På Kristianstads teater presenterade Underhållningspatrullen musikalen Chess, en kritikerrosad publiksuccé med genomslag långt utanför kommungränsen. Kristianstad stärkte sin position som musikalsstad. 16 500 besökare till höstens 47 föreställningar vittnar om en storsatsning som gick hem.

Fullsatt när prisade författaren Johannes Anyuru inleder Gränslös Bokfestival.

Matilda Alborn och Alsham band tackar för en glittrande kulturgala.

Schack matt för publiksuccén Chess på teatern.

Biblioteket poppar upp på Galleria Boulevard.

Poesiläsning under bokfestivalens inledningskväll.

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

En bidragsutredning genomfördes för kartläggning av föreningsbidrag och lokalsubventioner. Utredningen visade skillnader i fördelning av bidrag till föreningar som bedriver verksamhet i kommunala idrottsanläggningar och föreningar som bedriver verksamhet i föreningsdrivna anläggningar. Utredningen är underlag för en inledd översyn av bidragsfördelning.

Antalet deltagande barn i Kulturnyckeln, kulturupplevelser i förskola och grundskola, ökade. Programmen för förberedelseklasser slog väl ut och deltagandet var högt. Kulturhuset Barbacka fortsatte utvecklingsarbetet med normkreativitet, bland annat med killar och dans. Pridefestivalen, där kultur & fritid medverkade, lockade många att manifesteras allas lika värde.

Biblioteken erbjöd språkcaféer, tog initiativ till kommunens första eMedborgarvecka för digital delaktighet och hade premiär för Kristianstads första pop up-biblioteket, då biblioteket poppade

upp i Galleria Boulevard för biblioteks-service och möten utanför biblioteket. I verksamheterna fortsatte det integrationsfrämjande arbetet, liksom inom föreningslivet, där särskilda bidragsmedel avsatts.

Kultur- och fritidsförvaltningens och omsorgsförvaltningens framgångsrika samarbete med kultur för äldre dokumenterades och filmen premiärvisades i juni. Samarbete fortsatte på idrotts- och fritidsområdet med Senior Sport School och biblioteket inledde ett utvecklingsarbete med omsorgens mötesplatser.

UTVECKLING

Nybyggnation och omdaning av Kristianstads Arenaområde gick vidare, huvudarena med läktarbyggnad och hybridgräsplan kom på plats. Renovering av friidrottsdelen fortsätter 2018. Även upprustning av lokaler och omklädningsrum i källaren på Kristianstad Arena inleddes. Processen med nytt badhus gick under året in i en operativ planerings- och projekteringsfas med ett omfattande underlags- och analysarbete.

Kristianstad Arena lockade rekordmånga besökare, ca 430 000 personer.

IFK:s starka hemmapublik utgjorde en del och IFK gjorde inte supportrarna besvikna då laget tog sitt tredje raka SM-guld! Arenan hade ett fullbokat år, med cuper, tävlingar och matcher samt evenemang som lockade stor publik.

Även kulturinstitutionerna redovisade starka besöksiffror. Årets bokfestival, med temat Gränslöst, bjöd på möten och upplevelser utöver det ordinarie med författare som inte följer gängse genregränser eller stryker sina läsare med hårs. I Kulturkvarteret gav satsningar på samverkan ökad genbredd, med till exempel Arab Film Festival, Familjelördagar och Snackbar. Kulturgalan genomfördes för tredje året med utdelning av priser och stipendier. Kommunens kulturpris gick till silversmeden Björn Flygare och kulturstipendiet gick till danseleven Nicole Olguin Jönsson.

MEDARBETARE

Sjukfrånvaron hamnade på 12,36 dagar i snitt per tillsvidareanställd. Arbetstidsförläggning och arbetsmiljö har stått i fokus på teatern. Införande av heltid för alla tillsvidareanställda på biblioteket sköts fram till 2018.

EKONOMI

Driftanalys

Driftbudgeten redovisade ett överskott på 0,2 mkr. Tivolibadet gjorde ett litet underskott, 41 tkr, tack vare åtstramade kostnader, omfördelning inom ram samt erhållen grundhyra för Friskvårdshuset. Friluftsbadens personalkostnader gav ett underskott på 279 tkr. Även Barbacka, biblioteksverksamheten och teatern visar underskott, till stor del på grund av obalans i personalbudgeten. Överskott på övergripande verksamhet, främst utifrån en vakant tjänst, balanserar underskotten.

Investeringsanalys

Investeringsbudgeten visade ett överskott på 6 mkr. Ombudgetering av överskjutande medel begärs på grund av att kostnad för ny bokbuss belastar budgeten först 2018. Även gradängen på Barbacka är upphandlad, men kommer på plats nästa år. Resterande överskott är avsatta medel för teknik till Kulturkvarteret och teatern. Dessa upphandlingar hann inte avslutas innan årsskiftet.

Framtiden

Satsningen på jämställdhet inom idrotten, där bland annat kvinnligt ledarskap sätts i fokus, kompletteras med jämställdhetsatsning på kulturområdet där pojkar är i minoritet.

Utveckling av nya miljöer och lokaler för eget skapande/utövande utifrån nya behov är en framtidsfråga som handlar om inkludering, samverkan och finansiering.

Kultur- och fritidsnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	20 886	21 422
Kostnader	-217 422	-217 098
Årets resultat	-196 536	-195 676
Budget	196 780	195 184
Driftbudgetavvikelse	244	-492
Investeringar	4 979	2 654
Antal årsarbeten	76	74
Personalkostnadsandel	19 %	19 %

Spontanidrottsplatsen invigs med lek, samvaro och en grillad med bröd.

Regnbågsfärger när Pride firas i Tivoliparken.

Här övas det på svenska – språkcafé på biblioteket.

Sommarlovsaktivitet, cirkus på Gamlegården.

Akrobatik och jonglering i årets sommarlovsaktiviteter.

Kultur- och fritidsnämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	● Nöjda medborgare	<ul style="list-style-type: none"> ● Brukarundersökningar ● Besökstal kulturinstitutioner ● Besökstal arenan 	<ul style="list-style-type: none"> » Genomförd ang. bokningar och bidrag. » Besökstal för kulturinstitutionerna var över 500 000. » Arenans besökstal var 430 000.
	● Skapa fler och nya aktiviteter för barn och ungdomar	<ul style="list-style-type: none"> ● Deltagartillfällen aktivitetsstöd ● Spontanidrottsplats Vilans IP ● Antal nya ungdomsprojekt via "en snabb slant" ● Andel elever som deltar i Kulturnyckeln av total målgrupp ● Antal besök fritidsgårdar ● Deltagare C4-lägre och Kulturlägre 	<ul style="list-style-type: none"> » 37,3 deltagartillfällen per invånare i åldern 7-20 år, en ökning från föregående år. » Spontanidrottsplatsen invigd i juni. » 1 beviljat projekt för "en snabb slant". » Drygt 70 % av eleverna deltog. » 12,9 besök/invånare i åldern 10-18 år. » 569 deltagande barn på C4-lägre och 119 på Kulturlägre.
	● Ett jämlikt kultur- och fritidsliv	<ul style="list-style-type: none"> ● Procentuella deltagartillfällen flickor aktivitetsstöd ● Unika deltagare pojkar och flickor aktivitetsstöd ● Procentuella besök fritidsgårdar flickor ● Barnkonventionen ● Kultur och fritid för äldre ● Antal föreningsprojekt integration ● Tillgänglighetsperspektiv 	<ul style="list-style-type: none"> » 44,3 % av deltagartillfällena genomfördes av flickor. » 4,7 procentenheters skillnad mellan könen. » 24,5 % av besök fritidsgårdar var flickor. » Delaktighet och dialog inom barn- och ungdomsverksamheten genomförd där barns perspektiv säkerställts. » Samarbeta och dialog med omsorgsförvaltningen pågår. » 11 beviljade integrationsbidragsprojekt. » Kartläggning av information kulturinstitutioner pågår.
	● Förstärka bibliotekens roll som mötesplats för kultur, information och demokratifrågor	<ul style="list-style-type: none"> ● Antal besökare på stadsbiblioteket ● Antal program, exkl. stadsbiblioteket ● Utlåning ● Besök på Snoka, den digitala portalen till SKNO-biblioteken 	<ul style="list-style-type: none"> » Antal besökare 175 486. » Antal program: 377. » Utlåningen på biblioteken uppgick till 530 828 utlån, vilket är en minskning för föregående år. » Besöken på Snoka uppgick till 290 745 (för hela Skåne Nordost).
● UTVECKLING	● Innehållsutveckling Kulturkvarteret	<ul style="list-style-type: none"> ● Antal program på Kulturkvarteret inkl. stadsbiblioteket ● Besökstal 	<ul style="list-style-type: none"> » 579 program. » 46 232 besökare till program.
	● Kristianstad ska ha en tydlig idrotts- och kulturprofil	<ul style="list-style-type: none"> ● Antal evenemang med regionalt, nationellt och internationellt genomslag 	<ul style="list-style-type: none"> » 4 internationella idrottsevenemang, 6 nationella idrotts-evenemang, 14 regionala kulturevenemang.
	● Kristianstad som ledande friluftskommun	<ul style="list-style-type: none"> ● Ny badplan ● Nätverk friluftsliv 	<ul style="list-style-type: none"> » Diskussioner pågår och inventering har genomförts. » Plan för utveckling av friluftsliv med andra förvaltningar är inledd.
● MEDARBETARE	● God hälsa och hög arbetstillfredsställelse	<ul style="list-style-type: none"> ● Frisktal ● Sjukfrånvaro 	<ul style="list-style-type: none"> » Frisktal: 71,62 %. » Sjukfrånvaro: 12,36 dagar i snitt för tillsvidareanställda medarbetare.
	● Ökad delaktighet, ökat medskapande och ansvarstagande	<ul style="list-style-type: none"> ● Kompetensplaner 	<ul style="list-style-type: none"> » Påbörjat arbete med kompetensplaner för badverksamheten.
● EKONOMI	● Budgetrespekt	<ul style="list-style-type: none"> ● Budgetföljsamhet ● Genomförandegrad investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> » Driftbudgeten redovisar ett överskott på 244 tkr, till största delen beroende på att badverksamhetens budget visar ett markant bättre resultat. Överskott på central verksamhet täcker upp för enheternas underskott. » Investeringsbudgeten visar ett överskott på 6 mkr, gäller ej avslutade upphandlingar för större investeringar; bokbuss, gradäng och teknik kulturinstitutioner.
	● Ekonomiskt och miljömässigt hållbara anläggningar och arbetssätt	<ul style="list-style-type: none"> ● Beläggningsgrad stora idrottshallar 	<ul style="list-style-type: none"> » Beläggningsgrad 85,54.

Byggboom och digitalisering

Nya digitala lösningar har öppnat upp för nya sätt att engagera och aktivera medborgare i kommunens samhällsbyggnadsprocess. Med fokus på tillväxt, hållbarhet och ökat bostadsbyggande har 2017 resulterat i fler nya bostäder än tidigare.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Illustration över kvarter F i Hammar.

Arbete med detaljplanering.

Illustration över nya Sännaskolan i Åhus.

Uppdrag

Byggnadsnämnden har det politiska ansvaret för plan- och byggfrågor i kommunen, samt för kommunens mätverksamhet, kartframställning och geografiska informationsverksamhet. Nämnden ansvarar även för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Årets händelser

Under 2017 har det varit något av en byggboom i kommunen. Det syns framförallt i antalet inkomna ärenden och i antalet startbesked. Såväl antalet planärenden som byggärenden och lantmäteriförrättningar har överträffat alla prognoser.

Digitalisering är något som ligger i tiden. Under året har flera nya digitala lösningar tagits fram med syftet att dels snabba på ärendehantering, men också för att underlätta för medborgaren att ta till sig information från verksamheten.

Bland annat kan nämnas olika kartlösningar, e-tjänster och nya webb lösningar.

Ytterligare ett viktigt steg mot en lättbegriplig och tillgänglig samhällsbyggnadsprocess är arbetet med digital visualisering. Under året har en förstudie påbörjats för att identifiera så väl utmaningar som vilka möjligheter som finns för digital visualisering på marknaden idag. Förstudien kommer att avslutas i början av 2018.

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

Service och bemötande är två ledord som ska genomsyra allt arbete. Medborgarna förväntar sig att få snabba, korrekta och tydliga svar på sina frågor. För att bemöta förväntningarna arbetar förvaltningen bland annat med att ta fram e-tjänster, enkel och tydlig webbaserad information och inte minst med det personliga mötet. Uppsatta mål för 2017 kommer att vara helt eller delvis uppfyllda.

UTVECKLING

Målen för verksamhetsutveckling går hand i hand med målen för medborgare. Antalet beviljade lov- och anmälningsärenden har varit mycket högt och cirka 1 500 ärenden har hanterats under året.

Trots ett stort inflöde av ansökningar så är handläggningstiderna för lov- och anmälningsärenden korta. Medelvärdet för året ligger på 23 dagar, vilket är en bra bit under det lagstadgade kravet.

Miljöfrågor är också en viktig del i nämndens arbete och den långsiktiga målsättningen är att den bebyggda miljön ska uppfylla de lokala miljömålen. Under året har ett arbete pågått med att fastställa vilka kriterier som ska ingå i begreppet hållbar planering samt implementera dessa i de dagliga arbetsprocesserna.

Uppsatta mål kommer helt eller delvis att uppfyllas dock med ett undantag. Satsningen på att planlägga för 600 nya byggrätter för bostäder har inte kunnat uppnås. Anledningen är bland annat

Nya digitala lösningar medför nya sätt att engagera medborgarna.

Medarbetare på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Inmätning av fjärrvärmeledningar på Näsby.

att tidigare påbörjade planer behövde fullföljas och att ett antal planer rörande bostäder bedöms bli klara först efter årsskiftet. Målsättningen beräknas däremot att uppfyllas som ett genomsnitt sett över en treårsperiod.

MEDARBETARE

Målsättning är att vara en stolt organisation där medarbetarnas delaktighet och medskapande är en av grundstenarna. För att uppnå det målet behövs ett bra arbetsklimat och en stimulerande arbetsmiljö. Under året har en arbetsmiljöpolicy antagits och en handlingsplan har upprättats utifrån den. Flera personalsociala aktiviteter har genomförts under året. Årets arbetsmiljöpris för Kristianstads kommun tilldelades en av avdelningarna på förvaltningen, Lantmäteriavdelningen.

Antalet sjukdagar per medarbetare och år har minskat från 22 till 12 dagar.

EKONOMI

Driftanalys

Verksamheten har genomförts inom givna ekonomiska ramar. Den höga andelen inkommande ärenden samt ett antal vakanta tjänster medförde ett driftbudgetöverskott på ca +3,2 mkr.

Investeringsanalys

Investeringsbudgeten kunde inte användas fullt ut under året. En av anledningarna var att vissa upphandlingar skjuts fram till 2018.

Framtiden

Medborgarnas krav på digitala lösningar kommer inte att avta och verksamheten står inför flera digitala utmaningar. Digitaliseringen av bland annat planprocessen och bygglövsprocessen kommer att ställa stora krav inte bara på verksamhetssystemen utan även på nya arbetsprocesser. Hög servicenivå, rätts-säker handläggning och korta handlägg-

ningstider ska precis som tidigare år vara tongivande för verksamheten, men nu med hjälp av nya digitala verktyg.

Under 2018 kommer även projektet med att visualisera samhällsbyggnadsprocessen att fortsätta. Även här är digitalisering nyckeln till framgång. Målsättningen är inte bara att på nytt sätt visa den fysiska planeringen utan också att göra det enklare för medborgarna att bli delaktiga i arbetet med den övergripande samhällsplaneringen.

Byggnadsnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	34 148	34 222
Kostnader	-47 602	-47 451
Årets resultat	-13 454	-13 229
Budget	16 642	16 339
Driftbudgetavvikelse	3 188	3 110
Investeringar	1 139	1 108
Antal årsarbeten	55	55
Personalkostnadsandel	66 %	61 %

Byggnadsnämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	<ul style="list-style-type: none"> ● Social hållbarhet lyfts fram i verksamheten 	<ul style="list-style-type: none"> ● Social hållbarhet har lyfts fram i beslut ● Information på andra språk än svenska på de mest frekventa frågorna 	<ul style="list-style-type: none"> » Arbete har påbörjats i samband med FÖP Kristianstad för att ta fram metoder för att belysa och uppnå målsättningen. » Översättning kommer att göras.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Integrera ekosystemtjänster vid beslut och ställningstaganden i samband med exploatering och etableringar 	<ul style="list-style-type: none"> ● Värdet av ekosystem har integrerats i beslut 	<ul style="list-style-type: none"> » Arbete påbörjats för att uppnå målsättningen om att integrera ekosystemtjänster i beslut och ställningstaganden i samband med exploateringar och etableringar.
● UTVECKLING	<ul style="list-style-type: none"> ● Planberedskap som möter kommuninvånarnas behov, demografiska utveckling och främjar befolknings-tillväxt 	<ul style="list-style-type: none"> ● Antagna lägenheter i planberedskap ● Samarbetet inom samhällsbyggnadsprocessen har utvecklats jämfört med 2016 	<ul style="list-style-type: none"> » Antalet kommer att uppnås utslaget på två år. » Utveckling av samhällsbyggnadsprocessen pågår.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Den bebyggda miljön ska uppfylla de lokala miljömålen om en hållbar bebyggd miljö 	<ul style="list-style-type: none"> ● Tillsyn på inomhusmiljö i skolor och förskolor ● Kriterier ska fastställas för vad som ska ingå i begreppet hållbar planering och metod för att arbeta med hållbara stadsdelar och bostadsområden 	<ul style="list-style-type: none"> » Pågår. » Ska påbörjas.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Smidig och rättssäker handläggning. 	<ul style="list-style-type: none"> ● NKI, företagsklimat ska vara högre jämfört med 2016 ● Utveckla ett antal e-tjänster ● Mer än 80 % av överklagade ärende ska fastställa nämndens beslut ● Den genomsnittliga handläggningstiden för prövning av lovärenden ska understiga 3,5 veckor, efter att kompletta handlingar inkommit ● Leveranstiden för prioriterade lantmäteriförrättningar ska understiga 5 månader i medel 	<ul style="list-style-type: none"> » Ökning från ett NKI-värde på 64 till 73. » E-tjänster på gång. » Bedöms uppfyllas. » Medianvärdet är 16 dagar. » Överstiger målsättning p.g.a. hög ärendevolymer och vakant tjänst.
● MEDARBETARE	<ul style="list-style-type: none"> ● Stolt organisation med högt medskapande 	<ul style="list-style-type: none"> ● Förbättringsarbete enligt handlingsplaner inom SAM och medarbetarenkät ● Genomför personalsociala aktiviteter ● Profilskapande och utåtriktade aktiviteter genomförs ● Frisktalerna ska öka jämfört med 2016 ● Sjuktalet ska minska jämfört med 2016 ● Processutveckling ska fortsätta 	<ul style="list-style-type: none"> » Arbetsmiljöpolicy antagen, aktiviteter genomförda enligt plan. » Aktiviteter genomförda. » Planeras i samband med Framtidsveckan. » Resultat fram till och med oktober 2017. » Minskat med 2,8 dagar. » Arbetet med processutveckling fortgår.
● EKONOMI	<ul style="list-style-type: none"> ● Genomföra planerad verksamhet inom budgetram 	<ul style="list-style-type: none"> ● Uppföljning av verksamhetsplan/budget sker till nämnden ● Genomförandegrad av investeringar mer än 90 % ● Genomförandegrad av verksamhetsplan och budget mer än 90 % 	<ul style="list-style-type: none"> » Budgetuppföljning sker varje månad. Uppföljning av verksamhetsplan inte genomförd under våren. » Planerad förskjutning av investeringar till 2018. » Verksamhetsplan genomförs mer än 90 %.

Friskt vatten och kemikaliesmart vardag

Under 2017 har miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete inriktats på att säkra ett friskt vatten och skapa en kemikaliesmartare vardag.

Måluppfyllelse

- Medborgare
- Utveckling
- Medarbetare
- Ekonomi

Teckenförklaring

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

Tillsyn – kemikaliesmarta förskolor.

Provtagning av mindre vattendrag.

Uppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har det politiska ansvaret för kommunens miljö- och hälsoskyddsarbete. Det innebär tillsyns- och informationsansvar samt miljöstrategiskt arbete.

Årets händelser

Inom fokusområdet Friskt vatten har bland annat en inventering av djur- och växtliv i Hanöbukten genomförts, liksom en undersökning av mikroplaster i havet. Därtill har det inom miljötillsynen gjorts

en fördjupning gällande utsläpp till vatten. Satsningen på att inventera och ställa krav på bättre avloppsrening längs Vramsån och Segesholmsån har fortsatt. En utsläppspolicy avseende spillvatten har tagits fram tillsammans med tekniska nämnden vilket har lett till en förenklad provning för företag.

Ett annat fokusområde under året har varit Kemikaliesmart vardag. Det innefattar såväl kemikalier i förskolor som i konsumentprodukter. Tillsammans med övriga aktörer inom Miljösamverkan

Skåne har ett underlag till kommunala kemikalieplaner arbetats fram, och inom Kristianstads kommun har dessutom en handlingsplan för kemikaliesmarta förskolor antagits och implementerats under året.

Sammanlagt har drygt 2 600 tillsynsbesök genomförts inom nämndens ansvarsområde. Det ger, förutom en möjlighet att få till stånd miljö- och hälsoskyddsförbättringar, även en bra och nära kontakt med och förståelse för näringslivet i Kristianstads kommun.

Gårdsbutik.

Tillsyn sker av livsmedelsverksamheternas egenkontroll.

Majviva – en av de sällsynta växterna som finns i naturreservat Mosslanda.

Måluppfyllelse

MEDBORGARE

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen arbetar kontinuerligt med att öka service-nivån till medborgarna. Avdelningen har bland annat tagit fram 15 e-tjänster med syftet att förbättra såväl service som tillgänglighet. I tillsynsarbetet läggs fokus på att risker för människors hälsa samt miljön ska minimeras. Uppsattningsmål om att besöka fler miljöfarliga verksamheter och skolor/förskolor än 2016 har uppnåtts. Livsmedelskontroll genomfördes på cirka 760 livsmedelsanläggningar. Vidare lyfts arbetet fram med social hållbarhet, ökad tillgänglighet och att integrera ekosystemtjänster i samband med de beslut och ställningstaganden som förvaltningen och nämnden tar.

UTVECKLING

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att det lokala miljömålet om en hållbar bebyggd miljö ska uppfyllas. Ett förbättringsarbete pågår där miljö- och hälsoskyddsavdelningen ska bli mer involverade och delaktiga redan i det tidiga skedet vid fysisk planering. I befintliga boendemiljöer och skolor/förskolor har tillsynen intensifierats. Arbetet pågår ständigt med effektivisering, kompetensutveckling och samsyn för att uppnå målet om en smidig och rättssäker handläggning.

MEDARBETARE

Målsättningen "Stolt organisation med högt medskapande" bedöms kunna uppfyllas. Bland annat har en arbetsmiljöpolicy antagits och en handlingsplan har upprättats utifrån den. Flera personal-sociala aktiviteter har genomförts. Förvaltningens kommunikationssystem har setts över med syftet att säkerställa ett bra informationsflöde till medarbetarna. Sjukfrånvaron är fortsatt positivt låg, 5,9 dagar per medarbetare, samtidigt som frisktalerna är höga, 86 procent för männen och 79 procent för kvinnorna.

EKONOMI

Driftanalys

Resultatet för året blir ett visst överskott motsvarande 0,3 mkr. Överskottet kommer sig av ökade tillsynsintäkter samt något lägre personalkostnader främst beroende på vakanser. Avdelningen har också fått statliga och regionala bidrag till olika projekt.

Investeringsanalys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hade ingen investeringsbudget 2017.

Framtiden

När trycket på bostadsbyggande är stort är det viktigt att se till att det skapas boendemiljöer där människor trivs och

mår bra. Bara genom att säkra en god boendemiljö i nya och befintliga områden kan ett attraktivt Kristianstad långsiktigt bevaras. Ett framtida fokusområde kommer därför bli att bidra i arbetet för en hållbar bebyggd miljö i Kristianstads kommun.

I fokus de närmaste åren ligger också arbetet för en ökad digitalisering av verksamheten. Det innebär fler e-tjänster, minimal pappershantering och ett elektroniskt arkiv. Ett viktigt led i detta är införande av ett nytt och modernare verksamhetssystem. Det är också en del i det ständigt pågående utvecklingsarbetet av våra processer. Målsättningen är att använda våra resurser så effektivt som möjligt samt ge ännu bättre service och nytta för medborgare och miljö.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Intäkter	8 054	7 337
Kostnader	-19 723	-19 081
Årets resultat	-11 669	-11 744
Budget	11 965	11 624
Driftbudgetavvikelse	296	-120
Investeringar	0	0
Antal årsarbeten	23	23
Personalkostnadsandel	80 %	80 %

Miljö- och hälsoskydds-
nämndens styrkort 2017

- Uppfylld nivå
- Delvis uppfylld nivå
- Ej uppfylld nivå
- Ingen mätning

	MÅL	INDIKATOR	KOMMENTAR
● MEDBORGARE	<ul style="list-style-type: none"> ● Social hållbarhet lyfts fram i verksamheten 	<ul style="list-style-type: none"> ● Social hållbarhet har integrerats i arbete med planering och etablering ● Öka information på andra språk än svenska 	<ul style="list-style-type: none"> » Indikatorn har visat sig svår att följa upp. » Översättning till arabiska har skett av visst info-material.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Myndighetsutövning och information med fokus på att minimera risker för hälsa och miljö 	<ul style="list-style-type: none"> ● Extra kontroll genomförs där brister innebär uppenbar risk att livsmedel är skadliga för konsumentens hälsa ● Ordning och nykterhet råder på serveringsställen för alkohol ● Fler tillsynsbesök på miljöfarliga verksamheter och skolor/förskolor 2017 än 2016 ● 700 inventerade avlopp och minst 40 industritillsynsbesök med fördjupning på utsläpp till vatten (fokus på Friskt vatten) ● Kemikalierisker ingår i tillsyn på förskolor 2017 (fokus på Kemikaliesmart vardag) 	<ul style="list-style-type: none"> » Fungerar bra enligt rutin. » Under året rådde ordning och nykterhet på serveringsställen vid tillsyn. » Fler tillsynsbesök har gjorts på såväl miljöfarliga verksamheter som skolor/förskolor under 2017 jfr 2016. » Inventering av avlopp och fördjupad industritillsyn har genomförts enligt plan. » Kemikaliefrågor har tagits upp vid alla tillsynsbesök på förskolor under året.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Integrera ekosystemtjänster i beslut och ställningstaganden i samband med etableringar 	<ul style="list-style-type: none"> ● Värdet av ekosystemtjänster har integrerats i beslut och ställningstaganden om etableringar 	<ul style="list-style-type: none"> » Arbete har påbörjats för att uppnå målsättningen om att integrera ekosystemtjänster i beslut och ställningstaganden i samband med exploateringar och etableringar.
● UTVECKLING	<ul style="list-style-type: none"> ● Den bebyggda miljön ska uppfylla det lokala miljömålet om en hållbar bebyggd miljö 	<ul style="list-style-type: none"> ● Deltagande i fysisk planering med syfte att säkerställa planer som leder mot en hållbar bebyggd miljö ● Tillsyn som fokuserar på god inomhusmiljö i boendemiljö, skolor och förskolor. 	<ul style="list-style-type: none"> » Rutiner för deltagande har förbättrats. » Planerad tillsyn inom området har genomförts.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Smidig och rättssäker handläggning 	<ul style="list-style-type: none"> ● NKI, företagsklimat ska vara högre jämfört med 2016 ● Handläggningstider vid kompletta handlingar ska normalt inte överskrida: <ul style="list-style-type: none"> » registrering av livsmedelsverksamhet 2 v » stadigvarande serveringstillstånd 6-8 v » tillfälliga tillstånd 3-6 v » ansökan/anmälan inom miljö-/hälsoskydd 6 v ● Utveckla ett antal e-tjänster ● Mer än 80 % av överklagade ärenden ska fastställa mhn:s beslut 	<ul style="list-style-type: none"> » Ej resultat för helåret 2017 ännu, men positiva delårsresultat. » Handläggningstiderna hålls vid stickprov, utom vid undantag som lätt kan försvaras » 14 e-tjänster har utvecklats och lanserats under 2017. » Ca 90 % av överklagade ärenden har fastställt mhn:s beslut.
● MEDARBETARE	<ul style="list-style-type: none"> ● Stolt organisation med högt medskapande 	<ul style="list-style-type: none"> ● Förbättringsarbete enligt handlingsplaner inom SAM och medarbetarenkät ● Genomföra personalsociala aktiviteter ● Profilskapande och utåtriktade aktiviteter genomförs ● Sjuktalet ska hållas låga ● Frisktalet ska öka jämfört med 2016 ● Processutveckling ska fortsätta 	<ul style="list-style-type: none"> » Arbetsmiljöpolicy antagen, aktiviteter genomförda enligt plan. » Aktiviteter genomförda. » Genomfördes i samband med Framtidsveckan. » Sjukfrånvaron är fortsatt positivt låg, 5,9 dagar/medarbetare. » Frisktalet är höga, 86 % (jmf 71,4 %) för männen och 79 % (jmf 68,4 %) för kvinnorna. » Arbetet med processutveckling har fortgått.
● EKONOMI	<ul style="list-style-type: none"> ● Genomföra planerad verksamhet inom budgetram 	<ul style="list-style-type: none"> ● Uppföljning av verksamhetsplan/budget sker till nämnden ● Genomförandegrad av verksamhetsplan och budget >90 % 	<ul style="list-style-type: none"> » Budgetuppföljning sker varje månad. Uppföljning av verksamhetsplan redovisad efter varje tertial. » Genomförandegrad på >90 % för verksamhetsplan och budget har hållits.

74 nya bostäder på ett av Kristianstads attraktivaste läge intill Tivoliparken.

På Österäng har 48 nya bostäder påbörjats under 2017.

ABK:s brandsuperhjältar på Österängsfestivalen.

Uppdrag

AB Kristianstadsbyggen (ABK) är ett allmännyttigt bostadsföretag vars uppgift är att bygga och förvalta hyresbostäder för alla boendegrupper. ABK äger och förvaltar 9 000 bostäder och 260 lokaler i kommunen. I koncernen ingår de helägda dotterbolagen AB Allön som förvaltar äldreboende i Kristianstads kommun, Specialfastigheter i Kristianstad AB som förvaltar fastigheter för kommunal verksamhet, C4 Parkerings AB som förvaltar fastigheter för parkeringsrörelse samt C4 Kabel TV AB som är vilande.

Årets händelser

På uppdrag av Kristianstads kommun planerar bolaget att bygga 1 000 nya bostäder i kommunen under åren 2017–2022. Under 2017 har nyproduktion av ca 200 lägenheter påbörjats i Kristianstad och Yngsjö. Under året har lägenheter färdigställt i Kristianstad och Degeberga.

Gamlegårdens centrum har renoverats och byggt till, vilket inneburit att

Familjeservice har flyttat in och yta har tillkommit till Familjehuset.

Fasad- och takrenovering har skett på Lyckans Höjd och i kv. Kina. I kv. Jepp Buck pågår renovering av lokaler till Folkvandvården.

Arbetet med förnyelsebar energi fortsätter med planering av installation av solceller på Näsby.

Renovering och underhåll av bolagets fastigheter är fortsatt kvar på en hög nivå.

Aktivitetsstöd från Boverket för åtgärder i Gamlegårdsparken har beviljats. I augusti arrangerades ABK:s Kulturdag på Gamlegården, med flera tusen besökare.

AB Allön har genomfört tillbyggnad av lokaler för hemtjänst och vård- och omsorgsboende på Forslid i Degeberga. SIKAB har under året upphandlat partneringentreprenör för att bygga kommunens nya badhus.

Måluppfyllelse

Bolagets resultat jämfört med budget för 2017 har påverkats positivt av den

mycket goda uthyrningsgraden för både bostäder och lokaler, det gynnsamma ränteläget och goda insatser av personalen. Resultatet har också påverkats av satsningen på underhåll, renovering och energieffektivisering.

Framtiden

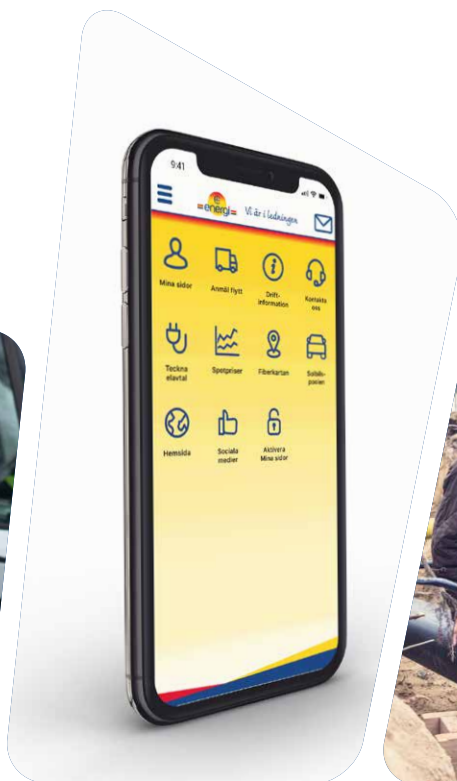
ABK kommer fortsätta sitt arbete för en positiv utveckling i Kristianstads kommun genom nyproduktion av bostäder, underhåll av fastigheterna, förnyelsebar energi, omtanke om miljön för framtidens boende och med fortsatt fokus på sociala frågor och integration. ABK:s personal är en mycket viktig resurs för bolagets utveckling.

AB Kristianstadsbyggen (koncernen)		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettoomsättning	783 790	768 431
Resultat efter fin. poster	35 956	32 931
Soliditet %	14,7	15,6
Nettoinvesteringar	330 363	296 078
Antal anställda	216	210

Elförsäljning i samband med första spadtaget av fiberutbyggnad i området Djurröd/Åsphult.

Under 2017 driftsattes C4 Energi:s app för att ytterligare förbättra servicenivån för kunderna.

Fjärrvärmeinkoppling för Åhus Seaside.

Uppdrag

C4 Energis (C4E) verksamhet omfattar Eldistribution, Fjärrvärme, Fjärrkyla, Biogas, Fibernät, Elhandel och energi-relaterade tjänster. Vid Allöverket och Solbilspoolen produceras el. Uppdraget är att leverera miljövänliga produkter, tjänster och service med hög leveranssäkerhet till konkurrenskraftiga priser. Ägardirektiv anger förväntad lönsamhet.

Årets händelser

C4E hade vid årsskiftet mer än 4 300 elhandelskunder. Elförsäljningen 2017 uppgick till 51 GWh (2016: 38 GWh). Den el C4E säljer och producerar är till 100 procent förnyelsebar.

Fjärrvärmeförsäljningen uppgick till 361 GWh (364) och elproduktionen till 88 GWh (83). Under året har 62 nya anläggningar anslutits till fjärrvärme. Inom verksamheten Fjärrkyla har tre nya kunder anslutits. Lokalt producerad kyla levereras till Citygross.

Eldistributionen uppgick till 502 GWh (501).

Under året har solcellsanläggningar och lösningar för laddning av elbilar börjat erbjudas.

Inom fiberverksamheten har utbyggnad gjorts till ca 7 000 nya fastigheter/hushåll. C4E ligger därmed före planen att nå 95 procentsmålet 2020.

I Karpalund har 57 GWh (54) biogas producerats varav 38 GWh (38) sålts som fordonsgas. Hushållens bruna påsar med organiskt avfall behandlas numera direkt i Karpalund.

Måluppfyllelse

C4E lever upp till ägardirektivens krav. Prisnivån på C4E:s produkter och tjänster är konkurrenskraftiga och har en mycket stark miljöprofil. I den årliga "Nils Holgersson-jämförelsen" ligger C4E:s elnät- och fjärrvärmepriser under respektive nära genomsnittet i riket och i Skåne. Produktionen och kvaliteten i leveranserna var generellt god.

Framtiden

Koncernresultatet påverkas starkt positivt av den stora volymen engångsintäkter från framför allt nya fiberanslutningar: Dessa kommer att minska kommande år.

Etablering av elhandel gör nu C4E starkare rustad för att möta kommande Nordisk slutkundsmarknad.

Energibesparing leder till minskad efterfrågan. Förhoppningsvis kan ökad takt i nyetableringar kompensera för detta.

Prismodellen för fjärrvärme kommer att ändras för kommersiella kunder, med början 2019, för att bättre spegla den verkliga produktionskostnaden.

En ny intäktsreglering för elnätsbolagen i Sverige, för perioden 2020-2023, riskerar att negativt påverka förutsättningarna att kunna bedriva en leveranssäker eldistribution.

C4E kommer att engagera sig mer i solceller, elbilsladdning, ellagring liksom olika sorters kundnära service och tjänster med kundnytta i fokus.

I de nystartade verksamheterna Elhandel och Fjärrkyla läggs stort fokus på att öka kundvolymerna.

Biogasverksamhet är en viktig del i att upprätthålla det lokala kretslopparbetet. C4E tror på en fortsatt möjlighet till avsättning av biogas som fordonbränsle. Förhandlingar pågår också för att ersätta industriell användning av gasol med biogas. Produktionsmålet är att nå 80 GWh till 2020.

I fiberverksamheten kommer utbyggnadstakten vara ca 6 000 fastigheter under 2018, därefter minskar takten fram till 2020.

C4 Energi AB (koncernen)		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettoomsättning	547 354	511 847
Resultat efter fin. poster	101 573	104 345
Soliditet %	39,3	37,7
Nettoinvesteringar	149 160	152 769
Antal anställda	91	91

RENHÅLLNINGEN KRISTIANSTAD

I december togs det första spadtaget för nya återvinningscentralen i Arkelstorp som ska byggas under 2018.

Återvinningscentralen i Åhus.

Under 2017 har det nya insamlings-systemet börjat införas i kommunen.

Uppdrag

Renhållningen Kristianstad har som uppdrag att på ett effektivt sätt samla in och omhänderta kommuninvånarnas hushållsavfall med fokus på bästa service, miljö-, och kundnytta.

Årets händelser

Under året påbörjades införandet av det nya fastighetsnära insamlingsystemet för förpackningar och tidningar, Fyrfack. Hälften av alla villor i kommunen, ca 10 000, fick nya fyrfackskärl och sex nya fyrfackssopbilar började sköta insamlingen. Representanter från bolaget fanns på plats runt om i kommunen under året för att informera kommuninvånarna om det nya insamlingsystemet.

Bolaget arbetade med fokus på miljö, logistik och säkerhet inför uppförandet av två av de nya återvinningscentraler som planeras i kommunen. Spaden sattes i marken på ÅVC Arkelstorps nya tomt i december.

En ny avfallstaxa började gälla den 1 april 2017. Den viktigaste ändringen var att avgifter infördes för fastighetsnära insamling med fyrfackskärl samt att grundavgiften höjdes för alla villor och fritidshus för att bland annat finansiera utbyggnaden av återvinningscentraler.

Måluppfyllelse

Bolaget utgår från kundernas behov för att skapa förutsättningar för en bra service. Fokus ligger på att skapa hållbarhet och stor samhällsnytta. För att vara en attraktiv och modern arbetsgivare arbetar bolaget aktivt med delaktighet, engagemang och ansvarstagande. Ekonomin planeras långsiktigt och kostnader ses över löpande.

Framtiden

Under 2018 kommer Renhållningen att slutföra införandet av Fyrfack för villor och fritidshus i kommunen. Därefter kommer fokus att skifta till full sortering för samtliga flerfamiljshus.

Utvecklingsarbetet med att modernisera återvinningscentralerna kommer att fortlöpa. Den nya återvinningscentralen i Arkelstorp kommer att byggas under våren 2018, med planerad invigning i juli 2018. Nya återvinningscentraler i Kristianstad och Degeberga planeras också, med fokus på större ytor, ökad trafiksäkerhet, mottagning av farligt avfall och återbruk. Passersystem ska på sikt införas på samtliga återvinningscentraler.

I juni 2018 kommer bolaget att fira sin 125-årsdag.

Renhållningen Kristianstad (koncernen)		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettoomsättning	93 450	82 662
Resultat efter fin. poster	0	-1 326
Soliditet %	16,0	23,0
Nettoinvesteringar	63 383	7 429
Antal anställda	62	60

Uppvisning av Sjöräddningen Yngsjö.

Containerhantering.

Hamnens dag.

Uppdrag

Åhus Hamn & Stuveri AB är ett hamnbolag med delat ägarskap mellan Kristianstads kommun (54 procent) och Åhus Stuveriintressenter AB (46 procent). Uppgiften är att förvalta och utveckla hamnanläggningen och tillhandahålla effektiva hamntjänster. Hamnbolaget ska vara ett nav och logistikcentrum för utveckling av regionens näringsliv. I koncernen ingår också det helägda dotterbolaget G. Lindéns, Fritz Nilssons Eftr. AB som tillhandahåller mäklari- och speditionstjänster.

Årets händelser

Bolaget har startat ett samarbete med Hässleholm Autoport, som är ett logistikföretag. Tillsammans erbjuder bolagen sina kunder effektiva logistiklösningar, främst riktat mot företag med importflöden. Arbetet bedrivs inom ramen för Logistikregion Kristianstad-Hässleholm, som är en del av Tillväxtmotorn Kristianstad-Hässleholm.

Den 18 juni, en av årets varmaste sommardagar, bjöd bolaget in till Hamnens dag. Det kom cirka 1 500 besökare, som fick information om verksamheten som bedrivs inom hamnområdet. De fick också se hamnen uppifrån högsta silon och en fartfylld uppvisning av Sjöräddningssällskapet och Sjöfartsverket.

Projektet med att hantera vattenledningsrör för förstärkningsledningen mellan Perstorp och Ringsjön, som Sydsvatten AB genomför, har löpt väl under året och kommer att fortsätta under hela 2018. Hamnens personal får fortsatt mycket beröm för hur man hanterat det känsliga godset.

Under hösten tog bolaget ett nytt IT-system för containerhantering i drift. Systemet skickar meddelanden i realtid till kunder och samarbetspartners om vad som händer med varje container. Föravisering av chaufförer som besöker hamnen gör att väntetid inte existerar.

Måluppfyllelse

Det totala godsflödet är oförändrat

jämfört med 2016. Positiva trender finns dock inom hantering av gips och containergods. En god kostnadskontroll och en positiv ränteutveckling bidrar till att bolaget kan leverera ett resultat som är bättre än budgeterat.

Framtiden

Bolaget står nu på en stabil grund, men det finns kommande stora reinvesteringar och därför måste affärsutveckling vara prioriterat under de närmast kommande åren. Det är också viktigt att bolaget kan erbjuda mark inom hamnområdet för etablering av nya kunder.

Åhus Hamn & Stuveri AB		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettosättning	60 345	55 736
Resultat efter fin. poster	3 845	3 807
Soliditet %	24,0	21,0
Nettoinvesteringar	5 065	8 389
Antal anställda	28	28

KRISTIANSTAD ÖSTERLEN AIRPORT

Utblick över Gate 3.

Röda mattan på flygplatsen för de ca 700 deltagarna på Näringslivsdagen Skåne Nordost.

Incheckning på gång.

Uppdrag

Flygplatsbolaget bedriver flygplatsverksamhet på Kristianstad Österlen Airport i Everöd. Bolaget startade sin verksamhet 1984. Huvudinriktningen för bolaget, vilket också speglar trafiken, är att säkerställa en linje till och från Stockholm. Mer än 90 procent av all trafik genereras i dagsläget av denna linje som trafikeras av Sparrow Aviation AB.

Bolaget ägs av fyra kommuner enligt följande fördelning, Kristianstads kommun 91 procent, Hässleholms kommun 5 procent, Bromölla kommun 2 procent och Östra Göinge kommun 2 procent.

Årets händelser

Antalet passagerare var under 2017 strax över 31 200, vilket är en ökning med 1,6 procent jämfört med föregående år, trots att flygplatsen inte hade någon chartertrafik under 2017. Ökningen av inrikesresandet var under året 3 procent och det kan ses som ett trendbrott, med ambitionen att växa ca 10 procent under 2018.

För tredje året var Stockholmstrafiken

igång även under sommarveckorna, med avgångar sex dagar i veckan.

För andra året i rad arrangerades Skåne Nordost Näringslivsdag på flygplatsen. Även detta år slogs deltagarrekor. Det samlades 700 personer på flygplatsen den 18 september för att mötas och inspireras. Beslut är redan fattat att flygplatsen står som värd även för 2018 års upplaga av Näringslivsdagen.

Under året har också ett antal diskussioner förts med potentiella partners med sikte på nya destinationer. Dessa diskussioner har bland annat utmynnat i att Travea kommer att erbjuda en charter mellan Kristianstad Österlen Airport och Rijeka i Kroatien under september månad 2018. Chartern är tänkt vara en test som ska utvärderas för att förhoppningsvis generera fler charteravgångar under 2019 och framåt.

I slutet av året gick bolaget helt över till HVO, vilket innebär att bolaget idag är fossilfri vad gäller fordonsbränsle.

Måluppfyllelse

Bolaget redovisade ett negativt resultat efter finansiella poster på -2,3 mkr.

Under 2017 var investeringsvolymen ca 1,2 mkr. Merparten var investeringar som på kort sikt ger miljö- och energivinster samt på något längre sikt även ekonomiska vinster.

Målet för antal resenärer under året var ökning av passagerare. Så blev också utfallet, även om förhoppningen var att nå ännu högre tillväxtsiffror.

Framtiden

Det förs diskussioner och avtalsförhandlingar med ett antal potentiella partners. Under 2018 räknar flygplatsen med att kunna sluta något avtal om resande 2019 och framåt.

Kristianstad Airport AB		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettosättning	6 506	6 765
Resultat efter fin. poster	-2 343	-6 484
Soliditet %	91,0	92,0
Nettoinvesteringar	1 228	634
Antal anställda	24	24

KRINOVA

INCUBATOR & SCIENCE PARK

Mat är ett av Krinovas profilområde och nu blir man motor i en nationell satsning på matområdet.

Kristianstad Innovation Garden är en vision som tar oss med på en resa 50 år framåt i tiden.

40 deltagare från 20 olika länder deltog när Krinova arrangerade Food Hackathon.

Landshövding Anneli Hulthén och Generaldirektören Jakob Granit från Havs- och vattenmyndigheten invigde det digitala showrummet SuperVisions på Krinova. I SuperVisions finns information om globala och regionala vattenutmaningar.

Krinovas och Skåne Nordost seminarie i Öresundshuset under Almedalsveckan lockade många besökare.

Uppdrag

Krinova är en mötesplats för människor, deras idéer och kreativitet. I Krinovas roll ingår att rigga projekt mellan akademi, offentlig verksamhet och näringsliv som kan leda till nya affärsidéer och innovationer. Inom profilområdet mat – miljö – hälsa pågår flera spännande innovations- och utvecklingsprojekt. Krinova ska bidra till ökad attraktionskraft och tillväxt. Genom innovationsarenan erbjuds både nya och befintliga företag stöd och verktyg som ska ge fler och mer innovativa företag.

Årets händelser

Krinova har under 2017 fortsatt stärka sin ställning som mötesplats. Totalt kom närmare 26 000 besökare till Krinova under året för möten och konferenser. För första gången finns det över 100 företag etablerade i parken.

Krinova har väckt ett ökat internationellt intresse. Det märktes bland annat på innovationstävlingen Food Hackathon, som Krinova arrangerade för fjärde året

och som lockade deltagare från drygt 20 länder.

Samarbetet med Index Matamoros i Mexiko, som fördjupades under året, är ytterligare ett exempel på ökad internationalisering.

Det har under 2017 varit ett rekordstort inflöde av företag till Innovationsarenan, inte minst genom uppdraget i TÖS-projektet (Tillväxt Östra Skåne) där Krinova arbetar med att stärka innovationsförmågan i 50 bolag i 12 kommuner i östra Skåne. Flera av företagen har rönt framgångar både internationellt och nationellt.

Under året fick Krinova ett utökat kommunalt, regionalt och nationellt uppdrag som innebär ett starkt stöd till livsmedelsföretag. Krinova blir motor i en nationell satsning på livsmedelsområdet och tillsammans med Inkubera i Örebro ska man skapa en nationell innovationsarena tillsammans med drygt 20 partners.

Under 2017 utsågs Krinova till Sveriges mest innovativa inkubator (en s.k. peer review) av "Swedish Incubators and Science Parks".

Måluppfyllelse

Resultatet av Krinovas verksamhet sker i form av tillväxt i företag och ökad attraktionskraft för Kristianstadsregionen. Målet är att göra ett plus minus nollresultat. 2017 hade Krinova AB en omsättning på 14,6 mkr.

Framtiden

Krinova har tagit fram en vision, "Kristianstad Innovation Garden" för det fysiska området som Krinova finns på. Visionen blir ett verktyg för att jobba långsiktigt och med att göra stadsdelen till en besöksanledning, en attraktiv miljö att arbeta, bo och etablera företag i.

Krinova AB		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettomsättning	14 616	11 900
Resultat efter fin. poster	163	27
Soliditet %	37,0	71,0
Nettoinvesteringar	167	0
Antal anställda	16	15

Uppdrag

Bolaget har som syfte för sin verksamhet att uppföra, köpa och förvalta fastigheter för beredande av lokaler för hantverk, småindustri och därtill hörande kollektiva anordningar i arbetsfrämjande syfte samt att bedriva annan därmed jämförlig verksamhet.

Bolaget ägs till 100 procent av Kristianstads Kommunföretag AB (KKF).

Årets händelser

Samtliga fastigheter är avyttrade och det bedrevs därför ingen uthyrningsverksamhet i bolaget under det gångna året.

Måluppfyllelse

Det redovisade resultatet efter finansiella poster var i nivå med budgeterat resultat.

Framtiden

I dagsläget är bolagets framtid oklar. Om

verksamheten inte återupptas kan det bli aktuellt med avveckling av bolaget.

Kristianstads Industribyggnads AB		
Ekonomi (tkr)	2017	2016
Nettoomsättning	0	0
Resultat efter fin. poster	-28	-20
Soliditet %	99,0	99,0
Nettoinvesteringar	0	0
Antal anställda	0	0

KRISTIANSTADS FOTBOLLSARENA INVIGS VÅREN 2018.

KRISTIANSTAD I SKYMNINGSLJUS

Mat och upplevelser för alla sinnen

Kristianstads
kommun

Postadress: 291 80 Kristianstad
Telefon växel: 044-13 50 00
kommun@kristianstad.se | www.kristianstad.se